

Арсенал фест положио тест

БЕЛГИЈСКИ „ДЕЛЕЗ“ ПРОДАЈЕ НАЈВЕЋЕ ОБЈЕКТЕ ТП „СРБИЈА“

Гашење некадашњег гиганта

СТРАНА 4

БОРБА ЗА ОЗДРАВЉЕЊЕ ТЕШКО ОБОЛЕЛОГ ДЕЧАКА

Матичне ћелије - последња нада

СТРАНА 8

ПОЖАР У СТУДЕНТСКОМ ДОМУ

Плануло уље из фритезе

СТРАНА 9

ПЕТАР ДАВИДОВИЋ, САСВИМ НЕОБИЧАН СТУДЕНТ

Живот је све што те снађе

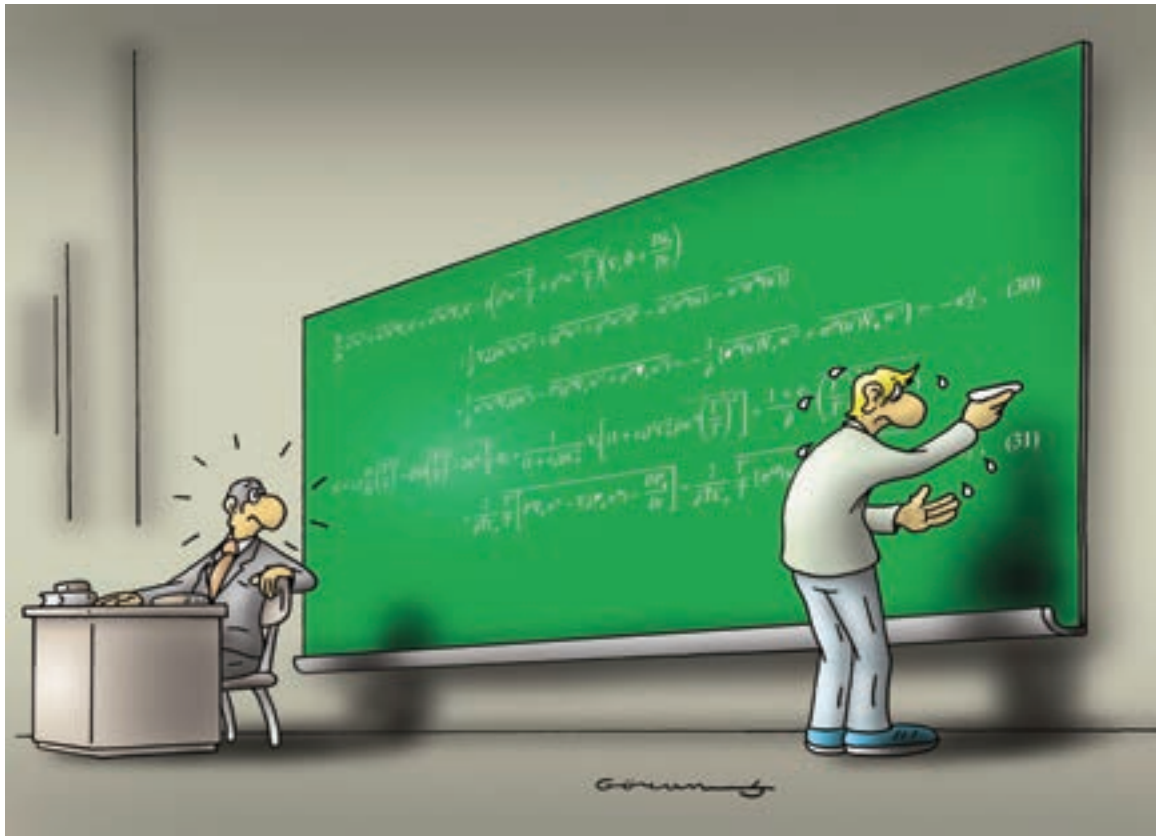
СТРАНА 20

OLYMPIC TRAVEL
034/33 57 37
www.olympic.rs
CRNOGORSKO PRIMORJE
VAM JE NAJBLIŽE

ФИЛИГРАН
ЗЛАТО - СРЕБРО
БНАТОКО ДВОРИШТЕ - ПЕШЧИКА ЗОНА - КРАГУЈЕВАЦ

Reciklaža kertridža i tonera
dobar kertridž
mir u kući
Refilm
Karađorđeva 51, www.refilm.com
Tel. (034) 33 77 98 (034) 34 01 01 (064) 287 64 6

WH Woby Haus
KUPON Kragujevacke (21.06.-27.06.)
10% POPUST
Ime i prezime: _____ Broj fiskalnog računa: _____
Adresa: _____ M.P.: _____
Telefon: _____ potpis blagajnika
E-mail: _____
Woby Haus Kragujevac, Kopaonička 1 tel: 034/356-722
* popust se odobrava doručujući kuponaj u svim maloprodajnim objektima Woby Haus d.o.o.
* popust ne važi za akcijne artikle i ne može da se sabira sa popustom na ostroj drugoj akciji

Карикатура: Горан Миленковић

ДРУГА СТРАНА

Последњи ресурс

Пише Драган Рајичић

Вест да су у Србији пронађени скелетни остаци чак неколико мамута од далеко већег значаја је него што се то на први поглед чини. Једна способна власт, а све су прилике да се баш таква спрема да нам опет заседне на грбачу, могла би кокчине од мамута да искористи као драгоцен ресурс за период који је пред нама. Но, о том потом.

Прво о велетрговцима и њиховим епским преговорима за састав нове владе. Ствари овако стоје: ако Тадић не може са Динкићем, може Динкић са Вучићем, на пример. А вероватно може и обрнуто јер све њих реч коју су дали грађанима пре избора више не обавезује. Ако је неко од њих до ове велетрговачке фазе и донео трунку морала или грам образа, то је сад, дабоме, одбацио као страхан власт који сваком шићарцији може само да смета у његовој светој мисији освајања било каквог колача власти.

Како мој прошлонедељни апел да сви оду у опозицију а ми да се сами сналазимо како знамо и унемо, очигледно није уродио плодом, сад им предлажем обрнуто - да сви, без изузетка, уђу у владу како би сплачине које нам се спремају имале све аромативне састојке. То би била влада националног спаса пропалих политичких душа, а могла би се звати Влада хоштаплерајског јединства или Влада јединственог хоштаплераја и њој би било довољно места за све који хоће да заврну рукаве и да потом на народној муци оберу и оно што још нису.

Ако случајно не постане премијер, Тадић би у таквој влади могао да буде на челу министарства за миксовање изборне воље народа. Миксовање би се вршило по већ устаљеној процедури: узмеш људима гласове, после њима тргујеш испод астала и на крају све то смутитиш па проспеш.

Дачић ми је, пак, виђен за министра за промискуитет јер колико он може са сваким то мајка више не рађа. Ево, чак је и Тадићу помало почела да пада коалициона потенција. Питање је да ли је он сад у стању да издржи онолико колико је потребно Дачићу да се задовољи јер се дотични, након што је измакао лустрацији, баш пустио у промет.

Динкић би могао да буде одличан министар неиспуњених обећања, а министарство правде било би укинато као сувишно, аналогно чињеници да су овде свакој врсти правде измакли и наши велетрговци. За овог министра он би дошао са пуним референцама јер вероватно да ни он сам више не зна колико пута су нас преварили.

Шта ћемо са Вучићем? Он би био одличан заменик у овом министарству. А ако се лепо договоре као што већ лепо преговарају, може и обрнуто. Ономад су оптуживали, веома оправдано, једни друге за разне гадости, а сад су на корак до заједничке власти, што ће рећи да би заиста били идеалан пар за даљи развој српског бесрамља.

Најважније министарство у будућој влади, ма ко да је од њих састави, могло би, међутим, да буде министарство за мамутове коске. Враћам се, дакле, на почетак текста јер осећам да би највећа борба наших велетрговаца могла да буде управо, око овог ресурса. Ако под своју контролу ставе и овај драгоцен ресурс, те уз помоћ својих експерата истражирају кокчине тих чудовишта, може лепо да се почне још једна тура власти. Преко овог министарства нама би следовала бесплатна подела скелетних остатака од којих би могли да кувамо одличну супу. Нама би, дакле, опет била бачена коска згодна за глодање, а за то време, нормално, они би таманили свој редовни и истински изборни плен. Ваљало би само да они који су пронашли и ископали гробље мамута ту рупу не затрпавају. Можда масовно затреба нама и то пре него што нас наши велетрговци уведу у Европу.

АНКЕТА КАКО СЕ РАСХЛАЂУЈЕТЕ НА 35 СТЕПЕНИ?

М. Игњатовић

Радован Радовановић,
аутолимар:
- Мало ладно пиво, мало ладна вода.

Небојша Крстовић,
таксиста:
- Све је природно, нема проблема.

Ђулијано Ђорђевић,
фотограф:
- Мени не смета, волим врућину.

Бојка Ћировић,
стручни сарадник:
- Не излазим у периоду када је најтоплије, користим хладну воду.

Вера Јовановић,
домаћица:
- Ладна вода, мировање, ако водиш здрав живот доста је.

Сађа Никодијевић,
ученица:
- Сок, сладолед...

Микица Милосављевић,
гитариста:
- Радом, радом и радом....

Марко Танасковић,
возач:
- Возим мотор.

Бранко Коменић,
шахиста:
- Бежим у хладовину.

ЖИТОПРОДУКТ
Крагујевац, Војводе Путњина 70
Телефони: 034 370 303
370 215, 370 072, 370 135, 370 192
zitoprodukt@nadlanu.com

Брашно по произвођачним ценама

Произвођачке цене, гарантовани квалитет белог, гиснатог, печеног, замрзнутог пецива

Све врсте хлеба и пецива у нашим објектима: ТЦ Аеродром, Мала пијаца, код улаза у Житопродукт, у кругу Заставе, у Улици Драгослава Срејовића 5

prozori sa imenom
i prezimenom

Nije sve u profilu ...
ima nešto i u staklu

suncemarinkovic.com 034/ 330 870

ПРОТЕСТИ ГРАЂАНА НА АЕРОДРОМУ

Не дају
зеленило

Грађани у насељу Аеродром већ данима протестују против градње нових зграда, тврдећи да на тај начин бране зелене површине које ће изградњом нестати, док у градској власти одбијају преговоре наводећи да се локације продају по важећем урбанистичком плану, који је прошао стручне провере и предвидео довољно паркинга, тротоара, па и зеленила

Пише Александар Јокићевић

Хвала онима који су одлучили да праве нове зграде на Аеродрому, зближили су комшије, чуло се у понедељак увече на протесту који траје већ читаве седмице. Позив је отворен, сваке вечери од седам на кафу у паркићу. Шта се догађа у „дворишту“, на пространим зеленим површинама Аеродрома уживо је преносио Радио „Браво“, грађанска иницијатива је, нема сумње, све шири.

Неколико стотина житеља насеља протестује због одлуке градске власти да три локације, које се налазе иза првог блока вишеспратница, преко пута маркета „Идеа“, понуди за градњу нових стамбено-пословних објеката. Једна од тих локација је и продата, а недавни излазак геометара на терен како би се инвеститор латио посла изазвао је вечерња окупљања комшија.

Некоме је пало на памет да наруши лепоту, или како би рекли политичари, интегритет насеља, да нам на сред наших зелених површина граде нове зграде. Ни мање ни више него три пута по две. Где ће стати сви ти људи, где ће се играти њихова деца, где ће паркирати аутомобиле, чуло се на протесту.

За ових неколико вечери постављена су бројна питања која су, објашњавају организатори протеста, за сада без одговора јер се грађанима нико од надлежних упорно не обраћа. Чак ни политичке партије.

У међувремену, како то обично бива, већ су кренула нагађања која странка, као опонент актуелне градске власти, стоји иза грађана, али изгледа да овог пута, ипак, није све политика. Окупљене комшије тврде да им је битан квалитет живота и да Аеродром и воле због зелених површина, а тако је већ 30 година.

■ Без политичке позадине

Једна од организатора ових грађанских окупљања, Јелена Царић, каже да је Аеродром пројектован и грађен почетком осамдесетих година прошлог века, а архитекта Зоран Милојковић је добио награду за насеље по мери човека управо због зелених површина унутар блокова.

Намера нам је да заједничким снагама кажемо да нисмо за оно што су планирали. Сматрамо да градска власт треба да чује глас грађана и да се том гласу повинује, јер не желимо зграде на зеленим површинама. Када кажем градска власт, то значи било ко да је на власти. Протест нема никакву поли-

ЈЕЛЕНА ЦАРИЋ: НЕ ЖЕЛИМО ЗГРАДЕ НА ЗЕЛЕНИМ ПОВРШИНАМА

тичку позадину, иако међу окупљеним комшијама има пуно људи који су чланови разних политичких партија, а све ово што се догађа називамо грађанском иницијативом. Једноставно, не желимо да нам се умањи квалитет живота на Аеродрому, наглашава Царићева.

Колико ће протест трајати нико не зна, а Жељко Грујић тврди да грађани неће одустати од своје намере, јер нова градња може створити додатне проблеме.

Зграде које би према плану требало да се граде одузеће нам зелене површине, али и довести до нових

ДЕЦА У ПРВИМ РЕДОВИМА НА ПРОТЕСТУ

проблема са паркирањем који у насељу већ постоји. Питање је и да ли постојећа инфраструктура може да издржи нове зграде, пошто годинама у летњим месецима имамо проблем са водом, а зими са грејањем, тврди Жељко Грујић.

Међутим, помоћник директора Предузећа за изградњу града Ђорђе Ђелић каже да је инвеститор будућих зграда на Аеродрому, према плану, већ добио локацијску дозволу. У поступку израде главног пројекта, који логично следи, требало је пре свега обавити геомеханичко испитивање тла. Геометри су изашли на терен, али од тог тренутка уследили су протести грађана.

То је покушај спречавања развоја града. Локација за стамбену градњу је продата на лицитацији по важећим законским прописима и према постојећем урбанистичком плану. За сада се застало са геомеханичким испитивањем, али морам да нагласим да смо ми у обавези да инвеститору омогућимо радове, каже Ђелић.

■ Завршетак незавршеног блока

Ђелић наглашава да није никаква тајна да је град још септембра прошле године огласио продају слободних локација на Аеродрому за стамбену градњу. Крајем године

потписан је уговор са фирмом „Дуо про инжењеринг“ која је излцитирала једну од шест понуђених парцела. Тачније, према Ђелићевим речима, шест понуђених локација представљају плацеве за три стамбене ламеле, које се могу изградити иза првог блока вишеспратница преко пута маркета „Идеа“.

Као и код сваке реализације давно зацртаних планова јавља се отпор грађана који је, слободно могу рећи, неоснован. Оглашавање локација овичених улицама Светогорском, Владимира Роловића, Града Караре и Атинском је засновано на Плану ревитализације стамбеног насеља „Аеродром“.

Желим, пошто су већ кренуле приче да продајемо зелене површине, да информација буде комплетна. Поменути план је преиспитан 2003. године, рађен је још крајем деведесетих, и шест зграда, три пута по две зграде, нису никада изграђене. Реч је о незавршеном стамбеном блоку, каже Ђелић.

Када је, додаје он, напакон одлучено да оно што је давно планирано град и оствари, у Дирекцији за урбанизам је рађена озбиљна анализа потребних површина, пешачких комуникација, спортских терена, паркинга, зеленила, и од тог плана се није одустало. Локације које су биле пред-

ДИРЕКТАН ПРЕНОС ПРОТЕСТА НА РАДИЈУ „БРАВО“

СКИЦА ПЛАЦЕВА ЗА НОВЕ ЗГРАДЕ НА АВИОНСКОМ СНИМКУ НАСЕЉА

виђене за градњу су активирани и понуђени инвеститорима.

Њихова реализација представља завршетак блоковских насеља, чија је изградња почела пре 20 или 30 година. Аеродром није усамљени пример, јер смо имали накнадну градњу стамбене ламеле у Централној радионици. Када се прође први ред зграда на Аеродрому са леве и десне стране имамо слободне површине. Нису оне у потпуности зелене површине, већ јавно градско земљиште. Некада су то биле јединствене парцеле, а сада је извршена препарцелација, па инвеститор у ствари добија само земљиште под објектом, око шест ари. Свима је јасно да садашње називи зелене површине заузимају много већи простор. Наравно, инвеститор има обавезу да изгради и паркиралиште на јавној површини. Остаје довољно за зелене површине и простора за игралиште, наводи Ђелић.

Предузеће за изградњу града ипак ће, без обзира на протесте, и преостале локације на Аеродрому понудити у закуп на 99 година на јавном надметању које је планирано за 10. јули.

МАГАЦИНИ У ИНДУСТРИЈСКОЈ ЗОНИ ИМАЈУ 12.000 КВАДРАТА

Пише Милош Пантић

Ако је постојала дилема о даљој судбини Трговинског предузећа „Србија“ након што је пре годину дана добило новог власника, белгијску компанију „Делез“, 24. маја је све коначно разрешено. Тог дана је објављен оглас за продају четири највећа објекта предузећа, чиме се оно полако али сигурно приближава гашењу.

Фирма која је деценијама била водећа на трговинској мапи Крагујевца и Шумадије тако је пет година након приватизације доведена до нестанка са тржишта прехране и мешовитих производа. Предузеће које је имало око 600 запослених и 100 продавница и самопослуга, са имовином процењеном на 14,6 милиона евра, у коју спада и 12.000 квадрата магацинског простора и око 4.000 квадрата канцеларија у управној згради, купила је на аукцији у септембру 2007. године извесна Ана Петковић из Београда за 610 милиона динара, што је тада вредело око седам милиона евра. С обзиром да је реч о особи непознатој у пословним круговима, убрзо је откривено да је она запослена у адвокатској канцеларији Илије Дражића, правног заступника „Делте“ Мирослава Мишковића, па је од почетка била јавна тајна да је прави власник управо Мишковићева компанија.

У међувремену Мишковићев „Делта макси“ је и званично преузео власништво над „Србијом“ од Ане Петковић, иако нико не зна када се и под којим условима та продаја десила. Тек пре годину дана, када је белгијски „Делез“ купио „Делта макси“ објављено је да преузима све објекте овог ланца, па и крагујевачку „Србију“.

Живе од ренте

Белгијанци су одлучили да продају највредније објекте које „Ср-

БЕЛГИЈСКИ „ДЕЛЕЗ“ ПРОДАЈЕ НАЈВЕЋЕ ОБЈЕКТЕ КРАГУЈЕВАЧКОГ ТРГОВАЧКОГ ГИГАНТА

Нестаде Србија као да је никад није ни било

Нови власник огласио продају четири највреднија објекта предузећа, чиме се оно пет година након приватизације практично гаси. Око сто запослених о томе није добило никакве информације и једино чему се надају је да ће бити испраћени са отпремнинама

бија“ има, са фотографијама зграда и свим пратећим подацима, осим почетне цене, па заинтересовани могу да доставе своје понуде на основу личне процене. На продају је зграда дирекције у главној улици у Крагујевцу, која има 3.940 квадрата, централно складиште у Индустијској зони које у девет објеката захвата 12.100 квадрата пословног простора на два хектара земљишта, као и самопослуге „4. јули“ у Багремару од 530 квадрата и „28. март“ у насељу Централна радионица од 424 квадрата. Дирекција и складиште су укњижени, док је за самопослугу поднет захтев за легализацију.

Петар Петровић, председник Самосталног синдиката у ТП „Србија“, каже да од пословодства запослени нису добили информацију да ће бити оглашена продаја највећих објеката, али да нису били изненађени када су у новинама видели оглас. Једноставно, начин пословања оног дела предузећа који је остао да ради под фирмом „Србија“ и за време док се као власник водила Ана Петковић, и за време под власништвом „Делта максима“, па и од кад су дошли Белгијанци, није се мењао, а сводио се

на то да је ова фирма у запећку са којом власници немају озбиљне намере у смислу оживљавања делатности и повећања прихода.

У овом тренутку наше предузеће и 100 запослених живи практично од изнајмљивања пословног простора. Већи део Централног складишта у индустријској зони издат је у закуп „Форми идеале“, а у згради дирекције такође је издата већина канцеларија. Две самопослуге које су оглашене на продају годинама су затворене и испражњене, каже Петар Петровић.

Од 100 продавница које је фирма имала у моменту приватизације под именом „Србија“ сада ради само четири, и то „Железничар“ на Железничкој станици, „Парк“ у главној улици, мини маркет „Шумарице“ у Ердogliји и радња у селу Драгушици. Њихово снабдевање робом је лоше и нередовно и оне таворе. Неке од самопослуга овог предузећа на добрим локацијама, као што су „Узор“ на Бубњу, „Грујина чеσμα“ на Аеродрому, „Бресница“ и Робна кућа „Кнић“ сада раде под фирмом „Делта макси“ и у њих је прешло око 40 „Србијиних“ радника. До скоро је под овим именом радио и супермаркет „Дунав“ код „Ролде“, али је испражњен и закатанчен. Председник синдиката Петровић каже да су ти објекти, колико је он обавештен, и даље власништво „Србије“, а да ли су дати на коришћење „Максију“ кроз франшизу, или на неки други начин, није му познато, као и под каквим су уговорима бивши „Србијини“ радници у том локалиту.

Нада у отпремнине

Петар Петровић није упознат са детаљима везаним за пословање и располагање имовином предузећа, иако је као председник синдиката, са још једним чланом синдикалног одбора, уједно и члан Извршног одбора ТП „Србија“. Познато му је, међутим, да је од момента приватизације део објеката продат, а међу њима и познате само-

послуге „Екстра“ у центру града и „Ердogliја“ код „Испилона“.

Како су продавнице продаване смањивао се и број радника „Србије“, па је њихов број од око 600 сада сведен на само стотинак. Они су напустили предузеће кроз неколико кругова социјалног програма, а најбоље су прошли они који су отишли у првом кругу, добивши 200 евра по години стажа, док је на остале примењен други модел.

Питање које је сада актуелно међу запосленима, али и неким бившим руковођицима „Србије“ који су са отпремнинама напустили предузеће, јесте да ли је најновија оглашена продаја највећих објеката легална. Наиме, према уговору који је 2007. године потписао први купац Ана Петковић већински капитал предузећа исплаћује се на шест једнаких годишњих рата, од којих је прва исплаћена одмах. Остало је да се исплати још пет рата, од којих последња доспева у септембру ове године.

Према једном члану уговора, док се не исплати последња рата нови власник нема право да прода више од 30 посто вредности имовине фирме. То би значило да је ова продаја нелегална уколико и последња рата није „легла“, али у синдикату су незванично чули да је нови власник исплатио све обавезе

током ове године и да је, по свему судећи, испунио и овај законски услов да распрода шта је простало.

Након продаје највредније имовине новом власнику ће за продају остати још „Србијиних“ продавница, попут „Прогреса“ у Улици Војводе Путника, који одавно звржи празан, као и објекта код пијаце на Бубњу који има велики плац и дат је у закуп власнику печењаре, чији рок истиче ове године. Има по граду још неколико продавница које су дате приватницима у франшизу и након истека уговора може их задесити иста судбина да буду на продају.

Извесно је да ће продајом централног магацина, управне зграде и две највеће самопослуге садашњих 100 запослених остати без посла. Председник синдиката Петар Петровић каже да су забринуте за своју будућност и да им је остала једина нада да ће из фирме бити испраћени макар са отпремнинама.

Међу запосленима се већ месецима претпостављало да ће оно

Петар Петровић: Међу запосленима

се већ месецима претпоставља да ће оно што је остало од предузећа бити продато, мада нам садашњи директор о томе ништа не говори. Ћуте они, ћутимо и ми

колективни уговор је раскинут, потписивање новог синдикалци нису успели да издејствују. Објашњење пословодства је било да није потребан, јер какви услови важе за остале запослене у „Делезу“, важиће и за њих. Упркос томе што овакав уговор тренутно не постоји, преостали радници „Србије“ очекују да на биро рада бар неће отићи без динара отпремнине.

НА ПРОДАЈУ ЈЕ И УПРАВНА ЗГРАДА У ЦЕНТРУ ГРАДА

ШТРАЈК УПОЗОРЕЊА ЗАПОСЛЕНИХ У „АУТОСАОБРАЋАЈУ“

Шоферска је туга преголема

Радници траже оверу здравствених књижица, исплату отпремнина за око 200 људи, колико се пријавило за социјални програм, од државе и града захтевају да пронађу стратешког партнера, повезивање радног стажа за 2011. годину, а од послодавца да одмах сачини програм изласка из кризе

Пише Милутин Ђевић

У понедељак, 18. јуна, тачно у девет сати са крагујевачке аутобуске станице у протестну вожњу кренуло је двадесетак аутобуса „Аутосаобраћаја“. Колона је у два наврата, уз загушујућу буку сирена, прошла поред зграде Скупштине града, а потом се Улицом Николе Пашића и Лепеничким булеваром вратила на полазну станицу. Једносатна вожња аутобусима градским улицама представљала је својеврсни штрајк упозорења. Она је најавила, ако захтеви не буду испуњени, и генерални штрајк заказан за 26. јун, када ће према најважним лидерима три репрезентативна синдиката, бити блокирани прилази граду и најпрометније градске саобраћајнице. Према одлуци Штрајкачког одбора запослени ће испоштовати минимум процеса рада, што значи да ће на линијама бити тек трећина уобичајеног броја аутобуса, док ће неке линије остати без возила овог превозника.

Запослени у „Аутосаобраћају“, којима касне четири плате, траже да им се овере здравствене књижице у складу са закључком Владе Србије од 26. априла ове године, реализацију социјалног програма који је Влади предат у децембру прошле године, када је и обећано да ће отпремнине за око 200 радника бити исплаћене до 15. фебруара. Од већинског власника, државе и града Крагујевца, радници траже да пронађу озбиљног стратешког партнера и повезивање радног стажа за 2011. годину. Запослени од послодавца захтевају да одмах сачини и презентира програм изласка предузећа из кризе.

Према закључку Владе Србије предузеће „Аутосаобраћај“ налази се на списку предузећа која су у реструктурирању и којима ће бити оверене здравствене књижице, али то се од априла не догађа. Запослени и чланови њихових породица немају право на бесплатно лечење, а када ће га добити не зна се.

У Штрајкачком одбору, који чине представници синдиката „Независност“, Самосталног синдиката и Синдиката запослених у „Аутосаобраћају“ (СИЗАС), тврде да сва четири захтева имају исту тежину и да неће прихватити да се неки од захтева испуне, а неки не, јер су сви подједнако битни за опстанак предузећа.

■ Нема пара за социјални програм

Иначе, превозничка фирма, која је у реструктурирању, са 530 запослених у овом моменту дугује око 400 милиона динара, а сваког месеца улази у нову дубиозу од око десет милиона.

Према речима запослених у „Аутосаобраћају“, највећи проблем предузећа је што има вишка радника и што социјални програм још није реализован.

Председник синдиката „Независност“ Дејан Ђокановић каже да је крајем прошле године, на сасатанку на коме су поред синдикалаца били министар економије Небојша Ђирић, градоначелник Крагујевца Верољуб Стевановић и људи из Агенције за приватизацију, закључено да до 15. фебруара ове године на рачун предузећа треба да буде уплаћен новац за раднике који добровољно желе да напусте фирму.

– Њих је око 200, а требало је да нам уплате између осамдесет и сто милиона динара, али до данас нисмо видели ни динар социјалног програма. Када су држава и град постали већински власници „Аутосаобраћаја“ са учешћем од 55 одсто капитала, држава је за повезивање радног стажа уплатила 480 милиона динара, а сада нема за социјални програм. Када би се тај проблем решио и фирма остала са око 300 запослених, мислим да би могла нормално да функционише. Ако се то не реши не знам како ћемо даље, јер сваког месеца дугови се увећавају за десетак милиона динара, каже Ђокановић.

■ Стратешки партнер

И његов колега, председник Самосталног синдиката Милевоје Булатовић, сматра да би предузеће стало на ноге када би држава дала новац за социјални програм и када би се број запослених свео на праву меру.

Иначе, „Аутосаобраћај“, који је изгубио градски превоз, задржао је општински, приградски и међуградски. У функцији је педесетак аутобуса.

У Самосталном синдикату предузећа истичу да су захтеви запослених више упућени на адресу државе, односно Владе, а мање на а-

СВАКОГ МЕСЕЦА ДУГОВИ РАСТУ: ДЕЈАН ЂОКАНОВИЋ

дресу локалне самоуправе, за коју кажу да све обавезе према „Аутосаобраћају“ уредно измирује.

Према речима председника СИЗАС-а Александра Маровића без озбиљног стратешког партнера, а он може да дође тек после реализације социјалног програма и смањења броја запослених, предузећу нема опстанка.

– Ако се овако настави постоји реална опасност да фирма, због нагомиланих дугова, оде у стечај и да дође до распродаје имовине предузећа, а она није мала, истиче Маровић.

По преласку предузећа под ингеренцију државе и града било је доста говора о могућој сарадњи крагујевачког превозника и београдске „Ласте“, која је временом требало да прерасте у стратешко партнерство. То се, међутим, није догодило јер је Управни одбор „Аутосаобраћаја“ недавно одбио понуду „Ласте“, због чега је директор АС-а Јован Рвовић поднео оставку.

– Управни одбор фирме је крајем маја одбио понуду „Ласте“, пошто је обећано да запосленима у АС-у не одговара понуда тог београдског предузећа, које, на пример, није

хтело трајно да преузме наше раднике. „Ласта“ је хтела да наше линије региструје као своје, а наше возаче и кондуктере запосли на одређено време, на месец, два или три. Поред тога, велики акционари „Аутосаобраћаја“ упозорили су нас да је и „Ласта“ у великим дуговима, да јој је имовина под хипотеком, као и да је вредност акција те компаније на берзи у великом паду, каже Ђокановић, напомињући да је „Аутосаобраћају“ потребна стабилна фирма за стратешког партнера.

Иначе, ово је други пут да директор, кога је поставила локална самоуправа, подноси оставку.

У Самосталном синдикату кажу и да су се људи из Агенције за приватизацију сложили са одлуком Управног одбора АС-а да се понуда „Ласте“ не прихвати. Милевоје Булатовић истиче да су им у Агенцији рекли да су регистроване линије највећи ресурс и потенцијал једне превозничке фирме и да их се никако не треба одрицати.

■ Нико није срећан

Кола „Аутосаобраћаја“ кренула су низбрдо још пре десетак година, али је суноврат некада једне од бољих превозничких фирми у Србији почео када је лизинг кућа, после три године коришћења, овој фирми одузела 28 аутобуса, у градском превозу. Фирма тада губи градски превоз, а лизинг кућа одузме аутобусе продаје београдској „Ласте“, која конкурсу добија удео у градском превозу. „Ласта“ преузима један број возача и кондуктера, а АС-у оставља баласт запослених у службама и режији.

Крагујевачко предузеће прелази под ингеренцију државе, односно Агенције за приватизацију и града, али се чини да се оваквим потезом, иако је спречено да фирма дубље потоне, нико није превише усрећено, ни држава, ни возачи у АС-у.

Одмах по подржављењу АС-а констатован је вишак запослених, али је то, зато што у државној ка-

си нема паре, остало нерешено до данас. Поред тога, оба директора која су у АС дошла на препоруку локалне самоуправе поднела су оставке.

Ни ранији директори нису били боље среће. По свему судећи, директорска фотеља је у овој фирми прилично ужарена.

Двојица ранијих директора „Аутосаобраћаја“ Драган Поповски и Јовица Сувачки, које је именовао Управни одбор предузећа, хапшени су у више наврата, због сумње да су злоупотребама службеног положаја и другим махинацијама тешко ојачали фирму. Поповски је хапшен и због и притисака на раднике да му поклоне акције предузећа приватизованог по старом закону. У тим притисцима, према сведочењима радника и пензионера, учествовали су и поједини синдикалци.

Сада сва три синдиката траже и хитно доношење програма за излазак предузећа из кризе. Остало је, међутим, нејасно ко треба да донесе и радницима представи програм по коме ће фирма стати на своје ноге. Питање је да ли је то директор, који је у оставци, али и у обавези да сачека Скупштину предузећа и седницу Управног одбора да би поднео извештај о свом мандату, или Управни одбор, који је неке обавезе директора преузео на себе. Има и оних који се надају да ће људи из Агенције за приватизацију ускочити у ову причу и понудити мере за оздрављење фирме.

Нека ранија искуства, међутим, показују да људи из Министарства економије и Агенције нису превише заинтересовани за судбину предузећа у реструктурирању, за које треба пронаћи правог стратешког партнера. О томе сведоче и примери предузећа, не само у Крагујевцу, чији пут од реструктурирања до стратешког партнера траје и по десетак година. Да ли ће се у случају „Аутосаобраћаја“ ова пракса променити тешко је рећи.

Судећи по томе да нове Владе још нема ни на видуку, а да тренутно актуелна обавља само теничке ствари, ближе је памети да захтеви запослених у АС-у неће моћи да буду испуњени за пет до седам дана и да ће возачи и кондуктери већ 26. јуна аутобусе извести из гаража, али не на редовне линије.

СРБИЈА У КАДРОВСКИМ РАЉАМА

Калфа није мајстор

Пише Слободан Цупарић

Познати сценариста Срниша Павић недавно је рекао да се способним људима на овим просторима сматрају они који умеју да лажу, краду, манипулишу и мешетаре, а истински таленат, знање и скромна људскост нису никаква препорука. „Најавио” је и долазак великог броја Срећка Шојића – људи без карактера, који мало знају, али који преко ноћи постају успешни у политици, бизнису, јавном животу, свему. Шојић се множе. Шојић је сада елита јер поседује све статусне симболе по којима се она мери – има паре, кућу, странку, људе који га због тога цене... Има све изузев знања и образовања. Како ситуација у Србији није нимало ружичаста, све су чешиће замерке на адресу „шојићевски” регрутованих политичара: да су неспремни да се супротставе и популистичкој већини и уској групи контроверзних бизнисмена, да су „наоружани” испразном политиком без ризика, да су доказ да Србија нема озбиљну елиту – неопходну за реформу.

Поглед на српску политичку сцену заиста нас доводи у недоумицу да ли је наша елита компетентна, односно способна да земљу извуче из озбиљних проблема, каже за „Крагујевачке” Миодраг Радојевић, правни и политички аналитичар. – Изгледа као да својим понашањем наноси више штете него користи, као да је њена искључива сврха да брани позиције на којима се налази. Због тога се све чешиће чују гласови да је Србији неопходна експертско-политичка влада која би надоместила одсуство стручности и недостатка знања наше политичке елите.

Радојевић даље подсећа да пажљивија анализа указује како је српска политичка елита и прилично затворена, јер су исти ликови присутни већ две деценије и да се она регрутовала по разним основама – које углавном нису укључивале стручне референце. По правилу у политику улазе људи који пре тога нису били део неке друге елите, привредне, културне и слично, а свој успех су градили искључиво на терену практичне политике.

Мислим да Србији заиста недостаје права интелектуална проевропска елита, да се овде, нажалост, још увек води спор да ли ће Србија доминантно да буде окренута Истоку, Западу, ЕУ или неким другим савезима, каже Мирко Чикирић, председник Округног одбора СПО за Шумадију. – У том смислу, саодговорност за ћутање Србије видим, пре свега, у недостатку политичке воље релевантних странака после 2000. године.

Политички аналитичар Бранко Радун тврди да је наша политичка елита неспремна да пружи отпор било коме ко може да јој наути или, пак, од кога може да има користи. А ту су, потенцира, на правном месту странци, затим тајкуни и на крају – неки моћни играчи унутар наших странака.

■ Политички канибали

Агресивност, неваспитање и популизам политичара попут бумеранга враћа нас на дно. Значи ли то да није прошло време у коме на успех могу да рачунају само они који су агресивни, напрасити и бахати по систему: алооо, бре?!

Данашње време је шанса за ренесансу популизма, јер је економска криза плодно тло за његово јачање на српској политичкој сцени, објашњава Миодраг Радојевић. – Траже се једноставна и брза решења, траже се непријатељи, велича

Ова земља је током своје историје имала мало државника, а превише политиканата који су се лажно представљали као државници.

Политичара препознајемо по томе што рачуна с добитком од данас до сутра, а државник је спреман да ризикује данас да би обезбедио будућност свом народу, тврди Миодраг Радојевић

” Миодраг Радојевић: Уласком у странку интелектуалац постаје партијски војник и губи улогу независног критичара. Изложени социјалним притисцима, многи су то и учинили

се демос и вођа. Популизам је омиљена дестинација демагога, који у кризним временима скидају маске и показују своје лице. Критичаре проглашавају непријатељима нације, а за себе тврде да су њени спасиоци. Они су једна врста предактора и политичких канибала који су спремни да политичком противнику скину главу.

Бранко Радун верује да се негативна кампања – фокусирање само на критику оног другог и на личне нападе – враћа попут бумеранга. Илустровао је то и примером председничких избора, где се такав вид агресивне „борбе” против Томислава Николића „осветио” Борису Тадићу, који је изгубио на изборима и чија се негативна кампања показала контрапродуктивном.

■ Државне синекуре

Верујем да је агресивност, нестанком радикала и новим европским моделом напредњака, ипак остала иза нас, апострофира Мирко Чикирић. – Не треба заборавити да смо у скорој прошлости били сведоци да је преко 50 посланика Арканове странке, радикала и социјалиста у Народну скупштину долазило наопружано, а оружје је остављало на портреници. Било је физичког и вербалног насиља над посланицима опозиције. Данас, срећом, ситуација није таква.

” Бранко Радун: Да би неки политичар постао државник, мора да има подршку и јавности и кључних институција, јер се државничка политика гради на националном консензусу

Агенција за борбу против корупције пребројала је у Србији 20.617 функционера на свим нивоима и стигла до податка да на сваких 237 становника у Србији дође по један функционер, а питање је колико међу њима има правих државника. Где треба видети разлику између актуелних политичара и озбиљних државника – какав је свакако био Зоран Ђинђић?

Нажалост, нисмо последњих година били те среће да имамо државнике, иако су неки покушавали тако да се представе, оцењује Бранко Радун. – Да би неки политичар постао државник, мора да има подршку и јавности и кључних институција. Опозиција, рецимо, никад неће подржати владу јер сматра да увек треба да буде против позиције. Истовремено, позиција на сваки начин маргинализује, притиска опозицију и тако долази до перманентног политичког грађанског рата, а институције су слабе и неизграђене. Отуда, заправо, не постоји национални консензус на којем би неки политичар могао да гради државничку политику.

Миодраг Радојевић, кад је реч о великом броју плаћених функционера, сматра да је проблем у томе што политички систем генерише ову појаву. Државне синекуре су награде за лојалност партијских поданика. Странке на власти, у условима оштре политичке конкуренције, поверење својих чланова не заснивају на идеолошким вредностима, подсећа Радојевић, већ на голем интересу. Страначки агитатори рачунају са уносно плаћеним функцијама или другим привилегијама након доласка њихове партије на власт.

Државник није исто што и политичар. Србија је током своје историје имала мало државника, а превише политиканата који су се лажно представљали као држав-

ници. Политичара препознајемо по томе што рачуна са добитком од данас до сутра, а државник је спреман да ризикује данас да би обезбедио будућност свом народу. Док политичар размишља о интересима своје странке и личној промоцији, државник партијски интерес оставља по страни и води бригу о државним интересима. Државник је скроман, а политичар је, горд и похлепан, каже Радојевић.

По речима Мирка Чикирића, само је Зоран Ђинђић у овој савременој Србији био озбиљан државник. Иначе, Србија и даље у великој мери размишља на начин како се развишало у годинама владавине Јосипа Броза Тита. Пошто је та врста елите доминирајућа, она гледа да сваког државника, попут Зорана Ђинђића, Вука Драшковића и још неких, у старту елиминира – како политички тако и физички, тврди Чикирић.

■ Центри моћи

Потребни су нам одговорни појединци у свим сферама, јер када бисмо имали праву интелектуалну и културну елиту, политичари не би могли да девастирају Србију као до сада – пошто би неко реаговао. Зашто су људи из српске елите апатични, зашто се део „продао странкама”, зашто многи оцењују да ту практично нема од независних интелектуалаца?

Незавидна је стварна позиција интелектуалаца, каже Бранко Радун. – Институције одакле долазе нису, заправо, независне. Значи, неко ко би ишао мимо струје, мимо онога што је очекивано, ко би говорио оно што мисли, ризиковао би каријери, ако не и свој посао. Конкретније, имамо оне који подржавају власт каква да је, док су неки други везани, преко фондова, финансирању и на друге начине за стране центре моћи. Све су свему, немамо независну интелектуалну сцену. Отуда су они или привезак властима, или центрима моћи који их подржавају, штите, финансирају...

Мирко Чикирић мисли да је „кључ” у томе што није направљена јасна разлика између квази елите и праве елите – ни у САНУ, ни у СПЦ-у, ни у озбиљним удружењима и асоцијацијама. Разлог је пре свега у томе што нису отворени досијеи тајних служби, а то је био предуслов за друштвени напредак свих бивших комунистичких земаља. Примера ради, у Бугарској се, кад су отворени досијеи тајних служби, видело да је од 15 владика 12 сарађивало с тајним слу-

жбама. Код нас, изузев СПО и ЛДП, ниједна странка није била политички вољна да повуче такав потез.

Када се интелектуалац нађе пред вратима политике, у великој је дилеми, тврди Миодраг Радојевић. – По правилу, уласком у странку постаје партијски војник и губи своју улогу критички независног интелектуалаца. Међутим, изложени социјалним притисцима, многи су прихватили такву у-

” Мирко Чикирић: У Бугарској се кад су отворени досијеи тајних служби, видело да је од 15 владика 12 сарађивало с тајним службама. Код нас није било политичке воље да се досијеи отворе

логу, а губили свој интелектуални етос.

Пред нама су бројна питања – и недоумице: када ће с политичке сцене отићи они који најмање знају, а највише причају; када ће до речи доћи они који су неоправдано у „другом плану”, а који имају нешто памети? Није ли у овој и овако девастираној Србији најхитније померити власт која стално отвара нове проблеме или подгрева оне „вечне”? Остаје да верујемо оптимистима да Србија може много боље, али само ако бисмо сви запели да се с политичком мафијом изборимо како бисмо ослободили своје ресурсе којих још увек има. Последњи избори су показали да друштво почиње да тражи опипљиве, конкретне резултате.

НЕЗАПОСЛЕНОСТ ИЗ ДРУГОГ УГЛА

Млади највише пробирљиви

Иако би се, на основу бројки о незапосленима и суморне економске ситуације, могло закључити да се за сваки посао може наћи радник, није баш тако. Многи, а нарочито млађи, радије ће да чекају и буду издржавани него да се лате радова који су тешки, слабо плаћени или се у нашој култури сматрају понижавајућим

Пише Јаворка Станојевић

РАД У ВОЊАЦИМА ЗА ЛЕТОВАЊЕ ВИШЕ НИЈЕ „ПОПУЛАРАН“

Србија је успела да освоји још једну неславну лидерску позицију у Европи - са 762.576 незапослених нашла се на првом месту на континенту по броју људи који би радили, али немају где. Освајају „титале“ највише је допринео регион Шумадије и западне Србије, у коме живи скоро трећина незапослених. У Крагујевцу их је нешто мање од 23 хиљаде, а читавом Шумадијском округу 36.252.

Онима који немају посао више од цифара говоре све мања понуда радних места и све већи захтеви послодаваца. У таквој ситуацији тражење посла у струци постаје луксуз који себи могу да приуште само малобројни који су паметно одабрали занимање и успели да постану добри стручњаци у свом послу. Већина, која је представља колатералну штету неспремности државе да образовни систем доведе у склад са потребама привреде и научно-технолошким развојем, удружене са светском и домаћом кризом, мора да се задовољи оним што се нуди.

Зато ако вам данас образован човек каже да не пита какав је посао у питању само ако може да се заради то и буквално значи да се неће либити да узме лопату, да ради као трговац, конобар, помоћни радник... Јер, у временима која лагодан живот не обезбеђују ни диплома, ни стручност, ни одговорност него посебна социјална интелигенција, коју је развила категорија „способних“, бирање посла спада у привилегије ових других.

Предност сигурности

Иако би се на основу бројки и суморних прогноза о економском суноврату могло закључити да се за сваки посао може наћи радник, чињенице говоре да ово правило не важи када су послодавци у питању. Љиљана Петровић, директорка крагујевачке Филијале Националне службе запошљавања, наиме, објашњава да незапослени са њихове евиденције углавном прихватају понуђене послове, али бирају послодавце.

Према њеним речима, армија незапослених, коју уз у велики број НК и радника са ниским сте-

НИСУ СПРЕМНИ ДА РАДЕ ПО СВАКУ ЦЕНУ:
ЉИЉАНА ПЕТРОВИЋ, НЗС

пеном образовања, чине и стотине професора, учитеља, лекара, правника, економиста, па и по који доктор наука, при избору посла на прво место ставља стабилност радног места.

- Стабилан посао, уз пристojну зараду, данас значи и редовност у исплати, уплату доприноса, али и неку врсту сигурности да ће радни однос потрајати. Незапослени често тој врсти сигурности дају предност, па и висина зараде и врста посла долазе у други план. Велика понуда радне снаге послодавцима је дала могућност да се понашају комотно, али се временом они који имају превелике захтеве као и они који мало плаћају, нередовно исплаћују зараде, не уплаћују доприносе, изашли на лош глас.

Сада се међу незапосленима, углавном, зна ко поштује доброг радника, која фирма је јака, где се може рачунати на дугорочније запошљавање, а ко малтретира, не плаћа и стално мења раднике. Значи, генерално се може рећи да људи заиста желе да раде, али нису спремни да раде по сваку цену. Ово се нарочито односи на категорију млађих са вишим степеном образовања, док су незапослени средњих година и они који имају струку која се не тражи мање пробирљиви. Иако нам закон дозвољава да свакога ко одбије посао у струци

бришемо са евиденције и забрањимо му пријављивање у наредних шест месеци, готово да нема таквих случајева, јер сви махом прихвате кад им понудите да раде оно за шта су се школовали. Оне који не желе да раде код послодаваца за које и ми знамо да нису у ситуацији да редовно исплаћују зараде не бришемо, јер се не може тражити од било кога да пристане да ради за цабе, каже Љиљана Петровић.

Портпарол Уније послодаваца Србије Драгољуб Рајић признаје да бирање после понекад значи и одбијање да се прихвате претерани и неадекватно плаћени захтеви послодаваца. Кривицу, међутим, свађује на неадекватан образовни систем који је произвео превише кадрова који могу радити једну врсту једноставнијих послова, али и премало добрих стручњака који су стварно потребни.

- Имамо огроман број радника који могу да раде у трговини, ресторанима, или да обављају једноставне административне послове. Пошто је понуда велика послодавци могу да их плаћају колико желе, а то је обично јако мало. Зато се многим, а нарочито женама које имају децу којој морају платити обданиште, не исплати да раде на таквим местима. Постоји, такође, и један број послова који се сматрају понижавајућим, па их нико, осим Рома, не прихвата. Због тога је веома тешко наћи раднике за чишћење улица, или пражњење контејнера. Наш свет још увек са једном врстом презира гледа на село и сељачке послове, па домаћи фармери, поред

близу милион незапослених, морају да ангажују Румуне и раднике из других држава, каже Рајић.

У Унији, међутим, оцењују да бирање посла зависи од ситуације у којој се неко налази. Још увек непубликована студија, рађена да би се видело како послодавци оцењују запослене, показала је да највише спремности за рад показују радници који су се доселили из других средина и они који немају подршку родитеља.

- Студија је потврдила и да наши људи још увек не верују да се личним радом и ангажовањем може напредовати, још преовладава став да се каријера гради везама и корупцијом. Зато што приватни сектор не може себи да дозволи луксуз запошљавања нестручних радника по препоруци, они који немају квалитете или нису спремни да дају максимум беже од приватних послодаваца, објашњава Рајић.

Избегавање тешких послова

Пошто је могућност запослења приближна вероватноћи да се „убоде“ премија на лутрији многи су принуђени да раде на црно и

ИЗБЕГАВАЈУ СЕ ПОСЛОВИ У ПОЉОПРИВРЕДИ:
ДРАГОЉУБ РАЈИЋ, УНИЈА
ПОСЛОДАВАЦА

да прихватају сезонске послове који обично нису ни лаки, ни добро плаћени. Највише посла има у грађевинарству и пољопривреди, али је тешко је наћи радну снагу спремну на тежак физички рад и обављање послова које наш менталитет сматра понижавајућим. У тој групи, на високој позицији, налазе се пољопривредни радови који ономе ко је спрема на напоран рад на сунцу, поред три obroка, обезбеђује минимум евро по сату.

Колико су ови послови непопуларни можда најбоље говори пример једног од оснивача задруге „Сељак“ из Цветојевца Горана Милошевића који је, међу корисницима помоћи крагујевачког Центра за социјални рад, покушао да нађе десетак сезонаца. На заказаном састанку, није се појавио нико, иако су социјални радници благовремено обавестили све који би били у стању да се баве овим пословима и тако, без губљења права на помоћ, зараде који динар.

Ништа боље није ни у омладинским задругама које, због слабе заинтересованости за сезонско брање воћа, својим члановима све ређе нуде овакве послове. Један од власника задруге прича да већ неколико година није у стању да сакупи групу од

тридесетак радника која би ишла да бере малине или вишње.

- Раније су многи хтели да беру малине, јер су мислили да је то једна врста излета и да ће лако да зараде паре за летовање. Када су видели да је то веома напоран посао који се, на плус четрдесет степени, ради од јутра до мрака, почели су да одустају, остављајући на

цедили и мене и газду који је рачунао на радну снагу. Зато сам решио да се више не бавим тим пословима, прича наш саговорник.

У овој задрузи немају много речи хвале за младе који неће ни да разговарају о послу у коме дневно не могу да зараде бар хиљаду динара.

- Када уђу на врата одмах питају колико се плаћа, па тек онда о каквом послу се ради. Част изузецима, али већина младих је размажена и тражи нешто фино, лако, добро плаћено. Ако таквог посла нема радије ће да леже и чекају да им родитељи данас дају 200-300 динара, каже власник једне од бројних задруга које обезбеђују повремене послове омладини.

Иако се о бирању посла говори тек када се нађемо у позицији да нам гори под ногама, пробирљивост заправо почиње приликом одабирања занимања. Због тога што нико не жели на занате који траже да се напорно ради, где се прљају руке и стоји на сунцу и мразу, него би сви да заврше нешто што им обезбеђује канцеларију, фотељу, климу, данас на бироу нема грађевинских радника, варилаца, керамичара, занатлија за обраду метала... Зато се у хиљада броје незапослени економисти, правници, менаџери, економски и разни други техничари, медицинске сестре... Неки од њих ће наћи посао у струци, али прилике говоре да ће већина када-тад морати да направи корак уназад и преквалификује се не би ли себи обезбедили посао од кога су покушали да побегну.

НОВИ „ТРЕНД“

Бирање послодавца

У прилог тези да незапослени више бирају послодавца него посао директорка крагујевачке филијале НСЗ-а износи пример да добар посао код приватника може бити привлачнији и од државне службе, илустрјујући то доласком „Фијатових“ коопераната који су привукли и један број незапослених у државном сектору.

Ипак, то је још увек изузетак. И даље је место чистачице у државној фирми пожељније од многих „финијих“ послова код приватника. Качење за државне јасле многи су спремни да плате дугогодишњим волонтерским радом. Због наде да ће можда некада, ако покажу да су вредни, наћу добру везу, учлане се у праву странку... уз минималну надокнаду, годинама раде дипломци медицинских, учитељских и факултета који школују професоре.

БОРБА ЗА ОЗДРАВЉЕЊЕ ТЕШКО БОЛЕСНОГ ДЕЧАКА

Матичне ћелије - последња нада

Јанко Стефановић, четворогодишњи дечак из Крагујевца који болује од најтежег облика епилепсије - Вестовог синдрома, у јулу ће, највероватније, бити подвргнут првом третману трансплантације матичних ћелија на специјализованој клиници у Бечу. Захваљујући ученицима другог осам разреда Медицинске школе, који су сами организовали и спровели хуманитарну акцију за прикупљање новца за помоћ малом Јанку, његови родитељи Светлана и Саша успели су да сакупе довољну суму за нови третман који кошта око 9.500 евра и тако направе још један корак у лечењу детета које не може да говори, седи, хода. Јанку ће, међутим, бити потребна најмање четири третмана да би, како се надају родитељи, бар могао да седи или научи прве кораке.

Судбина је према Јанку била врло сурова. Због компликација на порођају, његов живот је одмах по рођењу, читавих месец дана, висио о концу. Након тридесетодневног боравка у инкубатору стање се стабилизовало и Јанко више није био животно угрожен, али остале су тешке последице. Осим значајног оштећења мозга, успостављена је дијагноза најтежег облика епилепсије, под називом Вестов синдром.

Данас Јанко има четири године и веома честе нападе, преко стотину у току само једног дана, грчеве карактеристичне за епилепсију. Због свега тога он ни данас не хода, не говори, не седи, не може самостално да држи главу, али је ипак весео, насмејан и радознао, као и сва друга деца.

■ Препуштени сами себи

Иако су патили због тешког стања свог детета, Јанкови родитељи ни једног тренутка нису се предавали. Били су на свим клиникама у Србији, Јанко је примио све могуће терапије, али побољшања није било.

- Како ниједна терапија до сада није помогла у лечењу Веста код Јанка, одлучили смо да пробамо нешто ново. Дошли смо до неких информација о лечењу матичним ћелијама и сазнали да једна од болница већ неколико година ради трансплатацију матичних ћелија, а нарочито је посвећена развоју технологије у лечењу неуролошких

САША И СВЕТЛАНА НЕ ЖЕЛЕ ДА СЕ ПРЕДАЈУ, ВЕРУЈУ ДА ЋЕ ЈАНКУ ПОСЛЕ ТЕРАПИЈЕ У БЕЧУ БИТИ БОЉЕ

Родитељи малог Јанка принуђени су да сами сакупљају новац за лечење детета на клиници у Бечу, пошто на листи обољења за упућивање на лечење у иностранство није предвиђено да држава рефундира лечење матичним ћелијама оболелима од Вест синдрома, најтежег облика епилепсије

и других обољења. Клиника је специјализовала третмане за шеснаест болести и користи их за лечење преко 200 пацијената месечно, прича Јанков тата Саша.

Како је за сваку терапију било потребно много новца решили су да се обрате за помоћ, па су послали мејлове свим државним фондovima и хуманитарним организацијама. Државне институције нису пружале помоћ, јер законом није предвиђено лечење матичним ћелијама у Јанковом случају. Истина је да је све то у експерименталној фази, каже Саша, али је то ипак нешто што овој деци, које има у приличном броју, даје бар неку наду. Почели су сами да скупљају новац средином децембра прошле године, многе организације су се одазвале акцији и изашле Јанковим

родитељима у сусрет. Скупили су новац за прву терапију почетком ове године, али Јанково стање је било веома лоше и лекари су се бојали да ли ће се уопште пробудити из анестезије, па је први третман одложен за јули.

- Ово нам је једина нада и верујем да ће успети, јер сам имао прилике да видим децу после ове терапије. Уколико било шта буде боље биће то наш и Јанков велики успех, прича Јанков тата.

Да би цео процес лечења био спроведен како ваља, Саши и Светлани Стефановић неопходно је још много помоћи. Нажалост, у Србији не постоји ниједан државни фонд који би помогао деци са Вест синдромом, који спада у групу ретких болести. Постоје једино фондови родитеља који су се

транству осигураних лица са Вест синдромом.

- Прошле године је о трошку Фонда на лечење матичним ћелијама у Италију упућено 14 осигураника. То су била деца и одрасли пацијенти са хематоонколошким обољењима за које је потребна трансплантација матичних ћелија костне сржи од несродног даваоца, каже Сања Миросављевић, портпарол Републичког фонда за здравствено осигурање.

Осим државног Фонда, у Србији постоји и Национална организација за ретке болести (НОРБС), која је основана пре две године, као савез удружења која се баве питањима особа са ретким болестима и чланова њихових породица. Ова организација није стручна, већ је добровољна, хуманитарна, нестраначка, невладина и непрофитна и воде је особе са ретким болестима и чланови њихових породица.

Недавно су представници НОРБС-а указали да нема позитивних помака у лечењу оболелих од ретких болести, иако је лечење од њих предвиђено српским законодавством. Наиме, изменама

ШТА ЈЕ „РЕТКА БОЛЕСТ“

Пола милиона оболелих у Србији

Ретка болест подразумева сваку болест која се јавља код једног од две хиљаде људи, али се један број ретких болести јавља и код једног у неколико стотина хиљада или милиона људи. Према процени Европског Комитета, шест до осам одсто популације има неку ретку болест.

Заједничке карактеристике ретких болести су да су у 80 одсто случајева генетског порекла, да се први симптоми јављају већ на рођењу или у раном детињству, а да је најчешћа последица трајни инвалидитет.

У Србији око пола милиона људи живи са неком ретком болешћу. Упркос међусобној различитости, особе са ретким болестима и њихове породице суочавају се са истим бројним тешкоћама које проистичу из реткости. Углавном немају довољно информација о самој болести, као ни где треба да се обрате за помоћ. Осим тога, недостаје здравствена заштита, квалификовани стручњаци, као и одговарајућа медицинска помагала. Висока цена постојећих лекова и лечења доводи до сиромаштва породице и смањења доступности лечења. Оболели од ретких болести у Србији у највећем броју нису препознати у систему здравствене заштите, а што је најгоре од свега - још увек не постоји регистар ретких болести.

удружили да би сами себи помогли, посаветовали се и слично. Све се своди на то да треба сами да се сналазе.

■ Болест ван листе

На питање упућено Републичком фонду за здравство да ли постоји начин да се помогне родитељима ове деце како би их одвели на лечење на неку од клиника у иностранству stigло је званично саопштење у коме стоји да је „правилником о условима и начину упућивања осигураних лица на лечење у иностранство, прописано да се осигураном лицу изузетно може одобрити лечење у иностранству на терет средстава обавезног здравственог осигурања за лечење обољења, стања или повреде које се не могу успешно лечити у Републици Србији, а у земљи у коју се осигурано лице упућује постоји могућност за успешно лечење тог обољења, стања или повреде“.

Такође, наведено је да постоји листа обољења, стања и повреда за упућивање на лечење у иностранство, али да том листом није предвиђено упућивање на лечење матичним ћелијама у инос-

Закон о здравственој заштити и здравственом осигурању пре годину дана формиран је Фонд за ретке болести при Министарству здравља, али се још ниједна оболела особа не лечи средствима из тог Фонда, који се финансира делом из буџета, а делом из пореза од игара на срећу. Нажалост, НОРБС никада није укључен у рад овог Фонда.

У НОРБС-у кажу да су се више пута састајали са представницима Министарства здравља са циљем да заједнички направе стратегију и план решавања многобројних проблема у дијагностици и лечењу особа са ретким болестима. Последњи састанак у Министарству одржан је марта ове године, али, и поред чврстих обећања да ће се договори реализовати, то се није догодило. Резултати су поражавајући, а лечење особа са ретким болестима још је теже него раније.

Да ли ће и измене и допуне Закона остати мртво слово на папиру и ко ће одлучивати о томе за које ће се ретке болести плаћати терапија, а за које не? Како ће се то чинити када се не зна тачан број оболелих? Када ће се почети са писањем Националне стратегије за ретке болести? Са којим се све проблемима свакодневно суочавају особе са ретким болестима и њихове породице - само су нека од питања на која још увек нико од надлежних нема одговор.

Горгана БОЖИЋ

ХУМАНИТАРНА АКЦИЈА МЕДИЦИНСКЕ ШКОЛЕ

Роки и Јулка за решење Јанкових мука

Позоришна дружина састављена од талентованих ученика другог осам разреда Медицинске школе, подстакнута причом о дечаку Јанку Стефановићу, решила је да учини нешто за његову будућност. Како би сакупили новац сами су осмислили и режирали представу „Роки и Јулка – 100 љубавних мука“, пародију на Шекспирово дело „Ромео и Јулија“. Ученици су целог пролећа играли ову представу по крагујевачким основним и средњим школама.

Посетиоци су плаћали за улазницу 50 динара, па се тако накупило више од 200.000 динара у фонд за помоћ Јанку Стефановићу. Комад је осмислила ученица Катарина Радовић, која је поделила улоге друговима из одељења. Финални чин ове акције одржан је прошлог четвртка, у препуној физкультурној сали Медицинске школе, где је петнаесточлана ученичка драмска група одиграла јубиларну представу. Били су ту и мали Јанко са родитељима, као и представници школа у којима је играна представа. Ученици су свима уручили захвалнице за учешће у акцији.

ПОЗОРИШНА ДРУЖИНА САКУПИЛА ВИШЕ ОД 200.000 ЗА ЛЕЧЕЊЕ ДЕЧАКА

Око 200 студената из првог павиљона било је на ногама прошлог петка због изненадног пожара који је избио у главној кухињи од запаљеног уља у фритези. Повређених није било, а штета се тек утврђује

У петак, 15. јуна, око 16 сати избио је пожар у кухињи првог павиљона Студентског дома „Вита Јањић“, али на сву срећу повређених није било. Међутим, причињена је знатна материјална штета о чијој се висини надлежни још не изјашњавају, јер је процена у току. Углавном, објекат је осигуран и трошкови санирања ће пасти на терет осигуравачу.

Ватрена стихија захватила је део крова изнад кухиње, који је направљен пре двадесетак година, када је равна бетонска плоча почела да прокишњава. Претпоставља се да је узрок пожара паљење уља у великој индустријској фритези. Куварице су саме покушале да угасе пламен, али како се он неконтролисано ширио алармирале су варогасну бригаду. У моменту изласка њихових екипа на терен кроз вентилациони систем пламен је већ захватио 500 квадрата крова кухиње и столарију соба стамбеног блока студената који се налази директно изнад техничког дела објекта.

По речима Бојана Томића, начелника Управе за ванредне ситуације у Крагујевцу, њихов први задатак је био да евакуишу студенте и станаре околних објеката, па су тек онда прешли на гашење пожара. У том тренутку било је доста студената по собама с обзиром да је јунски рок у току. Када су ватрогасци дошли затекли су облаке црног дима и изгледало је много страшније него што је заиста било. Било је ангажовано 16 ватрогасаца и пет специјализованих ватрогасних возила.

У помоћ је притекла и војска. Дошли су са два возила и шест војника који су им били од велике користи. Звали су из „Водовода“ и „Чистобе“ да питају да ли су потребне њихове цистерне и људи, али им је речено да нема потребе. Помагали су и путари, као и запослени у Студентском центру. За то време сви студенти су се окупили испред дома и посматрали шта се дешава, док су телефонске везе биле усијане.

Пожар је гашен из стамбеног дела објекта са хидрантске мреже која је била у функцији, што није чест случај, истиче Бојан Томић.

Он објашњава да је овај пожар карактеристичан јер се пренео путем вентилационих канала и та врста пожара је иначе честа у великим кухињама. Само због специфичности кровне конструкције пламен се пренео испод лименог крова изнад приземног дела. Морали су да откују лим са свих страна, јер је постојала бојазан да се уз фасаду пожар пресели на неко друго место. После два и по сата упорног гашења ватрогасци су могли да објаве да је пожар локализован, а убрзо затим и угашен. Али, за сваки случај припадници ватрогасне бригаде целу ноћ су дежурали из предострожности.

Паљење фритезе, по Томићу, често се дешава у сличним објектима. Не може се рећи у овом моменту да ли је у питању људски фактор, што ће истрага тек показати, али се зна да су

ПОЖАР У СТУДЕНТСКОМ ДОМУ „ВИТА ЈАЊИЋ“

Плануло уље из фритезе

ВАТРОГАСЦИ У АКЦИЈИ

СОБА КОЈА ЈОШ НИЈЕ ЗА УПОТРЕБУ

ПОЖАР ЈЕ БУКНУО У КУХИЊИ

уљане паре подједнако запаљиве као и само уље. Директор Студентског центра Млађан Димитријевић мисли да је проблем настао приликом гашења пожара од стране запослених, када је некако дошло до продирања пламена кроз вентилациони вод, због чега се проширио и на кров. А какав је кров најбоље знају они који су га радили пре двадесетак година. Претпоставља да је дошло до загревања неких елемената и паљења поткровне конструкције.

Врло је битно да су наши људи санирали те почетне проблеме који су се јавили у кухињи и тек када су стигли ватрогасци откривен је проблем на крову. Седма сам наших радника је активно учествовало у гашењу пожара.

Нису нас уклањали људи из противпожарне бригаде, јер смо ваљда квалитетно то обављали, каже Млађан Димитријевић.

Враћање студената у собе

Студенти су већ у суботу пре подне враћени у собе. Од 90 соба, колико их има у првом павиљону, 82 су већ биле активне у суботу. То значи да су све собе струјно атестиране, да се види да ли су инсталације у функцији. Иако ватра није проузроковала неисправношћу електроинстала-

ција, могуће је да ватром оне буду оштећене, што се и десило у једном делу кухиње. У овом тренутку од 240 места колико имамо у првом павиљону 200 студената је у собама. Само су три собе искључене из употребе због нагореле фасаде и прозора. Нећемо да их активирамо док не заменимо прозоре и не средимо све то, каже директор Студентског центра. Он објашњава да су студенти из тих соба размештени у празне собе или су сами пристали да се снају на неки други начин. Било је солидарности међу студентима и углавном сви су сви ноћ након пожара преспавали у кревету. Пет студената је претрпело већу или мању штету. Нагорели су им уџбеници, личне ствари, гардероба, козметика... Једном од њих је страдао лап-топ, али ће му штета, као и осталима, бити надомештена, иако Студентски центар, према речима директора, нема ту законску обавезу.

У тим собама били су студенти медицине, ПМФ-а и ФИЛУМ-а. Деци ћемо надокнадити штету како би они могли несметано да уче. Такође смо упутили дописе ректору и факултетима да се свима из првог павиљона да могућност, без обзира што је тај догађај узурпирао два дана, да евентуално помере рок или искажу неку своју потребу када су испити у питању. Мислим да је то поштено, каже Димитријевић.

Кухиња је стављена ван функције јер је натопљена водом од гашења. Мора да се провери електроинсталација и ремонтују вентилатори од вентилационих водава. Предузимају се најбрже могуће процедуре како би у најкраћем року оспособили кухињу. Дотле су студенти преусмерени да се хране у „Слободи“. Остали ресторани и пекара су у функцији.

Моја предвиђања су да ћемо до 5. јула имати оспособљену кухињу у потпуности. То подразумева све нове агесте, одобрења, тестирање комплетне мреже, уређаја... Кухиња, иначе, није претрпела никакву хаварију и исправна је. Чак мислим да је и фритеза у којој се запалило уље у функцији, каже Димитријевић.

Документовање исправности

Пуно су до сада и урадили. Већ су пустили топлу воду у оба павиљона. Гасна инсталација је атестирана изнова и студенти већ могу да се купају. Све остале виталне функције су

испровераване за дан и по. Попуцала стакла измеђање се за пар дана.

За директора Млађана Димитријевића најважније је да је сва процедура у Студентском центру испоштована до краја. Постоји чак и документ који доказује да је уље у фритези замењено тог дана (петак) у 12 сати. Имају, каже, ХАСАП стандарде који тачно дефинишу тренутак сваке операције у кухињи. Обученост људи за рад на тим апаратима је потпуна, и за то постоји документација, као и исправност сваког уређаја. Обученост људи за руковање противпожарним апаратима се подразумева.

ИЗГОРЕЛИ КРОВ ПРИЗЕМНОГ ДЕЛА ДОМА

Они раде по 20-30 година на тим пословима и сигурно нису допринели да се пожар деси. Били су им исправни и са важећим роком трајања противпожарни апарати. О свему томе први човек Студентског центра је сачинио извештај и послао надлежнима из ресорног министарства.

Све мере које су свих ових година примењиване говоре да наш систем ипак функционише. То није нимало лако кад имате 180 запослених и великих број људи на исхрани, што Крагујевчана, што студената, као и значајан број на смештају, каже Димитријевић.

Елизабета ЈОВАНОВИЋ

МЛАЂАН ДИМИТРИЈЕВИЋ

НОВИНЕ У ВРТИЋУ „КОЛИБРИ“

Помоћ малишанима са сметњама

У вртићу „Колibri“ адаптира се део објекта за потребе деце са сметњама у развоју. Набављена је сензорна соба, интерактивни под и играчке, а нови простор биће у функцији од 1. септембра

Познато је да у друштву вршњака деца најбрже уче и најбоље развијају своје способности. Ништа другачије није ни када се ради о деци са сметњама у развоју. Управо за-

то је Установа за децу „Нада Наумовић“ пре неколико година одлучила да малишане са лакшим сметњама укључи у редовне групе, а за децу са тежим проблемима формира посебну развојну групу. Данас у крагујевачким вртићима има 60 дечака и девојчица који, заједно са осталим вршњацима, сваког јутра долазе у своје собе, друже се, играју и уче.

Ипак, неким од њих потребан је додатни подстицај како би развили своје способности. Зато су у Установи за децу одлучили да набаве такозвану сензорну собу, али и уведу још низ различитих, њима неопходних, садржаја. Наиме, у вртићу „Колibri“ већ се увелико ради на адаптацији једног дела објекта за потребе деце са сметњама у развоју.

У овом вртићу биће смештена сензорна соба коју смо набавили захваљујући помоћи града. У питању је специјално опремљени простор који омогућава развој координације покрета и служи за стимулисање свих чула,

концентрације и пажње. Одрешеним третманом, који може бити индивидуални или групни, дете добија могућност да учи и прима нове садржаје.

Поред тога, у једној просторији биће постављен интерактивни под који такође служи за стимулацију чула. Преко пројекта „Образовање за све“ добили смо и играчке и дидактички материјал намењен малишанима са сметњама у развоју у вредности од милион динара, каже Славица Отовић, директорка Установе за децу „Нада Наумовић“.

Идеја установе је да у вртић „Колibri“ буде премештена такозвана развојна група у којој су малишани са тежим сметњама, али и да осталој деци буде омогућено да ту долазе и користе овај простор. Наиме, сензорна соба и интерактивни под, осим што служе за стимулацију чула, подједнако користе и деци са аутизмом, хиперактивним малишанима, али и дечацима и девојчицама који немају никакве сметње у развоју.

Радови на адаптацији дела вртића су у току. У овом моменту раде се рампе које ће деци са инвалидитетом омогућити лакши приступ, а у току су и радови у самом објекту.

У овом моменту у 15 обданишта установе смештено је 60 деце са сметњама у развоју, док у развојној групи имамо петоро малишана. Међутим, од септембра ће их бити више. На конкурс у мају пријавило нам се још петоро деце за развојну групу, а пријем малишана са сметњама у развоју радимо и мимо конкурса, односно током читаве године. Замислили смо да овај простор буде доступан свим малишанима који похађају наше вртиће. Комплетну адаптацију финансирали смо средствима установе, а оно што нам у овом моменту недостаје је возило за превоз деце, каже наша саговорница.

По речима директорке, већ су се обратили на неколико адреса и надају се да ће им барем неко изаћи у сусрет како би овај простор већ 1. септембра, када буде стављен у функцију, био доступан свим малишанима.

М. ОБРЕНОВИЋ

РАЗВОЈНА ГРУПА У „ЦРВЕНКАПИ“

ОБДАНИШТА И ДАЉЕ „ТЕСНА“

Испод црпе 500 малишана

Родитељи око 500 крагујевачких малишана за чување деце мораће од септембра да се сналазе како знају и умеју. Наиме, за 328 места у вртићима Установе за децу „Нада Наумовић“ ове године конкурисало је 825 деце.

Највећи проблем је то што је неуписано остало 80 дечака и девојчица чија оба родитеља раде. Покушавамо и покушаваћемо и даље да барем за њих нађемо неко решење. Идеално би било када би свим захтевима могли да изађемо у сусрет, ипак случајеви

ПРИОРИТЕТ ДЕЦА ЧИЈА ОБА РОДИТЕЉА РАДЕ: СЛАВИЦА ОТОВИЋ, ДИРЕКТОРКА УСТАНОВЕ ЗА ДЕЦУ

где раде оба родитеља за нас су приоритет, каже директорка Славица Отовић.

Решење које се у овом моменту намеће као извесно је изнајмљивање додатног простора. У Установи за децу размишљају о томе, али ће коначан одговор морати да да Скупштина града као оснивач.

Да подсетимо, ове године највише места конкурсом је било предвиђено за дечаке и девојчице рођене 2011. и 2010. године, док је за остале било намењено од 10 до 30 места. На жалост, места није било ни за једног јединог четворогодишњака.

НОВИ СМЕР У ПРВОЈ ТЕХНИЧКОЈ ШКОЛИ

Школовање за ИТ сектор

ВИШЕ МЕСТА У СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

Министарство просвете је одобрило да се једно одељење од 24 ученика од септембра школује за израду софтверских апликација, креирање и развијање база података, статичких и динамичких веб презентација и одржавање и проверу сигурности информационих система

Прва техничка школа у Крагујевцу од наредне школске године школоваће ђаке на смеру електротехника за једно потпуно ново занимање – електротехничар информационих технологија. Министарство просвете је, наиме, након изласка конкурса одобрило да се једно одељење од 24 ученика упише и од септембра школује за израду софтверских апликација, креирање и развијање база података, статичких и динамичких веб презентација и одржавање и проверу сигурности информационих система.

У питању је потпуно нов смер, односно образовни профил, у чијем креирању смо учествовали заједно са још пет школа у Србији. Ђаци ће се школовати за рад у ИТ сектору,

који је последњих година и код нас у експанзији и свакако да ће након дипломирања врло лако доћи до посла пошто ће имати компетенције које су тражене, а и због чињенице да је у питању потпуно ново занимање, каже Биљана Шиповац, директорка Прве техничке школе.

Електротехничари информационих технологија за ово занимање школоваће се четири године. У основи наставни план је сличан онима који се уче на смеровима електротехничар рачунара и електротехничар рачунарских мрежа, али ће ученици који се буду школовали за ово занимање учити да раде са најсавременијим компјутерским програмима и сами израђују софтвере и базе података користећи најновије програмске језике.

Чињеница је да се област рачунарских технологија брзо мења, и да образовни систем не може да испрати те промене, па се, рецимо, на смеру електротехничар рачунара уче ствари које су већ застареле. На овом новом смеру ђаци ће имати велику предност пошто ће учити оно што је у овом моменту најактуелније, каже наша саговорница.

Основи електротехнике, програмирање, веб програмирање, оперативни системи, интернет технологије и сервиси, заштита информационих система, неки су од стручних предмета који ће се изучавати на овом смеру. Ђаци ће имати и далеко више сати праксе него у класичним стручним школама, па ће тако након четири године изаћи далеко спремнији да се одмах укључе у посао без додатне обуке.

Још једна новина је и то што ће се ученици по први пут обучавати и за електронско пословање. Могућност запослења имаће у области информационих технологија, тачније у фирмама које се баве израдом софтвера и веб апликација, или у финансијском и банкарском сектору на одржавању операционих система.

Иначе, на тржишту рада за четири године биће укупно 100 електротехничара информационих технологија, пошто су одобрене за упис на нов смер, поред Прве техничке школе, добиле и по једна школа у Београду и Новом Саду и две из Ниша, тако да ђаци који га упишу о запослењу неће морати да брину. М. О.

ВИШЕ МЕСТА У СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

Још одељења у Другој гимназији и Политехничкој

Министарство просвете накнадно је Првој техничкој школи у Крагујевцу одобрило упис још једног комбинованог одељења у коме ће се школовати 15 будућих пекара и исто толико месара. Политехничка школа је добила одобрење да упише још 30 ђака на смеру возач моторних возила, па ће у септембру укупно имати три одељења првака на овом смеру. И Другој гимназији накнадно је дозвољен упис још једног одељења општег смера, па ће у овој школи имати места за 30 ученика више него што је наведено о Информатору за упис ученика у средње школе.

Иначе, у Крагујевцу је ове године 1.769 ђака завршило осми разред, а места у осам овдашњих средњих школа има далеко више тако да, без обзира на исход мале матуре, нико неће остати неуписан.

крагујевачке
Маркетинг
Телефон: 333 111 333 316
Бранка Радичевића 9, I спрат
marketing@kragujevacke.rs

ПРИВРЕДНО ДРУШТВО
ЗА ДИСТРИБУЦИЈУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ
ЦЕНТАР доо Крагујевац

Радно време од 7 – 15 сати
Благајна у центру:
7 – 18 сати – радним данима
7 – 13 сати – суботом

ПОСЛОВНИЦЕ:
Кнић 510 – 197
Рача 751 – 262
Баточина 842 – 311
Лапово 853 – 710

ЕД Електрошумадија
Крагујевац

Централа 307 – 200
Дежурна служба 335 – 195
Прикључци 307 – 368
Пријава стања и рекламације
307 – 233 и 307 – 234

Бесплатан телефонски број
за пријаву крађе струје 0800/360-330

ПЕТИ ПАВИЉОН МОЖЕ ПОСЛУЖИТИ КАО ПРИМЕР ДРУГИМА

ЗАВРШЕНИ РАДОВИ НА ПЕТОМ ПАВИЉОНУ

Квалитетније грејање и уштеда енергије

У Заводу за смештај одраслих лица „Мале Пчелице“ завршени су радови на реконструкцији петог павиљона, који је обновљен у оквиру пројекта „Енергетска ефикасност у Србији“. Радови су трајали три месеца, а уложено је 7,2 милиона динара. На петом павиљону који сада носи назив „Сунцокрет“ замењена је дограјала столарија, изолација, таваница, реконструисан систем грејања.

ЗОРАН МАРТИНОВИЋ И СУЗАНА ПЕРОВИЋ У ЈЕДНОЈ ОД ОБНОВЉЕНИХ СОБА

У реконструкцију петог павиљона у Заводу „Мале Пчелице“ уложено је 7,2 милиона евра, а осим значајне уштеде у потрошњи енергената за грејање, очекује се и смањење емисије штетних гасова

Очекује се да ће након реновирања, бити остварене значајне уштеде у потрошњи енергената за грејање у Заводу за око 50 одсто, а у истом проценту се очекује и смањење емисије штетних гасова.

Имајући у виду категорију корисника који су овде збринуте, јер познато је да су установе које збрињавају душевно оболеле особе у најлошијем стању, овај Завод може да буде добар модел како би требало да изгледају и остали. Према стандарду услуга које корисници овде добијају крагујевачки Завод „Мале Пчелице“ је у самом врху међу 70 установа у Србији, рекао је Зоран Мартиновић, државни секретар Министарства за рад и социјалну политику.

Осим у Малим Пчелицама, у оквиру овог пројекта реконструисано је пет установа овог типа у Србији у Кулини, Панчеву, Ветернику и Тутину.

Овом приликом, директорка Завода Сузана Перовић је рекла да су услови живота за кориснике овог објекта сада значајно побољшани, а тиме и квалитет њиховог боравка у овој установи.

Све је потпуно замењено, ново и чисто, а нешто смо урадили и сами. Нове постелине шили су сами корисници у центру. Ово им пуно значи јер сада имају жељу да још више раде на себи, без обзира што су овде, објаснила је директорка Перовић.

Она сматра да ће квалитету живота корисника установа социјалне заштите нарочито допринети недавно основана Комора социјалне заштите. Задатак коморе биће лиценцирање оних који раде у области социјалне заштите, а њих је између три и по до четири хиљаде. Прве лиценце се могу очекивати већ на јесен, каже Сузана Перовић, која је као члан комисије учествовала у изради

ЛУБИЛАРНЕ НАГРАДЕ ХУМАНИМ ЉУДИМА

Сваки давалац крви је херој

Док у свету даваоци крви ову драгоцену течност дебело уновчавају и имају посебан статус у друштву, наши дародавци задовољавају се скромним наградама и бенефицијама, али су срећни што су у прилици да помажу другима

ПРИЕМ ДОБРОВОЉНИХ ДАВАЛАЦА У СКУПШТИНИ ГРАДА

Поводом Светског дана добровољних давалаца крви, 14. јуна, у свечаном салону Скупштине града традиционално су уручена јубиларна признања и новчане награде најхуманијим Крагујевчанима који су 50, 75 и 100 пута дали ову драгоцену течност. Слоган овогодишње кампање био је „Сваки давалац крви је херој“. Крагујевац се већ издвојио као један од три града у Србији са највећим бројем хуманих људи који су се са својим гестом уписали у светску групу хуманитараца, рекао је др Стеван Китанић, председник Управног одбора Градске организације Црвеног крста.

Др Александар Живановић, члан Градског већа задужен за здравство, поздравио је присутне и уручио 34 симболичне награде у вредности од 10.000, 12.000 и 15.000 динара. У поздравном говору рекао је

да они представљају понос нашег града, те да му је жеља да их у будуће замене неки млађи људи. Наградни фонд за добровољне даваоце крви ове године износио је 430.000 динара. Осим појединачних награда, додељене су и плакете за најхуманији колектив. Њих су добили ПРАП „Застава“, „Застава Наменска“ и „Застава камиони“.

Хвала граду и градоначелнику. Лепо је и да се нама неко захвали, ми не тражимо неку велику награду. Трпело би сви да дајемо крв, ко год је здрав. До сада сам дао крв 101 пут. Некад сам знао, а некад и не коме помажем. Одазивао сам се кроз акције или појединачно кад ме позову да некоме хитно треба крв. Обично су ме звали преко моје организације „Засатава оружје“. Ја сам крвна група „А+“, и већином се ова група тражи, каже Јован Раденковић, добитник највишег признања.

Он је педесет пето годиште, а крв је први пут дао далеке 1975. године, још када је био у војсци. Од тада, на свака три до три и по месеца обавезно посећује трансфузиологију. Објашњава да је просто тако навикао свој организам и не може да

НАГРАДЕ СУ УРУЧИВАЛИ ДР СТЕВАН КИТАНИЋ И ДР АЛЕКСАНДАР ЖИВАНОВИЋ

ЈОВАН РАДЕНКОВИЋ КРВ ЈЕ ДАО 101 ПУТ

прескочи неки месец више, јер у том случају осећа неку узнемиреност, тескобу. Обећава да ће тако „терати“ све док га здравље не буде издало, а рачуна да ће бар још 15 пута моћи да буде давалац.

Јован каже да су му за крв нудили и новац. Било га здравља кад су га чекали и испред шалтера у болници и сами му прилазили. Једном, када је самоиницијативно дошао да да крв, пришао му је човек с причом како му хитно треба крв за кћеркину операцију и да не пита шта кошта само да јој се крв одмах обезбеди. Одбио је каже понуду, али му је изашао у сусрет.

Зар у таквој тешкој ситуацији да се наплати човеку?! Ма, никад нисам ни помислио да наплатим крв, па чак и да се плаћа као у неким земљама. Ни тада не би ни узео новац, каже Раденковић и додаје: - И када бих узео паре, а сигурно не бих не би ни знао нашта да их потрошим.

Он каже да, поред ове награде, од Скупштине града добровољни даваоци крви добијају и неке друге бенефите, што није занемариво. Примера ради, имају бесплатне стоматолошке прегледе и правке зуба, затим ултразвук, лекове, а ако нешто и плате после са рачунима долазе у скупштинску управу и то им се рефундира. Град је определио 7.000 динара годишње по добровољном даваоцу у циљу очувања њиховог здравља, али Јован до ове године никада није подигао ни динара. И баш су га скоро сами чиновници у Скупштини града подсетили на право које никада није искористио. Али, каже, Богу хвала, није му требало јер је био здрав, а да за укућане узима, као неки, било би му испод чести.

Раденковић, а и Марица Патрновић, портпаролка Црвеног крста, сагласни су да су летњи и зимски месеци најкритичнији за резерве крви. План је да се до краја године сакупи 7.000 јединица, а потребе су годишње између 7.500-8.000 јединица, каже портпаролка градске организације Црвеног крста. За првих пет месеци ове године Црвени крст, у сарадњи са Градском управом за здравство, Службом за трансфузију и Већем самосталних синдиката, организовао је 49 акција добровољних давања крви, у којима је прикупљено 3.333 јединице најдрагоценије течности.

Е. ЈОВАНОВИЋ

UNIVERZALOVA
NOVA POSLOVNA
JEDINICA
Kragujevac

UNIVERZAL
veleprodaja i maloprodaja kancelarijskog i školskog pribora,
igračaka i poslovne galanterije
adresa: Dragoljuba Milanovića Bene 95
Tel: 034 318 862 mob: 063 290 347
www.uni.rs | www.uni-online.rs

150 kvadratnih metara poslovnog prostora,
15 000 artikala preko 40 poznatih svetskih brendova
generalni zastupnik za DISNEY školski pribor

UNIVERZAL Vam nudi: Kancelarijski i školski pribor, poslovnu galanteriju, blokovsku robu,
higijensku poslovnu konfekciju, ukrasna pakovanja, ramove i foto albume,
računarsku opremu i dodatke, slikovnice,
bojice, bojanke, knjige, čestitke, pozivnice, pisma, razglednice...

О НОВОЈ ПРЕДСТАВИ ДРАМСКОГ
СТУДИЈА ДОМА ОМЛАДИНЕИли, зашто је Слаја
повредила лакат

Може ли се један Шекспиров комад одиграти са само два глумца? Може ли приказивање Шекспировог опуса да стане у позоришну представу у трајању од 40 минута? Може ли извођење Шекспирових дела да буде праћено реп и хип-хоп музиком? И, коначно, можете ли да претпоставите да ће да вам се догоди да вам, након завршетка неког културног догађаја у Крагујевцу, бруји у глави од заврелог усхићења и бриде дланови од дуготрајног аплауза?

Може, али само ако спадасте у срећнике који прате рад Драмског студија Дома омладине. Овог пута реч је о актуелној представи «Сабрана дела Виљема Шекспира - укратко», у којој су бравурозно глумили, али и активно учествовали у њеном настанку: Милан (који се представио на изванредно комичан и аутентичан начин), Вукан, Ксенија, Цици, Соња, Арса, Ђоле, Милена, Тамара... Али сличне импресије можете да доживите и приликом посете било којој другој позоришној представи у Дечјој позоришној радионици или Драмском студију Дома омладине. И сусретом са стваралаштвом Славнице Урошевић – Слаје.

За разлику од Шекспирових дела, где су намере једно, али се заплићу у мрежи случајности, погрешно усмеравају и изврћу у својој реализацији, код Слаје нема тог обрта. Њена намера да духовно

оплеменењује децу кроз културу и стваралаштво, да исмева малограђанштинску, потрошачки менталитет и упозорава на опасности разних друштвених предрасуда, непогрешиво остварује свој циљ.

Имам утисак да Слаја кроз сваку своју представу настоји да, у судару са грубим и неправедним светом, таква свет поправи, у складу са својом савешћу. Без лажних компромиса. При томе, она поседује ретку особину за детаљ, за хумор, за импровизацију...

Деценијама се она рве са темама, формама, речима... О «најважнијој», «кључној» теми која је у њеном случају управо и најочигледнија – а то је редован недостатак материјалних средстава, никада не говори. Увек је радила штампом и капапом, за врло скромна средства која добија од Града.

Тако да она никада није у прилици да се у јавности егзалтирано захваљује градској власти «која је препознала потребе за важност њеног пројекта, и бла, бла...»

На несрећу или срећу. Јер су Дечја позоришна радионица и Драмски студио Дома омладине можда једино место где заборавите на речи: рејтинг, профит, конкуренција, тржиште... На сцени су само ентузијазам, уметност, рад, култура! Слаја ради као слободан уметник. Са најбољим уверењем у исправност свога дела и своје мисије. И својим радом доказује да, ако њој, током свих ових година, због отворености ума није испао мозак, неће ни другима!

Слаја је особа која стално чита, слуша музику, налази задовољство у себи... Она се никада није претворила у роба навика, постављајући себи сваки дан иста ограничења (парафразирам стихове из песме Пабла Неруде «Лагано умирање»). Зато, за разлику од већине других који нас окружују, Слаја није духовно мртва. И њен стваралачки опус је неиспричана прича, увек отворена за анализу, доживљаје, нова искуства.

Али она, упркос резултатима и наградама, никада није била под јаким рефлекторима, у средишту пажње медија и јавности. Истини за вољу, то би у Слајином случају било потпуно непримерено, јер би неизбежно унело клишериран тон извештачености и лакоумности.

О Слаји довољно речито говоре успеси «њене дече»: Николе Ракочевића, Ђорђа Ђоковића, Ивана Томића, Војина Васовића, Милоша Ђорђевића, Душана Ивановића, Иване Вуковић, Јоване Мишковић... Можда ови гласови, услед заглашујуће буке светлећих реклама, не делују довољно силовито, видљиво, продорно, али њихов ехо ће се чути и када нас више не буде било!

Утисак са представе «Сабрана дела Виљема Шекспира - укратко» покварило је једино сазнање да је Слаја, играјући се са својим псом, повредила лакат и да јој то ствара много мука у свакодневним пословима. То нас враћа на почетак текста и намеће одговором на питање из наслова: зашто је Слаја повредила лакат? Одговор је једноставан: Повредила је онај орган који је током свог живота најмање користила!

Лела ВУЈОШЕВИЋ

СЕМИНАР О СЕОСКОМ ТУРИЗМУ У КУТЛОВУ

Добитна комбинација

Домаћини који се баве сеоским туризмом морали би више пажње да посвете промоцији и маркетингу, нарочито путем интернета, али и да унапреде приступ угоститељству, пре свега, иностраних туриста. Ово су неки од главних закључака првог едукативног семинара о сеоском туризму који је протекле недеље одржан у Кутлову на имању Радоја Васиљевића, у организацији удружења „Домаћини за сеоски туризам“.

Иако је прва увржена асоцијација на сеоски туризам обиље домаће хране, организатори ове дискусије потрудили су се да бројним гостима и нарочито људима који се баве овом врстом туризма понуде низ савета како да остваре бољи контакт са потенцијалним посетиоцима и лако и јефтино унапреде понуду. Такође, битан акценат стављен је и на начин понашања самих домаћина, те обавезу да се пре самог доласка посетилаца из иностранства домаћини добро упуте у културу, традицију и верске обичаје и навике својих гостију.

Ипак, и појединости везане за само удружење „Домаћини за сеоски туризам“ прилично су занимљиве, с обзиром да је реч о организацији која је основана на иницијативу младих туризмолога, актуелних студената и дипломаца, а до сада су, за шест месеци постојања, већ учествовали на сајмовима у Бијељини и Бору. Председница удружења Јелена Кутањац наводи да удружење тренутно броји више од 20 чланова, од чега је више од половине домаћина који се већ баве сеоским туризмом, или су у процесу регистрације и категоризације.

Инострани туристи заинтересовани да упознају српске православне обичаје, поготово све оно што иде уз прослављање крсне славе, док домаћи гости из великих градова уживају у справљању ајвара и џемова, али и ношењу некада обичних вунених, данас сеоских „спа чарапа“

ЈЕЛЕНА КУТАЊАЦ: СПОЈИЛИ СМО СЕОСКЕ ДОМАЋИНЕ И МЛАДЕ СТРУЧНЕ ЉУДЕ

МАРИНА АНДРЕЈИЋ ДОВЖЕНКО: ЗА ШТО БОЉУ ПОНУДУ СЕОСКИХ АКТИВНОСТИ

– Ту су домаћини из Кутлова, Страгара, Маслошева, Грбица и Влакче, а остатак чланова су млади који желе да се у будућности баве развојем ове гране туризма, па смо на овај начин спојили младе и образоване људе са сеоским домаћинима са главним циљем да се село и сеоски туризам убрзаније развијају, истиче Кутањац.

■ Недостају млади са села

– Ти млади нису, најалост, из околних села, већ из Крагујевца, Јагодине и других урбаних средина,

али жеља нам је да у будућности анимирамо што више младих из сеоских средина да се укључе, не само у удружење, већ да им дамо и подршку да остану на селу и определе се за бављење сеоским туризмом, каже председница Удружења.

Кад је реч о самом развоју понуде сеоских домаћинстава, она истиче да је нашим људима неопходно објаснити значај маркетинга и омогућити им да лакше дођу до потенцијалних гостију.

– Иако је актуелна промоција

ЛАЖНЕ ПАРЕ У ОПТИЦАЈУ

Фалсификоване педесетодинарке

Пазите када вам враћају кусур. Од недавно на крагујевачким трафикама у оптицају су се појавиле фалсификоване новчанице, и то не неке крупне банкноте, већ оне од 50 динара. Паре изгледају сасвим регуларно као праве, само што на њиховој полеђини крупним белим латиничним словима пише - копија. Духовито, није ни нека велика штета ако вас заврну за 50 динци, а вероватно је и шала, јер ко би се „смарао“ да стварно фалсификује новчаницу оволике (бе)звредности. Ипак, штета за Стевана Стојановића Мокрањца, нашег славног композитора чији се портрети налазе на овој пари. Дакле, пазите да вам грешком не увале „копије“ славног астронома Милутина Миланковића или правника и политичара Слободана Јовановића, јер као што увек бива, наука и политика су увек више вредноване од уметничке сиротиње. З. М.

ПОЛИЦИЈА

Злоупотребили
службени положај

Крагујевачка криминалистичка полиција, у сарадњи са Вишим тужилаштвом у Крагујевцу, лишила је слободе и уз кривичну пријаву истражном судији Вишег суда спровела Милутина С. (62) из места Сараново, општина Рача, Радослава Т (44) из Крушевца и Малишу С. (63) из Тополе због постојања основне сумње да су у својству одговорних лица предузеће „Интерконт комерц аутомобили“ ДОО Београд извршили кривична дела злоупотреба службеног положаја и злоупотреба овлашћења у привреди.

Постоје основи сумње да су њих тројица, током 2010. и 2011. године, резервне делове преузете на консигнацији од „Застава аутомобила“ АД Крагујевац, у вредности преко 15.000.000 динара, делом продали на „црно“, а делом другом привредном друштву без одобрења консигнатора. За продате резервне

делове нису платили власнику робе, чиме су за себе и за своје предузеће стекли противправну имовинску корист преко 15.000.000 динара, а истовремено причинили материјалну штету консигнатору – власнику робе „Застава аутомобили“ Крагујевац.

Продаја
марихуане

Уз кривичну пријаву истражном судији Вишег суда полиција је спровела Живорада Ђ. (21) из Чачка због постојања основне сумње да неовлашћено стављао у промет опојне дроге и Јована К. (22) из Крагујевца због сумње да је извршио кривична дела неовлашћено држање опојних дрога и омогућавање уживања дроге.

Постоје основи сумње да је Живорад Ђ., у центру Крагујевца, 14. јуна ове године, Јовану К. продао 7,89 грама марихуане. Након купо-

вине Јован је Страхини Ђ. (23) из Крагујевца дао пакетих марихуане на уживање, без новчане надокнаде. Приликом прегледа Страхиније и Јована полиција је пронашла сву марихуану.

Кривична пријава биће поднета и против Страхиније Ђ. због постојања основне сумње да је неовлашћено држао опојне дроге.

РАДОЈЕ ВАСИЉЕВИЋ И ДЕЛОВИ
ЊЕГОВОГ ИМАЊА КОЈИ СУ
НА УСЛУЗИ ЉУБИТЕЉИМА
СЕОСКОГ ТУРИЗМА

преко Градске туристичке организације, такав маркетинг има и негативних страна, а једна од њих је да су у понуди ГТО присутни сви домаћини и да се ниједно домаћинство не издваја на неки посебан начин. Управо зато је самостални маркетинг далеко ефикаснији. Наравно, данас се готово све врти око интернета, а то је медиј који већини наших домаћина није доступан, или нису најобученији за његово коришћењем, сматра наша саговорница.

Сем тога, она наводи да је потребно и да се домаћини испракусују у комуникацији „очи у очи“ са гостима и опхођењу према њима, и то пре саме посете, током посете и након ње, јер утиском који тада буду оставили ствара се маркетинг „од уста до уста“ који се никаким новцем не може платити.

Марина Андрејић Довженко са Одсека за географију, туризам и хотелијерство Природно-математичког факултета у Новом Саду, напомиње да је за развој сеоског туризма неопходна богата понуда

сеоских активности, те да што их је више, већи су изгледи за привлачење, пре свега, иностраних туриста.

- Најпре, постоји неколико група активности које домаћини могу додатно понудити туристима, а нису превише скупе ни захтевне. То су активности везане за природу, затим пољопривредне активности, кућни радови, лов и риболов и напослетку, спа и велнес. Кад говоримо о активностима у природи то су бициклизам, шетње, брање воћа, печурака и лековитог биља. А од пољопривредних радова може све чиме се домаћинство бави, јер је то јако интересантно туристима из великих градова.

По њеним речима, справљање домаће хране, попут ајвара и цемова, нарочито је привлачно туристима из Београда или Новог Сада који немају могућности да то чине у својим становима, док је за странце велика атракција – печење прасића на ражњу. Такође, велико је интересовање гостију из иностранства и за домаће православне обичаје, а поготово се тражи си-

говање понашања и схватања и наших домаћина.

- Оно што наши људи морају прво да схвате је да туриста долази на село првенствено да би се одморио и забавио, а не да би радио преко целог дана, као што је било случајева. Наравно да може, ако жели, да обавља пољопривредне активности, али то не значи да треба да коси траву цео дан, већ сат-два, онолико колико жели. Друга битна ствар је да домаћин мора познавати и поштовати културолошке и верске разлике. Не можете, примера ради, дати госту исламске вероисповести свињско месо за обед, као ни вегетаријанцу, а свакако да вам се вегетаријанца никада више неће вратити ако му прикажете печење прасића уз окретање на ражњу и домаћу ракију.

Иначе, занимљиво је поменути да су све популарнији, посебно међу гостима из српских градова, сеоски спа и велнес који укључују масажу малинама и бобичастим воћем, гажење воћа и ношење спа чарапа. А сеоске „спа чарапе“ у

ствари су изворне вунене чарапе које су понеле знатно модернији и атрактивнији назив.

Коначно, од присутних домаћина који се баве сеоским туризмом могле су се чути и речи незадовољства упућене на рачун Градске туристичке организације. Ако је веровати њиховим наводима, иако су њихова домаћинства представљена у званичној понуди, Градска туристичка организација, наводно, многима није обезбедила још ни ти једног госта, те су готово све посетиоце пронашли и привукли сопственим трудом. Неки су, пак, имали и другачије примедбе, па је тако пут до „Куће Чоловића“ у Врбци, овогодишњег добитника награде „бренд лидер“ за развој сеоског туризма, још увек неасфалтиран. Огорчење је веће ако се зна да су власници домаћинства још прошле године изразили жељу да сами финансирају асфалтирање, али су из надлежних градских предузећа добили одговор да „нема потребе, јер ће то урадити град“.

Н. СТЕФАНОВИЋ

мулација слављења онога што је јединствено за Србију - крсне славе са свим аутентичним обичајима, као и Божића и Васкрса.

■ Кориговање схватања

Међутим, каже Марина Андрејић Довженко, потребно је кори-

I manja rata!

I više para!

Specijalna ponuda!

Opušteno!

Dinarski kredit za refinansiranje

Verujemo jedni drugima

Informišite se: Filijali Kragujevac, Aleksandra I Karađorđevića 25
Tel: 034/500-451 • 500-453 • 500 260
Call Center: 0700 480 400 • 021 4800 400
www.otpbanka.rs

ОСНОВАНА НОВА ИЗВИЃАЧКА ЧЕТА

Скаути из Гимназије

У Првој крагујевачкој гимназији основана је нова самостална извиђачка чета „1833.“ која именом асоцира на годину почетка рада ове школе. На челу чете је професор Иван Недељковић, а гимназијски скаути крајем месеца организоваће бивак у Трешњеваку

Наш град богатији је за још једну извиђачку формацију. Наиме, у понедељак, 18. јуна, у Свечаној сали Прве крагујевачке гимназије основана је самостална извиђачка чета, која је добила назив „1833.“, што је више него јасна асоцијација на годину оснивања најстарије српске средње школе.

Професор Иван Недељковић, један од иницијатора ове акције повратка скаута у окриље Гимназије, одржао је поздравни говор прописно одевен у извиђачку униформу са све

марамом и инсигнијама, подсетивши кратко на историјат сличних и скаутских удружења у овој установи. У Гимназији је још од 1869. године функционисало ученичко удружење „Подмладак“, а касније и Друштво „Путник“ из 1908. године, чије се оснивање поклапа са настанком скаутског покрета у свету, са сличним циљевима и организацијом као у тадашњим извиђачким формацијама, и чији се чланови могу назвати „претечама овдашњих скаута“.

Чим је 1925. године у нашем крају основан „Скаутски стег Шумадије“ у Гимназији је основана скаутска

АМБЛЕМИ ГИМНАЗИЈСКЕ ЧЕТЕ „1833.“

чета која је припадала овој организацији све до почетка Другог светског рата и бројала педесетак чланова. У послератном периоду „скаутска историја“ бележи да су у крагујевачким гимназијама (сем Прве, извиђачи су били активни и у Другој - мешовитој гимназији) од 1951. до 1959. године постојали одреди извиђача и планинки.

ПРОФЕСОР ИВАН НЕДЕЉКОВИЋ, СТАРЕШИНА НОВООСНОВАНЕ ИЗВИЃАЧКЕ ЧЕТЕ „1833.“

По Недељковићевим речима, мисија данашњих гимназијских скаута биће да у што скорије време постану „водећа извиђачка снага нашег града“ и да другачијим, новим начином рада са младима поново популаризују ову организацију и повећају њену бројност и чланство.

Нова, самостална гимназијска извиђачка чета „1833.“ има и своје о-

знаке: грб, знак, амблем, извиђачку мараму (љубичасту са тамно зеленим порубом) а у плану је и осмишљавање и израда заставе. Чета има и свој статут и њено чланство ће се трудити да окупа и васпитава децу и омладину и ради на спровођењу циљева утврђених Програмом Савеза извиђача Србије, по начелима и методама рада које су утемељили оснивачи извиђачког покрета Роберт Баден Пауел и Милош Ђ. Поповић. За дан и славу извиђачке чете „1833.“ одбран је 28. јун - Видовдан.

Извиђачи, чланови новоосноване самосталне чете Тијана Протулипац и Стефан Огњановић упознали су своје вршњаке са циљевима и плановима и најавили као прве кораке ове гимназијске скаутске организације организовање бивака у Трешњеваку 27. и 28. јуна, као и одлазак на таборовање на Голији.

За старешину чете изабран је једогласно професор Иван Недељковић који је јавно упутио позив свим некадашњим и будућим члановима извиђачког покрета да им се придруже.

З. МИШИЋ

ЧЛАНОВИ И ГОСТИ ГИМНАЗИЈСКОГ ИЗВИЃАЧКОГ ОДРЕДА

РАДНО ТЕЛО НА ОСНИВАЧКОЈ СКУПШТИНИ

OLYMPIC TRAVEL
www.olympic.rs

NAJBOLEJE IZ SLOVENIJE
SPECIJALNE PONUDE

AKCIJA JEDAN PLAĆA
DRUGI BESPLATNO ILI DECA GRATIS
BLED, ROGAŠKA SLATINA, TERME PTUJ, TERME 3000

CRNA GORA - VELIKI IZBOR HOTELA

SPECIJALNE PONUDE I PROMO CENE	HERCEG NOVI - PLAŽA I SUN RESORT HOTELI BUDVANSKE RIVIJERE: TN SLOVENSKA PLAŽA, ALEKSANDAR PALAS I CASTELLASTVA
--------------------------------	---

BUGARSKA HOTELI 2 - 5* / ZLATNI PJASCI
SUNČEV BREG, NESEBAR, ELENITE

MAKEDONIJA-OHRID • POVOLINE CENE

HRVATSKA ISTRA, KVARNER, OSTRVA I DUBROVAČKA RIVJERA

BESKAMATNI KREDITI

034/33 57 37 • 011/33 47 488
034/33 24 52 • 011/24 50 452

CityVision
MESTO OGLAŠAVANJA USPEŠNIH!
LED EKLAN U CENTRU GRADA

NOVA ERA
SPOLJAŠNIEG OGLAŠAVANJA

Bilbordi
kakve ste
oduvek
želeli!

TOP LOKACIJA:
STROGI CENTAR KRAGUJEVCA
Najprometnija raskrsnica i
početak pešačke zone

POZOVITE
302-852
i uz nagradni
kod: "kgnovine"
dobićete
10% popusta
za reklamu

СТЕВАН ПЛЕТИКОСИЋ, ВЛАСНИК СВЕТСКОГ РЕКОРДА

Одабрао сам стрељаштво, а оно ме је освојило

Потеру води Милан Пурић

Н а питање ко сам бих могао да одговорим на више начина, али хајде да се држимо оних опште познатих ствари. Крагујевчанин, члан стрељачког клуба „Чика Мата“, државни репрезентивац у стрељаштву, учесник на пет Олимпијских игара, освајач медаља на Светским и Европским шампионатима, Светским куповима, Олимпијским играма, власник светског рекорда

Како се одраста у Крагујевцу?

Мислим да су генерације којима припада већина мојих пријатеља и ја имале ту срећу да одрастају у једном мирном, опуштеном, да кажем лаганом Крагујевцу. Ово кажем из разлога што сматрам да су тада родитељи имали много више времена за децу и да данашњи клинци плаћају данак пренатрпаним распоредима својих родитеља. Како је моја породица становала у Ердоглији, нормално је да су Шумарице биле главно игралиште и полигон за разноврзне дечије лудорије. Далеко од аутомобила, гужве, буке... ми смо имали наш „Шервуд“, наше царство, где смо се зими санкали док се не помрзнемо, а лети остајали до мрака играјући се. У десетој години сам са истим тим другарима отишао у стрелиште код пијаце, где сам пластичну пушку заменио правом и наставио да се „играм“ са њом до данас.

Породица некад и сад у Крагујевцу?

Свако време носи своје бреме, кажу. Остајем при томе да данашњи темпо живота ни мало не иде на руку младим генерацијама. На моју велику радост, сведок сам да у „Чика Мати“ из године у годину имамо све већи број децака и девојчица које желе да се баве спортом и да за то имају безрезервну подршку својих родитеља.

Како си одабрао спорт?

Е, сад, ко је ту кога одабрао, питање је! Наравно, као и сви дечаки у тим годинама, покушавали смо да тренирамо разне спортове. Моји први контакти са спортом кроз озбиљније тренинге били су везани за гимнастику и атлетику, у школи за стони тенис, а онда сам отишао у стрелиште и ту се потрага завршила. Да резимирамо: ја сам одабрао стрељаштво, а оно ме је освојило.

Шта је оружарско-стрељачка традиција за Крагујевца?

Морам да кажем да те две традиције имају јако лепе приче, али да нису баш повезане. Многима је несхватљиво, мени такође, да фабрика оружја нема интерес да буде повезана са спортским стрељаштвом. Можда је та веза постојала, али за последњих тридесет година, колико се бавим овим спортом, ње нема. Јако ми је тешко када ме људи са стране питају зашто, јер ни сам не знам одговор. Оружарство и стрељаштво имају много заједничких именитеља, па ми цела ова прича делује тотално ирационално.

Да ли си на олимпијском постољу мислио на Крагујевца и Крагујевчане?

Искрено, мислио сам на своју породицу, пријатеље и све оне који су уз мене пролазили силне муке да бих се нашао на месту са којег се, да кажем, улази у историју. Крагујевац ми је тада приредио диван дочек и то је за мене представљало велику сатисфакцију и признање од мојих Крагујевчана.

Шта је то крагујевачки дух?

Дух Крагујевца је нешто специфично, неухватљиво, а свеприсутно, често противуречно, а опет

Шта је то данас спортски живот?

Ако посматрамо спорт некад и спорт данас, видећемо да он све више поприма обележја бизниса. Самим тим спортисти као учесници мењају свој однос и приступ тренирању и такмичењима. Све постаје озбиљније, све је мање аматеризма у спорту и плашим се да једног дана не ишчили она искрена љубав и жеља за бављењем спортом код

хармонично. Дух Крагујевца носе пре свега његови људи, историја, грађевине, улице, догађаји, приче и препричавања...

Који стрелци су трајно уграђени у крагујевачки дух?

Стрељаштво је свакако незаобилазан део крагујевачке историје. Резултати стрелаца имају вековну традицију и као такви сигурно да представљају наш град у најбољем светлу. Почевши од Матеје, чика Мате Марковића, целе породице Марковић, стрелаца тог времена, па преко Љубише Петровића, Слободана Пауновића Паунчета, Милуна Милановића, браће Симовић и још многих других репрезентиваца и државних првака, тренера Салета Пауковића, нешто млађих Тодоровића, Петковића, Јовановића, до данашњих клинаца, сви представљају делове мозаика Крагујевца, крагујевачког спорта, стрељаштва.

Колико се ради да би се постао шампион? Колико се ради да би се успело у одабраној професији?

Још као такмичар у пионирској конкуренцији чуо сам виц о томе шта тренер захтева од спортиста. Он гласи: „Да би успели, од вас тражим само ЈЕДНО, а то су ДВЕ ствари: РАД, РЕД и ДИСЦИПЛИНУ!!! Често ми је та реченица на памети, иако шаљива, у великој мери открива срж успеха како у спорту, тако и послу, па и животу. Треба се држати само „једне“ ствари. Једноставно, зар не?

Моји први контакти са спортом били су везани за гимнастику и атлетику, у школи за стони тенис.

У четвртој години сам са другарима из моје Ердоглије отишао у стрелиште код пијаце, где сам пластичну пушку заменио правом и наставио да се „играм“ са њом до данас

али је свака на неки начин прилагођена месту... и столу... Разумете ме...

Које особине и вредности Крагујевца презентираш пријатељима са стране кад те посете?

Већи део интересовања мојих пријатеља одлази на културне и историјске знаменитости. Након посете, подразумева се и одмор и опуштање и духу надам се познатог крагујевачког гостопримства.

Куда волиш да шеташ или се возиш по Крагујевцу?

Шетња се не рачуна ако није по Шумарицама. Нигде у свету немате парк те величине, а да се налази буквално у строгом центру града. Уживам у тим благодетима кад год могу. Некада ногу пред ногу, а некад у пуном трку.

Нове технологије и електронско доба колико мењају живот Крагујевчана?

Мислим да се од модерних технологија не може побећи и сматрам да и не треба. Опет, кажем, треба само наћи праву меру и онда је све много боље.

Које су праве животне вредности?

Живот треба поштовати и волети. Појам правих вредности је постао релативан. Свако живи по неким својим правилима и начелима и тако гради своју срећу. Ја сам своју срећу пронашао у спорту, дружећи се са пушком, окружен пријатељима и мени драгим људима. Имам ту срећу да радим то што волим и да волим то што радим.

Шта би, кад би могао, у Крагујевац пренео из градова у којима си се такмичио, или неким другим које си посетито?

Највише ми је жао што Лепеница није велика река. Шалу на страну, мислим да градови поред велике воде имају посебну чар. Шта бих пренео, па вероватно Сиднејску оперу, Акваријум из Атланте, Ла Рамблу из Барселоне.... Да не претерам, ипак бих да Крагујевац остане свој, то јест наш.

Какав мислиш да ће Крагујевац бити кроз 20-30 година?

Вероватно не много већи, али сигурно модернији, чистији, намејанији, са предивним спортским објектима, стрелиштем, наравно!

Шта си добио од крагујевачког духа, а шта си до сада уградио у њега?

Сама чињеница да нисам напуштао Крагујевац зарад спортске каријере, већ сам одлучио да се овде изборим за место под спортским сунцем, говори нешто о томе. Да ли сам погрешно? Мислим да нисам, кад се све узме у обзир, мада вероватно је да неко мисли и другачије. Ваљда сам успут урадио и нешто добро за мој град, а о томе ће неко други да прича.

спортиста и постане пука јурњава за новцем.

Може ли се спојити оружарска традиција, „Чика Мата“ и савремена комерцијализација свега?

Да ли може? Вероватно да може, али пре свега треба наћи праву меру у свему томе. Направити идеалан спој историје, садашњости и будућности било би предивно. Кад постоје људи са dobrim идејама и намерама, све остало је питање времена и технике.

Лепе девојке Крагујевца су...

Све! Свака на свој начин.

Да ли је кафић замена за кафану и какве су разлике у темама разговора који се воде на тим местима?

По мом скромном мишљењу, ове две ствари не би требало мешати. Кафана је историја, неки кажу „институција“! Кафић је с а д а ш њ о с т.

Историје се не треба одрицати, без обзира каква је, и треба је неговати, а садашњост живи и труди се да једног дана постане историја. Теме разговора су углавном универзалне,

УКРАТКО

Изложба
мозаика студенета
ФИЛУМ-а

У Галерији СКЦ-а отворена је изложба мозаика студенета ФИЛУМ-а. Ови радови настали на часовима и уз помоћ наставника доц. мр Милене Белензада и доц. мр Слободана Маринковића, већ су излагани и награђавани на бројним уметничким манифестацијама. Изложбом мозаика у Галерији СКЦ-а студенти ФИЛУМ-а се по први пут представљају крагујевачкој публици показујући своја остварења и могућности ове древне технике у савременом урбаном окружењу.

Мозаик је једна од најстаријих и најтрајнијих зидних техника, посебно негована и развијена у античкој и средњовековној уметности. Од 2006. године ова техника изучава се на Одсеку за примењену уметност Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу.

Концерт *Маракеш*
оркестра

У четвртак, 21. јуна, у Арткафе галерији СКЦ-а, крагујевачкој публици представитиће се немачки секстет „Маракеш оркестар“, а њихов наступ је најављен као невероватан спој музичких стилова, од даба, панка, драма, до хип-хопа. Електронски ритмови, моћне гитаре, бубњеви и синтисајзери су савршени за игру. Њихов динамични шоу је све само не озбиљан. Апсурдна, бесна и неограничена енергија овог бенда представља свеж јединствени шоу који крши сва правила.

Улаз је слободан, а концерт почиње у 22 часа.

Балкан експрес у
стрипу

Један од култних филмова српске и некадашње југословенске кинематографије „Балкан експрес“, добио је и своје стрип издање у издању „Тампографа“ и новосадског СКЦ-а. Реч је о интегралном издању са шест епизода које су урадили великани новосадске стрип сцене, Бранислав Бане Керац и прошле године преминули Бранко Плавшић, који је био задужен за туш на цртежу. Сценарио стрипа је, као и за филм и ТВ серију, потписао Гордан Мишић.

Албум има 120 страна, већ објављених епизода серијала који је осамдесетих излазио у „Стрипотечи“, укључујући и две нове епизоде које су Керац и Плавшић урадили 2010. године. Целокупно издање „Балкан експреса“ посвећено је успомени на Бранка Плавшића, а поред епизода „Балкан експреса“ овај стрип албум садржи и текст Здравка Зупана о Плавшићу, затим три кратка стрипа на којима је Плавшић радио, као и детаљну биографију овог новосадског стрип уметника.

Ликови у стрипу „Балкан експрес“ рађени су по узору на глумце из филма, па тако Попај личи на Драгана Николића, Пик на Бору Тодоровића, Стојко на Бату Живојиновића, док стриповска Лили у Керчевој верзији има понешто и од Тање Бошковић и од Анице Добре, које су овај лик тумачиле у првом и другом делу филма.

ФИЛМ О ШУМАДИЈСКИМ СВЕТИЊАМА

Пала прва клапа

ПРВИ КАДРОВИ ФИЛМА

„Путевима православне Шумадије“ је документарно-играни филм о двадесет најзначајнијих храмова на подручју данашње Епархије шумадијске. Филм се снима у најсавременијој ХД технологији, користиће и кранове, биће снимака из ваздуха, а на самом крају, у постпродукцији, биће рађена и 3Д анимација

У кадар са леве стране улази старо свештено лице. Леђима окренут камери, полако прилази ка зиду прекривеним витринама препуних књига. Одроз у стаклу открива нам белу браду. Отвара вратанца одакле вади књигу, дуне у њу и обрише је руком. (Редитељ нам овде открива да ће новом 3Д

анимацијом накнадно бити убачен ефекат прашине.) Свештеник се окреће, а његов дубоки, громки глас, открива нам да је реч о барду глумишта Мирку Бабићу.

Ово су почетни кадрови новог документарно-играног филма чија је прва клапа пала пре неколико дана у простору Дечије библиотеке.

До раних јутарњих сати снимани су бројни кадрови у којима Мирко Бабић тумачи лик свештеника-приповедача који гледаоце упознаје са Шумадијском епархијом, а наратор у филму је Владимир Јелић, познати новинар и презентер „Дневника“ у Информативном програму Радио-телевизије Србије.

Реч је о филму „Путевима православне Шумадије“ о двадесет најзначајнијих храмова на подручју данашње Епархије шумадијске. Прича се темељи на фактографским подацима из мноштва докумената о историјату духовности на овом поднебљу, архитектури цркава и манастира, градитељству, ктиторству, уметности.

Занимљиво је да се идеја родила још пре четири године. У јуну 2009. пројекат је био готов, а Његово преосвештенство епископ шумадијски господин Јован дао је благослов за снимање филма и

одредио петорицу стручних консултаната из редова свештенства. Нажалост, снимање је започело тек ове, 2012. године, а главни разлог, наравно, су финансије.

Овим филмом настојимо да дамо скроман допринос неговану и очувању трајних вредности православља, како међу људима у самој Шумадијској епархији, тако и на свим просторима у земљи и расејању, где су постављени темељи Српске православне цркве. Иако је неспорна чињеница да предања која се преносе поколењима, или књиге и документи, као вечни писани трагови, представљају основ очувања историје и традиције заувек, вођени свешћу о достигнућима и потребама савременог света, проценили смо да је нужно направити и документарни филм, који би постао трајно сведочанство о најзначајнијим храмовима у Шумадијској епархији, почиње причу сценариста и редитељ овог подухвата Богдан Врањешевећ.

Према његовим речима, филм се снима у најсавременијој ХД технологији, користиће и кранове, а биће и снимака из ваздуха.

Циљ нам је да у продукцијском делу уведемо бројне новине, које на овим просторима до сада нису рађене. Наравно, не можемо да кажемо да ћемо се „тркати“ са великим и познатим продукцијама, али ћемо се потрудити да буде што квалитетније снимљено, каже Врањешевећ.

Три најзначајнија храма на простору Шумадијске епархије, Саборна црква, црква Светог Ђорђа на Опленцу и манастир у Каленићу, биће снимљени уз помоћ кранова високих више од 30 метара, што нимало није једноставан задатак.

Врањешевећ најављује и захтевну постпродукцију у којој ће се служити и 3Д анимацијама како би постигли жељене ефекте и у потпуности дочарали тему којом се филм бави. Такође, екипа ће прећи више од 1.000 километара да би снимала 20 цркава и манастира у рудничком крају, на подручју Крагујевца, Јагодине, Левча, Космаја, Лазареваца, Аранђеловца, Тополе.

Нажалост, средства још нису обезбеђена, па смо принуђени да филм реализујемо sukcesивно. Ипак, искрено се надам да ће потенцијални финансијери показати спремност да уложе средства у филм који ће постати трајни документ о историји духовности овог

РЕДИТЕЉ И СЦЕНАРИСТА
БОГДАН ВРАЊЕШЕВЕЋМАЛА ВЕЛИКА ЕКИПА
Премијера на
РТС-у

Невелику екипу документарно-играног филма „Путевима право-славне Шумадије“, поред сценаристе и редитеља Богдана Врањешевећа, чине и Дејан Тршић, сниматељ и монтажер у Радио-телевизији Србије, продуцент је Предраг Допућа, док је арт директор, али и човек задужен за 3Д анимацију, Саша Тршић. Реч је о екипи која је пре неколико година снимала документарац „У свему први“.

Филм ће трајати око 60 минута, свака светиња која буде снимана добиће свој материјал.

Иначе, један део филма, пре коначног завршетка, биће емитуван на РТС-у, у мисији „Траг“, а касније постоји могућност, како нам је објаснио Богдан Врањешевећ, да премијерно буде приказан управо на највећој националној телевизији.

подручја. Његове вредности већ су препознали град Крагујевац и Јавно комунално предузеће „Водовод и канализација“, који су обезбедили део средстава за буџет филма, каже наш саговорник.

Ипак, иако средства нису обезбеђена они који су могли већ су притекли у помоћ.

Филмска екипа посебно је захвална Народној библиотеци „Вук Караџић“, која је уступило простор Дечије библиотеке за снимање уводних сцена, Студентском културном центру, који је обезбедио расвету, као и драмском уметнику Мирку Бабићу, који је без двоумљења прихватио задатак да овековечи лик свештеника.

Следећи кадрови овог великог пројекта, како нам је најавио Богдан Врањешевећ, биће снимљени у манастиру Каленић.

Мирослав ЧЕР

СТИЖЕ „БЕОГРАДСКИ
СИНДИКАТ“Након
Арене
- Парк

Након концерта у крцатој Београдској арени, момци из „Београдског синдиката“ наступили су у Крагујевцу, у хали „Парк“, 30. јуна, а карте у претпродају коштају 400 динара.

Бенд постоји већ 13 година, а до сада су објавили три албума: „Бсст...Тишинчина“, „Сви заједно“ и „Дискретни хероји“. Иако су један од најпопуларнијих хип-хоп бендова на овим просторима, ретко су заступљени у медијима.

Бенд је настао неколико дана пред почетак бомбардовања 1999. године, на заједничком концерту три младе хип хоп групе у београд-

ском КСТ-у. Тадашње групе „Ред Змаја“, „Тумз“ и ем-си Флекс удружили су снаге и настао је „Синдикат“, тада осмочлана рап формација. Уследило је још неколико наступа, а „Синдикат“ тада још

увек није имао своје песме већ су њихови наступи били микс песама свих чланова. Први већи наступ уследио је након неколико месеци, на Тргу Републике, у склопу промотивног концерта филма „Муње“.

Након бројних наступа 2002. године објављују први албум. У септембру те године „Синдикат“ објављује своје прво независно издање, сингл „Говедина“, који је привукао пажњу српске јавности, а у коме је критички опеан велики број актуелних српских политичара. Сличан по тематици био је и сингл „Они су“.

Њихове песме, иначе, често указују на различите проблеме у друштву. Неке од њихових најпознатијих песама које се тичу друштвених проблема су „Нико не може да зна“, „Велком ту Србија“ и „Зајеби“.

Имају издавачку кућу „Проксибиција“, а од фебруара прошле године учествују на трибинама о међусобном утицају система вредности и популарне културе, које се одржавају на факултетима и у средњим школама.

Улазнице се могу купити у кафеу „Немам Ве Де“ и „Ракија бару“.

ПРЕДСТАВА ПО МОТИВИМА ЧЕХОВА

Мушко-женски односи

На Малој сцени Књажевско-српског театра, у уторак, 26. јуна премијерно ће бити изведена представа „Изневерени“ у адаптацији и режији Владимира Стефановића, а по мотивима кратке Чеховљеве приче „Ветропир“. Представа, као и сама Чеховљева прича, говори о мушко-женским односима, разочарањима и изневереним очекивањима људи који почињу брачни живот, као и прељуби и љубавном троуглу, који се у таквим ситуацијама рађа. У центру пажње је млади брачни пар Драгић, Војислав, лекар и његова млада жена Олга, заљубљеница у уметност, слободан живот, и љубавница сликара Димитрија Стипића.

Мучна ситуација настаје чињеницом да је Олгин муж свестан њеног прељубништва, али не чини ништа да то спречи. Напротив, он беспомоћно очекује да ће се такве ствари разрешити саме од себе и да ће му се жена вратити са кајањем. Остаје глув и на наговоре свог колеге са посла Петра, да напусти своју жену јер би то било најбоље за њега.

У овом комаду игра петочлана екипа глумаца аматера: Марија

Планић, Ема Бехрам, Душан Јовановић, Михајло Михајловић, Урош Веселиновић. Занимљиво је да се ова група младих људи први пут срела на снимању ТВ серије „Титаник, крв и челик“, а из дружења је потекла и иницијатива за уметничку сарадњу.

Редитељ представе Владимир Стефановић, који, како сам каже, до сада није имао никаквог позоришног искуства ове врсте, објашњава како је кратка Чеховљев

ва прича „Ветропир“ послужила као предлог за представу, а то је једноставна је и питка прича која не захтева претерану ангажованост читаоца. Са друге стране, представља једно виђење и приказ онога што је увек актуелно и што је предмет расправе, а то су мушко-женски односи.

Наравно, додали смо одређене елементи који су самој причи нема, лик Иване,

али то је учињено да би целокупна ствар била пријемчивија сцени. Такође, причу смо осавременили, тако да се она уместо у 19. одиграва у 21. веку, па самим тим није ни било потребе за било каквим специјалним костимима или реквизитима. Сама прича у себи садржи елементе који ће неке подсетити на препознатљиве ТВ сапунице. Желели смо то да избегнемо, иако можда нисмо успели у

потпуности, али сама прича јесте таква и ми смо је као такву и пренели на сцену, каже Стефановић.

Према његовим речима, нису желели да обраде неку од Чеховљевих познатих драма, јер једноставно, нису имали техничких могућности за то.

Чехов је често игран, па смо макар у одабиру из његове богате литературе желели да будемо оригинални, каже наш саговорник.

Ми смо имали прилично скроман буџет за припрему ове представе, али и са таквом ситуацијом нисмо желели да одустанемо већ смо желели да пројекат изгуремо до краја. С тим у вези желим првенствено да се захвалим глумцима, који су истрајали заједно са мном у раду на овој представи, а коју припремамо од фебруара месеца. Да није било њихове жеље и упорности ништа од овог не би ни било могуће, истиче Стефановић.

Иначе, оригиналну музику за представу потписују Тијана Радојевић и Александар Пејчић, а графички дизајн плаката Дарко Манић Мане.

Премијера представе заказана је за 20 часова, а да ли ће бити и репризе још се не зна.

М. ЧЕР

НОВА ПОСТАВКА У СКЦ-У

Пандорине кутије

У Арт-кафе галерији СКЦ-а отворена је изложба слика крагујевачке уметнице Миле Јолић. Реч је о уљима на платну, мањег формата, а изложено је десетак радова са темом Пандорине кутије.

У каталогу изложбе Ирена Милосављевић наводи да је уметница одбацила Ничеов став да је нада најгоре зло, јер продужава људску агонију. Мила Јолић је дијапазоном својих слика на тему Пандорине кутије сам процес надања извела из кризе са ставом да човечанству не преостаје никакав другачији рационалан и одржив избор.

Млада уметница наду је представила кубистички поједностављеном, бесполном, само на

први поглед безизражајном контуром човека. Међутим, акценат је на покрету, пози исте те мистично уобличене прилике. Из потпуно нове перспективе посматрач има прилику да прати читав низ метаморфозе наде која иако заточена, не уназађује свет, већ постаје сврха самој себи, нада која се нада. Ова перспектива није ни Пандорина, ни перспектива творца, већ људска и својствена појединцу, наводи Ирена Милосављевић.

Нада тако постаје организатор наше властите егзистенције, инструмент који човека потврђује као самосталног креатора који је усмерен ка будућности и који идеју успева да одржи живом. Персонификована, нада је радovima

Миле Јолић приближена посматрачу у свим својим формама, фазама, амбијентима. Најбитнији елементи слика, према Ирени Милосављевић, су изложеност и доступност наде, у тој мери која од свакога од нас изнуђује благи „заголицај“ да завири у сопствену кутију.

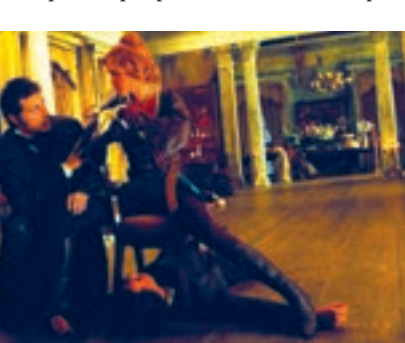
Мила Јолић рођена је у Крагујевцу 1981. године, а дипломирала је на Академији уметности у Новом Саду, одсек Графике, у класи професора Слободана Кнежевића - Абија. До сада је имала неколико групних поставки, а ово јој је пета самостална изложба.

Поставка ће бити отворена до 3. јула.

УСКОРО У „СИНЕПЛЕКСУ“

Абрахам и вампири

Књига Сега Грејам Смита „Абрахам Линколн – ловац на вампире“ на основу које је снимљен филм од недавно налази се и на полицама српских књижара, а филм ће се наћи на редовном репертоару, када ће и крагујевачка публика моћи да га погледа, првих дана августа. Остварење иза кога стоје познати филмски аутори Тим Бартон („Алиса у Земљи чуда“, „Чарли и фабрика чоколаде“, „Мрачне сенке“) као продуцент и Тимур Бекмамбетов („Ноћна стража“, „Дневна стража“, „Тражен“) као редитељ, настало је на основу истоименог романа такзваног меш-ап жанра. Аутор Сег Грејам Смит у роману вешто меша и комбинује постојеће историјске чињенице са фикцијом и популарним жанровима, у овом случају вампирским хорором.

„Гордост и предрасуде и зомбији“. Према овом делу, које се нашло на листи бестселера „Њујорк тајмса“, такође је снимљен филм.

„Абрахам Линколн – ловац на вампире 3Д“ истражује тајни живот једног од највећих америчких председника, представљајући Линколна као једног од највећег ловца на вампире у историји. Пред гледаоцима и читаоцима се одвија тајна историја Грађанског рата у Америци, и улога коју су вампири одиграли у стварању америчке нације.

Мајку и делу америчког председника убили су вампири. Постојање вампира и јесте окидач због којих је 16. амерички председник решио да укине ropство. Јер, они су укључени у трговину робљем.

„АЛНАРИ“ НАГРАЂУЈЕ

У канцама зла

Два најбржа читаоца „Крагујевачки“ биће и овог петка у прилици да својој библиотеци додају занимљив наслов издавачке куће „Алнари“. Потребно је да у петак, 22. јуна, позовете 034 333 111, после 10 часова и добићете роман „Кућа немогућих љубави“, Кристине Лопез Барио. Добитници ће своје књиге моћи да преузму у књижари „Вулкан“ у Рода центру.

Крајем деветнаестог века, у малом кастиљанском селу окруженом мирисом дрвета и лаганим жубором потока, живи Клара Лагуна, најлепша девојка коју је свет икада видео. Једног дана у ово забачено сеоце изненада ће доћи млади андалузијски ловац који ће се у Клару заљубити на први поглед. Опчињена девојка неће моћи да одоли овом чаробном странцу, али њихову ће љубав ускоро прекинути древна клетва. Откако је света и века, жене из породице Лагуна пратило је страшно проклетство: свака од њих биће несрећна у љубави и родиће кћерку с којом ће клетва наставити да живи. Тако се и збило. Пошто је Клара рекла вољеном да је трудна, млади Андалужанин ју је напустио и оставио да сама живи у црвеној кући на крају села. Заслепљена бесом, Клара ће кућу отворити за све мушкарце који је пожеље, а њена кћерка осетиће се беспомоћном, заточеном у канцама бескрајног зла. Међутим, када се после небројених генерација осуђених на трагичну љубав у породици Лагуна прво роди мушко дете, хоће ли то бити крај овог страшног проклетства?

С незаборавним, сложеним, несавршеним, страственим, контрадикторним и различитим женским протагонистима и изузетним споредним ликовима, „Кућа немогућих љубави“ представља дело у којем се ужива са свих пет чула. Ово је потресни роман у којем се свака реченица прелива из маште у аутентични кастиљански реализам.

УКРАТКО

Два признања

Крагујевачки песник Ненад Глишић недавно је освојио две интернационалне награде на књижевним фестивалима у Ваљево и Македонији. На 9. интернационални конкурс за најкраћу причу часописа за књижевност, уметност и културу „АКТ“, учествовало је 128 аутора са преко 700 прича – из Србије, Македоније, Републике Српске, Канаде, Црне Горе и Пољске, а Глишићу је припала специјална награда за причу „Болнички робот-играчке“.

Такође, овај песник је на конкурс „Гирил и Методије, вечна инспирација“, у организацији „Македонијума“, освојио прву награду за песму написану на српском језику, под насловом „Буква у словенској шуми“.

Ненад Глишић до сада је објавио осам књига (песме, кратке приче и роман). Уредник је Књижевне трибине крагујевачког Студентског културног центра.

Крај сезоне

Хит представа „Један човек двојица газда“, рађена по тексту Ричарда Бина, у режији Небојше Брадића, затворила је овогодишњу сезону у Књажевско-српском театру.

Пре почетка представе у позоришној галерији отворена је изложба „Од идеје до позорнице“ Снежане Ковачевић, сликарке, костимографкиње ужичког Народног позоришта. У Галерији „Јоаким“ изложене су скице за представе, фотографије, скице позоришних костима и модних креација рађених у техници компјутерске графике.

Крагујевачки театар је до сада више пута сарађивао са овом ликовном уметницом. На овдашњој сцени урађено је десетак представа са њеном костимографијом и сценографијом, као што су „Покондирена тиква“, „Код лепог изгледа“, „Бајка о мртвој царској кћери“, „На пучини“. Иначе, изложба „Од идеје до позорнице“ урађена је у продукцији Позоришног музеја Србије из Београда. Такође, у исто време у Галерији „Јоаким“ промовисан је и нови број крагујевачке позоришне ревије „Јоаким“.

Све о Шекспиру

У четвртак, 21. јуна, у Библиотеци „Вук Караџић“, најављено је предавање „Вилем Шекспир – живот и дело“. Реализатори овог програма су Александра Петровић и Сања Живковић. Предавање почиње у 19 часова.

Средња Европа

Књига „Средња Европа“, чији је аутор Катрин Орел, научна саветница француског Националног центра за научна истраживања, а у преводу Маријане Ненадић, представљена је овдашњој публици у Галерији Народног музеја.

Реч је о обимној историографској студији, која пружа увид у сложеност различитих историјских и културних наслеђа. Књига на иновативан начин спаја историју идеја и историју међународних односа. У том делу, на својеврстан начин осветљена је и српска историја, сагледана из перспективе Средње Европе.

ДРУГО ИЗДАЊЕ НАЈГЛАСНИЈЕГ ФЕСТИВАЛА У СРЦУ ШУМАДИЈЕ

Арсенал фест̄ положио тест

ГЛАВНЕ ЗВЕЗДЕ ФЕСТИВАЛА: „ТЕРАПИЈА?“ ...

...„СТЕРЕО ЕМ СИЗ“ ...

Овогодишњи „Арсенал фест“ „испратило је“ 15.000 гледалаца, програм је био на две сцене, а наступиле су и светске звезде, попут ирских музичара из „Терапија?“, енглеског бенда „Стерео Ем Сиз“ и увек актуелног на овим просторима Дарка Рундека. Фестивал је имао и низ пратећих програма, као и стандардно добро расположење и провод у фестивалском кампу у Шумарицама

Пише Зоран Мишић

Етара је истина - прво па мушко, али увек се код рок група, редитеља, гледа онај други албум, филм... Тек када се и нешто друго по реду успешно деси може се, мирне душе, рећи „да је заживело“. По томе - „Арсенал фест“ је успео. Друго по реду издање „најгласнијег фестивала у срцу Шумадије“, како су га његови промотери и организатори маркетиншки крстили, имало је за три дана, од 14. до 16. јуна, у Кнежевом арсеналу (велика бина) и на „Гарден стејџу“, по званичним подацима, 15.000 посетилаца.

На овогодишњем „Арсеналу“, по први пут у Крагујевцу, наступили су озбиљни, прави бендови и светске звезде попут ирских „Терапија?“ и Енглеза из „Стерео Ем Сија“, што је фестивалу додатно дало на тежини. Одржан је и низ пратећих програма са циљем да се у читавом граду осети „фестивалска атмосфера“, а све је почело промоцијом прве збирке песама „Водич кроз снове“ Момчила Бајагића Бајаге и промоцијом његовог најновијег албума

„Даљина, дим и прашина“ у крагујевачком Театру.

У позоришту посета преко очекиване, а „густо и на сцени“, где се представља Бајагина књига песама за „певање, читање и шапутање“. Медијатор разговора Владимир Пауновић, испред организационог тима „Арсенал феста“, Миомир Крговић испред издавача Компаније „Новости“, аутор Бајага и његов највернији „Инструктор“ Мирослав Цветковић Цвеле и Саша Миленић, који је овом приликом наступио у улози песника и изузетно надахнуто зборио у Бајагиним стиховима. Ово је била прва промоција ове књиге после прошлонеделне у Београду, а Бајага се захвалио Крагујевчанима „који потичу из града са великом рокерском традицијом“ и одсвирао две нумере са нове плоче: „Стари пут за Нови Сад“ и насловну „Даљина, дим и прашина“.

■ Дан први - „Терапија?“ у амбијенту црвених цигала „срви“

Потом је у Дому омладине отворена изложба фотографија „Јахачи магле“ ауторке Зорице Бајић Букановић, фотографа чувеног београдског часописа „Рок“. Посетио-

ци су имали прилике да премијерно, после 25 година, погледају портрете „немилосрдно поливених бојом“ Бајаге, Саше Локнера, Жике Миленковића, Мирослава Цветковића, Дејана Цукића и осталих рокера из тог доба и најнеобичнију фото сесију у дотадашњој историји југословенског рока.

Те прве вечери, 14. јуна, у башти Дома омладине премијерно је приказан и први крагујевачки урбани мурал „Башта“, чије су ауторке чланице уметничке групе „Зид“: Јана Даниловић, Данијела Рупић и Тијана Гогић.

Лепо је то: слике, изложбе и књиге, али... Звона, звона и прапорци су некако срж и циљ ове манифестације. А, на великој сцени, сада већ традиционално, програм прве музичке вечери отвара крагујевачки бенд. На „Арсенал фесту 02“ та част је припала „ЛУР-у“. Шта рећи? Мало лудачки, мало у развоју, има шутка, има све.

Ове године главна бина још већа (срушена је она дрљаво барака иза), моћнија, импресивнија... У оближњем „БИЦ-у“ формиран је пресцентар, а ту је и ВИП ложа. То су све позитивни помаци овогодишњег фестивала, који организује читав тим институција и сарадника на челу са београдском издавачком кућом „Лонг плеј“ и крагујевачким Домом омладине.

У односу на прошлу годину покушали смо да остваримо неколико циљева и у томе смо успели. Наступиће два страна бенда, прве озбиљније групе које су икада свирале у Крагујевцу. Следећи ниво се односи на проширење програма а то је ове године друга бина или „Гарден стејџ“ у „Заставиној башти“, где иде паралелан програм за време концерата на главној бини. Када се све сабере, на фестивалу ће наступити преко 30 извођача. Трећа ствар је „ширење“ пратећег програма по читавом граду и другим локацијама ван Кнежевог арсенала, чиме покуша-

...и „РУНДЕК КАРГО ТРИО“

вамо да оживимо фестивалску атмосферу, каже Владимир Пауновић.

Он истиче и цену карата за читав догађај, која је у препродаји износила само 1.500 динара за сва три дана фестивалских збивања или 700 динара по вечери.

Чињеница је да сада фестивали по региону долазе у кризу јер млади, који су главна публика, немају новца. Ми смо успели да имамо најниже цене у региону, и ако се узме овај у народу већ назван „Томин курс“ то заиста нема нигде да за пар евра гледаш „Терапија“, не без поноса истиче Пауновић.

У то поче и „Ајзбрн“, а директан пренос све три вечери „Арсенал феста“ вршили су Телевизија „Студио Б“ и Радио 202. Језиком спортских коментатора: „Ајзбрн“ је сагорео у паклу арне Кнежевог арсенала и дао све од себе па им и публика срдечно узврати.

Неке рибице у костимима са таблетима нешто промовишу, али

што би рекао Руби Род у филму „Пети елемент“: „Кога брига!“ јер су на мејн бини већ Гобац, „Психомода“ и нумера „Волим цртане филмове“.

Гобац у мајници са знаком Бетмена (у публици онај лик Супермен који је прошле године био „заштитни знак“ фестивала) својим карактеристичним уњкавим гласом креће од почетка њихове каријере и „Нема ње“, „Кад сам имао 16“, „Она нема ништа с тим“ и „Фриде“ и „Рамоне“ до најпознатије „Ја волим само себе“ и новијих о „боинзима 747“. На прес конференцији Давор Гобац подсети да у Крагујевцу нису свирали пуне 24 године (претходни концерт на ПМФ-у), галантно похваливши публику, време и простор са „све је супер“.

Онда звук „Терапија“ загреба по сливу Лепенице (почетак на којем би и Кораћ позавидео), а гитариста и певач бенда Енди Каирнс „поздравља Крагујевац“ и упита публику да ли је спремна, па распали нуме-

СТАРЕ КАЛЛЕ ИЗ РЕГИОНА: ГОБАЦ И КОЈА

ИЗЛОЖБА ГОРАНА СОРГИЋА У КАМПУ ФЕСТИВАЛА

ру „Изолација” - тек да видимо да знају где су дошли. Аутентична музичка мешавина звука хевија и панка и одрастање у радничким предграђима. Урбано, лепо, пригодно... Фанови у првим редовима траже бис, али „Арсенал фест“ сузама не верује, а и држи се до сатнице.

На прес конференцији чланови „Терапија?” истакли како су и они из једног мањег индустријског града, Баликлера, и да код њих у Северној Ирској постоји та подела на „Белфаст и све остало” као у Србији. Исхвалише публику, простор, временске увјете, сам фестивал и организацију, додавши да никада до сада нису свирали у таквом историјском и архитектонском амбијенту од „дрвених цигала”.

Прво фестивалско вече затвара „Блок аут”, који прате само тврди фанови. Најтврђи. И хитна помоћ.

■ Дан други - Растемо и мењамо се и ми и „Стере Ем Си”

Другог дана, у петак, 15. јуна, камп у Шумарицама буди се око поднева. Пика се фудбалица и репризно прати утакмица. Мир, тишина и хладовина. За разлику од прошле године, један велики шатор који су позајмили извиђачи подигнут је на сред кампа и опремљен гигантским плазмама. Менаџер кампа Драган Урошевић Урош му тепа „дневни боравак”. Кампери су првог дана пристигли из Бајине Баште, Београда, Косовске Митровице, Ужица, Новог Сада, Кикинде и за викенд се очекује још „већи удар”. Хит понуда је гулаш „арсенал” и две домаће врсте ракије „арсеналке” - шљива и крушка. Урош за госте кампа има само речи хвале, а и кампери за организацију њиховог шаторског живота ван фестивалских збивања.

Истог поподнева, у оквиру пратећег програма, у кампу се отвара изложба слика Горана Соргића Сорге „Музичари Крагујевца”, са портретима Трнде, Мике Агате, Кариша, Дулета Чернобила, Цвике, Уроша, Неше Баковића..., као и изложба скулптура и инсталација „Чивилук наука” Драгана Кандића у Дому оmlадине. На истој локацији одржана је и јавна дебата на тему „Екс Ју рок аген” о значају регионалних музичких фестивала у обједињавању некадашњег заједничког културног простора, у којој су учествовали Петар Јањатовић, Александар Павлић, Пеђа Новковић и Мирсад Мујкановић Хаџо, уз модерирање Владимира Пауновића.

Друго вече на главној сцени „отвара” наступ српског хип хопера Марка Шелића, алијас Марчела, са пратећим бендом „Филтери”. Оно што његова публика воли и цени - ангажовани текстови у музичкој изведби, од „Осећања” до „Сјебавачке баладе” па до „Крешенда” (али у овом случају не као музичке ознаке у нотном систему). Уочена група обожаваца са гас маскама. Оригинално, младалачки, урбано, пригодно...

Марчела на главној бини „сменише” хрватски „Пипс, чипс и видео клипс” бенд који је овдашњим ширим круговима познат као аутор музике за култни хрватски филм из деведесетих „Мондо Бобо”, па Која и „Дисциплин кичме, који са својим неумрлим „Бетонским таблама” позва Крагујевчане на танц и они се одазваше.

Енглези из „Стереа” развалише са својим хитовима, од „Црног сунца” па до „Судњег дана” и највећег „Конектид”, те публика заигра заједно са извођачима на бини. Да ми је неко рекао колико песама од њих знам, отворено би му рекао: „Ала...”, али енглески бенд успе да са сцене пренесе све оно по чему је овај састав познат: енергију, синергију, емпатију и симпатију, флуиди и вајбове...

РАЗДРАГАНА ПУБЛИКА УЖИВАЛА У КРАГУЈЕВЦУ

На конференцији за штампу лидер бенда певач Роби Бирч напомену да су први пут наступили у Србији, у Београду, пре 11 година.

- Промене на боље су уочљиве. И ви и ми растемо и мењамо се зајед-

но, нагласи Бирч, одговоривши на новинарско питање где налази инспирацију за своје песме и музику - у свакодневном животу - и одјезди у крагујевачку ноћ да се упозна са животом у овдашњим кафићима и клубовима о којима се после тога

веома похвално изразио. - Прошетао сам се Арсеналом пре наступа. Атмосфера је малко језовита, али ми је драго што се на овом месту више не производи муниција већ музика, закључио је он, похваливши организацију и публику. Хвалимо и ми њега.

Кад смо већ код хвала и похвала, највећу је добио Ђуја (Александар Ђујић), креатор анимације на видео волу (како се то са-

да популарно каже) од инжењера „Стереа” Давида Килија, задуженог за звук и светло у овом бенду, нагласивши да су његове анимације најбоље које је до сада видео и са жељом да „поново сарађују”.

Друго вече затворише љубимци овдашње фестивалске публике, момци из босанске групе „Дубио-за колектив”, уз чије се хитове „Јуро сонг”, „Власт и полиција, мито и корупција”, „Америка”, „Због светске кризе немам за ризле”, „Притисак ми скочио нешто би умочио” и ритмове „мотај и смотај” публика увек, што се оно каже, „проведе за све паре”, па и више. Тако и сад би.

■ Дан трећи - Рундек је највећи, Арсенал ће опет „тећи”

У суботу, 16. јуна, стиже нови „рапорт” из кампа. Пристигли су гости из: Пирота, Лазареваца, Никшића, Чајетине, Аранђеловца...

Студент права Миљан Биочанин из Лазареваца био је гост кампа и фестивала и прошле године. Допало му се, па је решио да и ове „обнови” знање и са собом довео још пет-шест ортака. Све му се допада, од простора који се полако „шири” до атмосфере која је „непосредна, блиска и баш рокерска”... Обишао је и комплекс Шумарица. Остали кампери ипак чешће обилазе затворени базен и шанк у кампу. Поштено. Гулаш плануо, само „чугине” кобасице бране част арсеналафестовске кухиње. И обе „арсеналке”.

Пратећи програм трећег дана у Дому оmlадине отвара сам Дарко Рундек, (док је Изабел у „Плази”

ПРАТЕЋИ ПРОГРАМ ФЕСТИВАЛА

Промоције, изложбе, дебате...

Сем помињане промоције Бајагине књиге, изложбе у Дому оmlадине и кампу, као и дебате „Екс Ју рок аген”, махом на малој „Гарден сцени”, изведени су и програми: „Хенд мејд корнер” - изложба слика, накита и јавни час цртања Драгана Барлова, „Тајд ап”, радионица израде модних детаља Слађане Јевремовић и Страхине Петровића, као и „Тина хенд мејд драгулије и Дот бецени”, у организацији Валентине Величковић и Жарка Тошева.

У оквиру пратећих програма одржана је и манифестација „Твоја улица” - промоција активизма оmlадинског цивилног сектора ЈА-ЗАС-а Крагујевац, „КГ Полиса” и Бачког парламента Прве крагујевачке гимназије, као и фото сешн чланова Фото клуба „Аполо”.

пазарилу ципеле), звезда треће вечери. Реч је о изложби „Плави авион” ауторке Ане Колега, којим је илустрован истоимени албум Рундека и његовог „Карго трија”.

Треће вече на главној бини „наче” бенд из Никшића „Аутогени тренинг” са својом обрадом хита „К’о некад у осам”, настави „Земља грува” (и грунуше у најбољем расположењу са бине), па наступи Рундек са својим триом и искусно се избори са мањим техничким проблемима који га задесише тјекном наступа.

БАЈАГА НА „АРСЕНАЛ ФЕСТУ” ПРОМОВИСАО КЊИГУ И ЦД

Кретоше добро познати звуци „Руку”, „Узалуд питаш ко иде”, „Ај Кармела”, верзија хита његовог пријатеља Милана Младеновића „Ми мењамо дан за ноћ”... уз звуке Рундекове гитаре, Изабелине виолине и хармонике мултиинструменталисте Душана Дуце Вранића.

Моћно у свом завичају и комшилуку одјекују стихови Драгише Недовића „Кад си била мала Маре”. Рундек се захвали публици што је дошла у овако великом броју и једини на читавом фестивалу (уз благослов организатора) „почасти” гледаоце бисом.

На сусрету са новинарима Рундек је истакао да воли као и да често свира у Србији, да је уживао свирајући на „Арсенал фесту”, као и да за лето планира да спреми „нови пројект” на Брачу.

У то време већ крете и „Дарквуд даб”, а званичан део фестивала, барем што се главне бине тиче, „овери” Ди Џеј Марко Настић који, што би рекли његови млађани фанови, „пржи” до зоре.

На малој бини још траје музичирање. Нешто другачији ритам. Бенд „Маракуја” промовише бубњара Пеђу који је Крагујевчанин. Пуно осећања, пуно емоција...

Ипак, традиција налаже да се фестивал заврши тамо где је и почео - у кампу. „Арсеналка” за крај „Арсенала”, како то глатко звучи!

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА ШТАМПУ „ТЕРАПИЈА” У ПРЕС ЦЕНТРУ

МАЛА БИНА

Другачији вајб

Друга бина, ушущкана испод липе у „Заставиној башти”, имала је потпуно другачији „вајб” од главног стејца. За три дана видели смо 15 бендова, али и необичну сценографију, која се мењала у зависности од групе, па су тако поједине младе рок снаге наступале пред само шесторо знатижељника, до оних пред неколико стотина.

Серију свирки отворили су „За Ц”, мелодични панк бенд из Чачка, помало и неуштимовани, али довољно интересантни да задрже пажњу публике, док је други бенд, „Баобаб”, „испаштао” због „Ајсборна” на главној бини, па се скоро цео скуп преселио испод „димњака”. Уследио је наступ крагујевачког „Боунјарда”, који је успео и највише људи да окупи прве вечери, преко стотину. Иста слика дешавала се сваке вечери „Арсенал феста” - готово полупразна „Заставина башта” пунила се само у паузама између познатих имена на великој сцени.

За потпуно другачију слику, другог дана, побринули су се момци из „Горибора”, па многима није било баш најјасније зашто нису наступили на великој сцени, јер су и по имену, а и по свирци, бар за коље бољи од два-три бенда чији је наступ могао да види далеко већи број људи. Занимљиво, да овај бенд, иако из Бора, све своје албуме објављује за хрватско тржиште, па су много популарнији у земљама бивше Југославије него у Србији. Свирком свакако оправдавају епи-

ФЕСТИВАЛ ЗАТВОРИО БЕНД „МАРАКУЈА” НА МАЛОЈ СЦЕНИ

тет великог бенда. Дobar наступ, исте вечери имао је и „Стреј дог”.

Иста слика и трећег дана, а помало успавану публику пробудили су локални пси луталице, који су посетиоце дочекивали на улазу оштрим лавезом. Можда су ови „чувари” допринели нешто слабијој посети на самом почетку, али након интервенције обезбеђења убрзо се напунила башта. Ређали су се „Жене кесе”, „Ти брџк”, Канџија, а посебно занимљив био је бенд „Маракуја” који су и затворили серију концерата на малој сцени. Момци по први пут наступају у Крагујевцу, иако им је бубњар Крагујевчанин. Звуче одлично, а очигледно и публика има слуха, пошто се „Заставина башта” током њиховог наступа веома брзо напунила.

М. ЧЕР

ПРИЧА О ПЕТРУ ДАВИДОВИЋУ, САСВИМ НЕОБИЧНОМ СТУДЕНТУ

Живот је све што те снађе

Најбољи студент прве године одсека зидног сликарства, који је све испите до сада положио са десеткама, има 31 годину и троје деце. У јануару ће по четврти пут постати отац, а породицу издржава сликајући иконе

Пише Марија Обреновић

Учествовао је на 16. бијеналу студентске графике у Београду, освојио прву награду за најбољи калиграфски рад на конкурс организованом поводом Дана словенске писмености. Студент је прве године зидног сликарства на овдашњем Филолошко уметничком факултету. Од осам испита до сада је положио шест – свих шест са десетком. Такви студенти су реткост и треба их похвалити, писати о њима. Ипак, ово је можда најмање интересантан део приче о Петру Давидовићу. Све остало је много интересантије, почевши од начина на који смо дошли до њега.

Наиме, пре десетак дана наша екипа кренула је направи репортажу о Ноћи отворених атељеа коју је организовао ФИЛУМ. Галерија Студентског културног центра била је прво одредиште. Тамо нас је дочекао Петар са својом колегицом. Показали су нам како настају графике, мало смо причали и отишли.

Затим смо се упутили на Факултет инжењерских наука, у атељеу у којима стварају студенти ФИЛУМ-а. Ушли смо у један од атељеа у коме никада није било осим мноштва студентских радова. На поду, приклоњени уз радијатор, налазили су се портрети, њих десетак. Међутим, нас троје је фасцинирано гледало само у један – невероватно верно насликан потрет момка кога смо малочас упознали. Техника, прецизност, колорит, нека невероватна светлост око lika натерала нас је да углас изговоримо – ово је невероватно. У том моменту у атељеу су ушла два момка.

Како је Пера урадио аутопортрет, ово „кеву“, изговорио је један од њих.

Ошамућени сазнањем кренули смо да разгледамо даље. На три различита краја атељеа свако од нас зурно је у неки рад, фоторепортер у малени акварел, колега у графику, а ја у цртеже намењене бебе и дечака који се играју. Готово истовремено смо погледали у потписе и схватили да су у питању дела једне исте особе – Петра Давидовића.

У то се појавио секретар ФИЛУМ-а и испричао укратко причу о најинтересантијем студенту прве године овог факултета. Знали смо да морамо да се вратимо у СКЦ.

■ Прича за филм

Овај момак суверено влада свим техникама. Не зна се да ли му је боље цртеж, акварел или графика. Петар има 31 годину. То донекле објашњава зашто његови радови на први поглед изгледају много зрелије од радова његових колега са класе. Ипак, разлог није само то. Петар црта и воли да црта одувек.

ПЕТАР И НАТАША СА ТРОЈЕ, А НА ПУТУ ЈЕ И ЧЕТВРТО ДЕТЕ

Многи ће се запитати где је био до сада, зашто је тек у тридесетој уписао факултет.

Рођен сам у Ратковићу, код Кнића, у сеоској породици која је имала велико имање. Син јединац, рођен после ћерке. Деда је још био успешан пољопривредник, отац је наставио и од мене се очекивало да останем на селу. Моје цртање нико није схватао озбиљно. На крају осмог разреда добио сам и неке награде из запостављам цртање. Мислим да нико од мојих средњошколских другова и није знао да умет да црта, прича Петар.

Мој тадашњи наставник чак је ишао код оца да га моли да ме упише у неку уметничку школу. Отац није хтео ни да чује. Школа у Книћу је била најближе, па је одлучио да ме школује за трговца. Тада сам некако почео да запостављам цртање. Мислим да нико од мојих средњошколских другова и није знао да умет да црта, прича Петар.

Након средње школе отишао је у војску. Година проведена ван куће дала му је времена да размишља. Вратио се цртању, али се по очевој жељи запослио у једној гвожђарској радњи. Случај је хтео да ту упозна иконописца Владимира Благојевића. Петар тада почиње да

ФИНАЛНА ИЗРАДА ГРАФИКА

ИЗДРАЖАВА СЕ ОД ИКОНА КОЈЕ СЛИКА У СВОЈОЈ КУЋИ

ради са њим у атељеу.

Отац се пренерзио када је чуо да желим да се бавим византијским сликарством. Буквално ми је рекао да ако намеравам да будем „мазало“ и свакога дана једем пасуљ, за мене у кући места нема, сећа се Петар.

Остао је на улици. Захваљујући Зорану Крстићу, ректору Богословије, годину и по дана живео је тамо. Упоредо је од Благојевића учио прве кораке иконописа.

Почео сам од кувања кафе и прања четки. Мало по мало мајстор ми је давао да осликавам неке лакше делове, па теже. Савладао сам технику, корак по корак, отприлике за две и по године, прича наш саговорник.

Међутим, после извесног времена отац му се разболео и Петар се

вратио у Ратковић на имање. Готово две године је потпуно запоставио свој рад. Отац је у међувремену умро.

Поновом сам се вратио иконопису. И даље сам учио. У истој школи учила је и моја садашња супруга Наташа, али се нисмо ту упознали, објашњава Петар.

■ Велика, срећна породица

Наташа и Петар први пут су се срели на слави заједничких пријатеља. После само три сата познанства Петар је знао да је она жена за њега и запросио је. После недељу дана су се верили, а тачно након једног месеца познанства и венчали. Данас имају троје дивних малишана, Јакова, Давида и Софију. Најстарији Јаков има четири године. Стидљиви Давид је годину дана млађи, а црноока лепотица Софија у јануару је прославила први рођендан. За други рођендан мама и тата већ су јој припремили поклон – брата или сестру.

Наташа и Петар са својих троје малишана живе у њеној породичној кући у Вишњаку. Наташа није

запослена. Ужива у гајењу својих малишана за које каже да су добра и послушна деца и да није тешко изаћи са њима на крај. Живе од новца који Петар заради сликајући иконе. Приход није стаалан ни сигуран, али се сналазе како знају и умеју.

– Ни деца ни ми нисмо много захтевни, па некако успевамо да саставимо крај са крајем. Не жалимо се. Битно је да смо сви здраво и добро, коментарише Наташа, гледајући у три своје мале среће и објашњавајући да је захваљујући њима Петар лани уписао факултет.

Идеја да упише одсек зидног сликарства на овдашњем Филолошко уметничком факултету у Петру се родила прошле године.

– Временом сам схватио да ме оно што радим на неки начин ограничава. Иконопис се заправо своди на верно пресликавање онога што су давно радили стари мајстори византијске уметности, међутим има много нових светаца, а мислим и да би на неки начин морали да кренемо даље. Ипак, моје знање за то није било довољно, зато сам одлучио да кренем на факултет. На срећу, на ФИЛУМ-у постоји смер зидног сликарства, што је управо оно што мене интересује, објашњава Петар.

Неколико месеци пред пријемни Петар је отишао на припреме за упис код Бојана Оташевића. Донео му је неколико својих радова, али професор је у првом моменту сумњао да ће Петар за кратко време успети да се спреми за пријемни.

– Након два месеца припрема, уочи пријемног испита и сам сам почео да сумњам. Међутим, Бојан ми је тада рекао да не постоји професор који ме неће примити, сећа се наш саговорник.

Ипак, до последњег дана пред полагање Петар није знао да ли ће заиста изаћи на полагање пријемног испита.

– Подесило се да у кући нисмо имали ни динара, а требало је платити 7.000 за излазак на пријемни. Међутим, баш тог јутра када је требало да кренем упућен је Наташи матерински додаток, зато се она стално шали да су ме на факултет уписала деца, каже Петар.

Због година Петар је на ФИЛУМ примљен као самофинансирајући студент. За први део школарине на факултету изашли су му у сусрет па га је уплатио нешто касније. Од осам испита до сада је положио шест и то са десеткама. Остали су му још само историја уметности и енглески. Међутим, постојала је опасност да све напусти.

– Остатак школарине, једноставно, нисмо могли да платимо, пошто је у питању пуно новца. Међутим, када сам рекао професорима да ћу морати да прекинем студије, факултет је одлучио да ме ослободи школарине. Заиста сам им захвалан на томе, јер овако не знам шта бисмо радили, прича Петар.

Већ у следећем испитном року Петар намерава да „очисти“ годину. Нема, каже, времена да одуговлачи. О томе шта ће радити када заврши факултет не размишља много. Живот је, каже Петар и Наташа, створен да га живимо, да се радујемо свему што нам долази и уживамо у малим стварима. Да заиста тако и мисле види се на њиховим лицима и у осмесима њихових малишана.

megabelt OR

7h до 19h

SVE VRSTE REMENJA (Optibelt, Borovo, Good Year, Sava, Unibelt...)
 класично клинasto ремeње, назубљено, полу-V/PV/PH ремeње, транспортно ремeње, синтетичко ремeње, зупчasto ремeње, варијаторско ремeње, шестозубасто ремeње, округло ремeње, extremaltusi...

SVE VRSTE GUMA (Michelin, BF Goodrich, Tigar, Kleber, Continental, Barum, ...)
 Уља, ауто делови и аутокозметика...

Телефон 325-236

РЕАГОВАЊЕ

Настанак и нестанак амблема Прве крагујевачке гимназије

Једне касне октобарске вечери, раних 70-тих прошлог века, пролазио сам поред Гимазије. Прозори на канцеларији директора су светлели.

Чувар ми је отворио улазна врата. Ушао сам у канцеларију, а за столом је седео Драгољуб Љубичић, директор Гимназије.

Видно уморан, подигао је поглед и рекао: "Радим ово што данас и ових дана нисам стигао".

"Седи", рекао ми је. "Видиш, ускоро ће прослава 140-те годишњице Гимназије. То треба достојно прославити. Она по свему што је учинила за српски народ, његову културу и науку, подизање свести о самобитности и његово морално уздигнуће то заслужује. Ја ових дана размишљао о томе како смислити знак за Гимназију, направити амблем по коме ће она бити препознатљива међу осталим школама, што ће изразити њену суштину, њен смисао трајања, што ће, једном речју, бити њен трајни идентитет".

А онда је полако, као да се сам са собом преслишава, започео причу о професорима ове школе, који су оставили неизбрисив траг код многих генерација које су се овде школовале, говорио је о њиховој стручности, о писању уџбеника, о високо уздигнутој етици професорског позива, о несумњивом патриотизму који су преносили на своје ученике и лично доказивању те љубави према домовини учењем у ратовима које је српски народ водио.

Говорио је о истакнутим научницима потеклим из клупа ове Гимназије, професорима универзитета, академицима и дипломатама, високим официрима, војводама и генералима, стратезима великих битка, попут Колубарске. Са посебним емоционалним набојем истицао је страдање ученика и професора октобра 1941. године. Нарочито су га потресале песме и литерална остварења наших ученика писаних поводом 21. октобра са новим сензибилитетом ученика који су рођени знатно после те трагедије.

Дакле, шта је то трајна смислена одредница ове Гимназије, шта то треба истаћи и како то ликовно исказати да буде сваком препознатљиво, са чиме би се све нове генерације идентификовале и другима са поносом причале да су под тим знамењем учили и завршили Гимназију.

Дуго је директор Љубичић говорио, а ја сам са посебном пажњом слушао и истовремено размишљао шта би тај смисао и суштину трајања наше школе, најбоље изразио. Јесу ли то врсни професори, јесу ли то ученици који су знањем будили овај народ из интелектуалног сиромаштва, мрака, неписмености? Је ли синтеза свега тога име

Прва крагујевачка гимназија, као научна и морална узданица српског народа, па су зато родитељи у њу имали пуно поверења да своју децу ту доведу да ту постану људи?

И зато препознатљив знак, амблем ове школе, треба створити, а затим га брижно чувати и истицати као часни идентитет њеног трајања. Он је знак тог поверења у њену мисију. Није то само лепа прича, већ истина: крагујевачки трговци, чиновници, адвокати и судије скидали су на улици шешире матурантима Прве крагујевачке гимназије и дубоко се клањали онима који су ослобођени велике матуре. О њима се у кући говорило деци и унуцима као о узорима које треба следити. Ту лежи одговорност сваког професорског колегијума, па и овог актуелног, да брижљиво чува углед, знамење Гимназије и да га подиже на виши ниво, одговорно

васпитавајући и образујући своје ђаке за нове изазове савремене науке.

Дакле, све то треба скупити, визуелно оформити и усадити у памћење свим генерацијама, по чему ће се препознати школа, њени ученици и професори.

Често сам, покренут тим Љубичићевим идејама, свраћао у његову канцеларију распитијући се докле је стигао у стилизацији амблема. Затицао сам га пред гомилом папира на којима су исцртани разни знакови помоћу којих би амблем требало визуелно оформити. У свему томе значајно му је помагао велики пријатељ Гимназије ондашњи сценограф Књажевско-српског театра Сава Барачков.

Све идеје нашег директора Сава је ликовно обликовао у једну визуелну целину док коначно није добио „слику“ која је на сажет начин изразила оно што је и био циљ – створити амблем Прве крагујевачке гимназије, а то је скуп битних обележја једне школе по којима се разликује од свих других школа. И тај амблем је стигао на корице Годишњег извештаја за школску 1973/1974.

А шта је тај њен карактер још, поред свега што сам већ написао? То је ред, рад, високи резултати, одговорност пред народом за просвету и напредовање у духовном и материјалном смислу. То је пијетет према ратницима, према стрељаним ђацима и професорима, то је слика школе каква је била и још више каква треба да даље буде.

И зато, на траци која повезује ловорове гране пише: "Лабор омниа фацит" (радом се све постиже), што није Хорацијево хвалисање прошлости, већ згуснут израз карактера једне школе који се деценијама формирао у односу професора према ученицима. Амблем није само знак прошлости већ подстрек да се буде достојан сјајне традиције једне велике школе. То је традиција, а не традиционализам. Ту је стилизован споменик стрељаним ђацима и професорима и вечита порука миру да су свету доста једне Шумарице, а он је обрђен ловоровим гранама које значе победу и опомену чо-

веку да се клони зла, насиља, мржње.

Између ловорових грана у кругу је зграда Гимназије са истакнутим архитектонским одликама коју је пројектовао један Србин, а била је крајем деветнаестог и добрим делом двадесетог века најлепша зграда у Србији.

Дакле, амблем јасно индивидуализује гимназијско трајање, њену суштину, чини је препознатљивом. Она нема потребе да се на друге угледа, али може другима да служи за углед.

А онда?! Био сам не мало изненађен када на корицама Годишњег извештаја Прве крагујевачке гимназије за школску 2008/2009. нисам угледао њен амблем. Где је? Зашто је укинута?

Одговор не знам. Можда треба учинити велики напор, као директор гимназије Драгољуб Љубичић када га је стварао, да би разумео разлоге главног и одговорног уредника (а то је увек директор школе) и уређивачког одбора који су одлучили да то знамење пошаљу у прошлост. Вероватно им је засметала порука са амблема "ЛАБОР ОМНИА ФАЦИТ", јер многи који су, нажалост, узор младима, живе на високој ноzi, без знања и рада, или стилизовани споменик јер су нам се, можда, угасила патриотска осећања, па лутамо по свету ишчупани из националог бића коме припадамо. Вероватно нам идентитет ништа не значи, па је сивило погодније да се кријемо од себе самих, можда нам је лепша "ноћ у којој су све краве црне" (Шелинг). Можда је прорадио неки "самоуништавајући ген" до сада Гимназији непознат. Неко хоће да Гимназију обезличи и упросечи, да је отера у интелектуалну помрачину у којој "бдију смутљивци", а савест гимназијских професора "сном мртвијем спава".

Зато молим актуелну директорку, која за ово није крива, да смогне снаге и врати амблем Прве крагујевачке гимназије на извештај за школску 2011/2012. годину. Биће јој захвалне сени Драгољуба Љубичића и сви часни професори и ученици ове школе.

Милан М. Ђокић,
професору пензији

Удружење пензионера просветних радника одржаће годишњу Скупштину, 25. јуна 2012. године у 18 сати, у Књажевско српском театру.
Позивамо све чланове Удружења да присуствују Скупштини.

ЗАБОРАВЉЕНЕ ПРИЧЕ И ЛЕГЕНДЕ

Пише Александар Бабић

Како су баброге плашиле децу

Увек има немирне деце која се не могу другачије смирити сем претњама и батинама. Наравно, то више нису допуштене педагошке методе и чак родитељи могу и да одговарају ако их примењују. Раније су се деца плашила батина, али још нешто је било застрашујуће у њиховим мислима – бабарога!

Баба с рогом била је стара жена, крзуба, наказног лица и с једним рогом на врху чела. Њу, наравно, ниједно дете није видело, али пластични описи њихових родитеља или старатеља били су уверљиви и дочаравајући да су ту слику деца имала пред својим очима чим би зажмурела. А увече, због баброге, нису смела ни да провире из собе, јер су била убеђена да она купи неваљалу децу и одводи их незнано куд, па им се губи сваки траг и никада се више не враћају својим кућама и родитељима. Деца нису знала да ли су баш она „та неваљала“, али пошто су често грђена и плашена да ће их однети бабарога, за сваки случај су се држала даље од пола и вечерњег мрака.

Баброга је у агенди митских бића и демона посебна врста женског демона. Сматра се да је у сродству са бауцима и заједничка им је црта, како кажу, да плаше и застрашују децу која неће да слушају родитеље. Бауци су бића која бауљају (дакле, не ходају као друга створења, већ се крећу слично медведима) а баброге иду погрбљене и вребају из неких мрачних буцака, пећина или напуштених кућа. Уз њих иде објашњење да уместо оштрих зуба, дугачких канџи, витких рогова и оклопа имају дар да разним ефектима застрашују своје непријатеље, нешто слично као кад се и сами уплашимо када нам неко изненада скочи иза леђа и викне: Бау!

Међутим, баброге су у свему налик људском створењу, само што имају мали рог који делује застрашујуће, наравно, уз сву ружноћу, избраздано старачко лице и крзубост.

Крзубост им настаје од рођења, а рог им се појављује тек у пубертету. Њихова потреба да плаше децу су, кажу, производ чисте пакости.

Баброге посебно негују своју ружноћу и додају јој још застрашујућих црта на лицу, као жене кад се шминкају. Људи који су проучавали митска бића кажу да су обични биљоједи, али да би родитељи заплашили немирну децу измислили су како одводе и једу децу. Баброга не уме да говори већ само виче: „Бу“ или „Ба“!

Баброге не треба бркати са вештицама и разним другим бабама из прича и зато није прихватљива теза да се оне рађају из везе ђавола и обичних жена смртница, и то у некршеним данима у времену од Божића до Светог Јована, те кад одрасту постану зле и наопаке и највише насрћу и плаше незаштитену децу. Не владају никаквим надприродним способностима и не одликују се ничим другим до сопственом ружноћом. Баброга је у суштини незлобива, само ужива да се други од ње плаше, а нарочито деца. Одева се обично у свакојак рите и на главу ставља шиљате капе и шешире с великим ободом, па је зато многи сврставају у вештице. Баброге намерно не уклањају са лица брадавице и не цеде митисере како би повећале своју ружноћу.

Пошто је кроз векове било и биће (барем у причама) бабарога, занимљиво је како се размножавају, будући да нема мужјака међу њима. У прилозима који се баве проучавањем тајанствених бића, које је издала Научна књига 1989. године, наведено је неколико могућности, али се ипак може рећи да је начин њиховог размножавања заиста непоуздан. По некима, младунче баброге, мала бабарога, пупи испод мајчине леве мишке (руке). По другима, рађају се партогенетички, док има и оних који тврде да постају – клонирањем!

Баброге никада не излазе по дану, већ тек када падне први мрак, нешто слично слепим мишевима и буџинама. Желе да не буду добро уочене, а ипак видљиве у својим обрисима, како би постигле ефекат. Некада давно деца су раније ишла на починак, још у смирајуће дана, и баброге би их сачекивале и искакале пред њих ако би се још налазила напољу. Ако су легла и нису одмах заспала, баброге би им куцале на прозор да би их деца видела из кревета, а можда је то само измишљотина старијих да би децу што пре отерали у кревет и натерали да заспе.

Наравно, прича о бабарогама у ери компјутера и дигитализације више „не пали“ код деце и нико их са њима не може заплашити, ма како их описивао. Ипак, за све оне који имају имало духа или оне који се радо присећају свога детињства, негде средине прошлога века најкасније, и за оне које ће радозналост натерати да прочитају ове радове, схватиће да се у овом тексту описује свет прошлих детињстава који је био иза угла реалности, али у који су многе генерације најмлађих веровале као у непобитну стварност – плашиле се.

Некада су деца много више сањарила, па су и баброге биле могуће, и тако се то одражавало кроз векове, да би их атомско доба најзад потиснуло у заборав. У синтези наших знаних веровања у тајанствена бића – баброге имају своје незаменељиво место и приче о њима остају и поред свестраног труда егзактне науке да све то поништају. У причама и дечјој машти све може да постане (можемо да посведочимо, и доста дуго опстане) упрок сурове рационалне линије истине. При томе су баброге из прошлости само бајка, у садашњости (да је којим случајем види неко дете) би била сврстана у парансихолошке појаве, а у бидућности...

А она рожната израслина на челу баброге, по структури слична ситастој коси, што се појављује изнад носа, у средини повише очију, постоји као експонат у Етнолошкој збирци Покрајинског музеја у Корпу, у Словенији. Колико је то аутентичан рог баброге, тешко је доказати, али и оповргнути. Остаје нам да верујемо у приче и поједине експонате, па самим тим и у постојање бабарога. Наравно, некада давно.

НОВИ БЛУЗ ЛЕВЕ ОБАЛЕ

Миленине сатенске ципеле

Пише Јован Глигоријевић

Еунчани септембар у Пожаревцу. Први пут у граду који никада није био престоница, али је обреновићевски колико и Крагујевац. Између обавеза појавила се пауза од неколико сати, а напољу сувише сунца да би се седело у кафани. Занет послом који смо од раног јутра радили, изгледа да сам потпуно заборавио где се налазим. А онда ми сину изненадна мисао: па, ово је град Милене Павловић Барили! Скоро сам поскочио од среће – имам прилику да први пут у животу, натенане, погледам њене слике у оригиналу!

У делима музичке уметности, ма којег жанра и правца, можете уживати и ван концерта или без носача звука. Једноставно, можете певачици или звиждукати омиљену мелодију и прилично уживати. Са књижевношћу је слично. Одређени текст можете знати напамет (најчешће поезију – прозу нешто теже) и рецитовати га у себи. Једино кад су у питању ликовне уметности, можете уживати само у директном сучељавању са делом (донекле и репродукцијом).

Изађох на главну пожаревачку „штрафту“ и почех да процењујем пролазнике, ко би могао да зна и да ме упуту ка Милениној кући. Некако није ишло. Све неки народ много матор или нека деца, за које не верујем да хају на чињеницу да су суграђани једне од највећих европских сликарки. Беспомоћан, обрати се једном чики који је очигледно извео унука у шетњу. „Само право, до раскрснице, па десно! Прво ћете видети музеј и неке римске споменике у дворишту. Следећа кућа је Миленина!“, испали деда ко из топа. А онај клинац, стар две-три године, гледао ме као да ми замера што не знам где је кућа Милене Павловић Барили.

Како сам ушао у Миленину кућу, одмах сам пошао десно, у једну омању собу, иако је, добро се видело, главни део поставке био у великој просторији, лево од улазних врата. Нечија промисао или ко зна већ. Нешто на шта ми је прво пао поглед, обојило је заувек мој доживљај сликарства и живописа Милене Павловић Барили. Прво што сам угледао у овој кући биле су прелепе дамске сатенске ципеле са високом штиклем. На њима неколико трагова – ожиљака, једва видљивих непажљивом оку, који сведоче о оној која их је носила. Сетио сам се како почиње њена прва штампана песма: „Сјалићемо месец / да уништим ноћи / да одредимо сневе / да сурдржимо дах“.

Сатенске ципеле нису обућа за сваки дан, напротив. Оне се обувају само у изузетним приликама, када се захтева посебна елеганција – балови, свечане вечере, раскалшни ноћни изласци у клубове, у којима црни музичари свирају неку нову музику, због које крв струји брже и због које и живот пролази брже. Новој музици име је цез и њу слушају само посвећени. Они који су талентовани

Погледајте очи на Миленином аутопортрету са палетом. Оне су тамне и дубоке као планинска клисура на чијем дну се не види вијугави поток. Али ако савладате страх и спустите се до дна клисуре, видећете лепоту од које застаје дисање

ни за нешто, најчешће за уметност, а обавезно за живот.

Милена је, осим за сликарство, била веома талентована за живот. Зато је кратко трајала, јер њен дан није имао свакидашњих двадесет и четири сата – њен дан се одвијао брзином по једној другој теорему, коју ће тек касније открити и обзнанити свету један Немац јеврејског порекла. Милена је живела брзином светла. О томе сведоче оне сатенске ципеле и неколико ожиљака на њима.

Био сам дубоко ганут. Равнодушност тих прелепих ципела према свему што се дешавало неких година у Њујорку, најзад и према смрти њихове једине праве власнице, натерала ми је сузе на очи. Замишљао сам Милену како у њима бесно гази у ритму ламбетвока, док јој смрт већ прави замку од ситних кишних капи, које читаву ноћ натапају земљу и траву. По тој клизавој стази ће Милена изахати сутрадан пре подне, а њен коњ ће посрнути и збацити са својих, још неознојених леђа, једну од највећих српских и светских сликарки, да се више никад не усправи, сем на својим платнима.

Иако је напољу сијало лепо септембарско сунце, а ја дошао овамо да доживим радостан тренутак првог гледања Милениних оригинала, читавих неколико секунди био сам најтужнији човек на свету. Па, где баш од свега у овој кући да угледам прво Миленине сатенске ципеле, положене, као случајно, крај подножја њеног штафелаја.

А на овом вечитом ослонцу сликара и њихових слика, укосно постављена сликаркина палета. То полуокругло парче шпер-плоче је онај непознати и простом оку невидљиви космос на којем сликар, док нервозно врти четкицом, не би ли саставио жељену нијансу, изненада угледа онај прави, једини могући потез. И чим га угледа, пренеси га на платно. И тако потез по потез, мрља за мрљом, из несвесног у свесно, једног тренутка помоли се слика. Палете умрлих сликара излажу се често на меморијалним изложбама. И без обзира на њихову различиту обојеност, оне имају нешто

веома заједничко. Све по нечему личе једна на другу. Све те палете делују некако угашено, иако колорит заостао на њима може бити веома жив. За разлику од слика, палете умрлих сликара као да умиру са својим мајстором. То је зато што са њих, за разлику од слика, нико не брише праšину. Фини невидљиви прах улази у боју и временом се везује са њом. Тада га је немогуће обрисати. Ствар је заправо врло проста, али веома делује. Лако је препознати палету сликара који више није овде.

И, на крају, Миленин штафелај. Обичан, масиван, баш како треба и какви су иначе штафелаји. Али на малој полици за тубе боја, оној на коју се слика ослања, опет трагови. Политурна штафелаја умазана је крајевима потеза сликаркине четке. Вишак енергије која испада из слике и трагови једне страшне борбе која се одвија у самој атељеу. Борбе са сопственом немоћи – борбе коју само највећи понекад добијају. А Милена је на својим сликама увек победник. Зато губи у животу. Али кога је брига за кћер малог италијанског музичара, коју мајка сваког дана чека у овој кући, ту у Пожаревцу. Велики свет се дивни Миленином аутопортрету. Кога још брига да ли модел за ту слику може да пронађе безбедно место за своју немирну душу. Душа уметника није нешто што занима публику, сем на слици. Зато су Миленине слике и победа и пораз. Вечити живот и стално умирање.

Назиду два рана рада. Из времена када је учила сликарство у Минхену. Портрети ујака Боже и мајке Данице у сувом пастелу. Увек сам мислио да је Милена она два тамна, крупна ока наследила од оца. Сада лепо видим на овим портретима да су Миленине очи морале бити тако велике да би могла да сагледа све оно светло и све оне нијансе које је насликала на ова два портрета. Да је насликала само њих, историја сликарства би је забележила. Као што је забележила Леонарда, који је насликао тек пет-шест слика.

Гледао сам тај спектар, изведен прашином разнобојних креда, и све је деловало складно и одистински. Ниједна нијанса није измишљена. Покушавао сам касније да те боје, нарочито оне у сенченим де-

ловима лица, препознам на одразу свог лица у пожаревачким излозима. Ма не, немогуће их је видети, сем ако нисте талентовани да гледате и видите оно што види велика сликарка из мале вароши надомак Дунава. Неко ће рећи да је то само савршенство заната. Не, није само то. Погледајте очи на Миленином аутопортрету са палетом. Оне су тамне и дубоке као планинска клисура на чијем дну се не види вијугави поток. Али ако савладате страх и спустите се до дна клисуре, видећете лепоту од које застаје дисање. Јесте занат пренети то на сликарску подлогу, али само око великог мајстора може видети толику лепоту у једној свакодневnoj ствари, која се назива људско лице.

Док исписујем ове редове, негде иза моје главе и даље се налазе оне Миленине сатенске ципеле. Иако скоро сваку њену слику могу да дозовем у сећање, никако не могу да се присетим боје тог сатена. Сећам се неких једва видљивих огреботина и бора, а боје никако. Час ми изгледају розе, па онда небеско плаве, па после светло сиве. Тако у бескрај оне мењају боју. Можда то, уствари, Милена Павловић Барили у свом небеском атељеу, на својој божанској палети и даље меша боје. И сваки час колорисхе своје сатенске ципеле другом нијансом. Нисам сигуран, али... није немогуће.

***

Неколико година касније наравно да сам све потиснуо у најдубље одељке памћења. То је лепши начин да се каже како сам све заборавио. Друге сензације и утисци су пролазили кроз мене. Кад, у витрини Народне библиотеке најављују предавање познате историчарке уметности. Тема предавања је... е, ту сам начисто одлепио од муке. Историчарка уметности образлаже своју тезу како између Фриде Кало и Милене Павловић Барили постоје неке заједничке особености, а све зато да би се видело да је Милена достојна да је пореди са величином каква је Фрида Кало.

Људи моји, да се разумемо! Фрида Кало је пре свега позната по свом животу испуњеним болом (и то физичким) и снагом љубави коју је имала за свог животног сапутника Дијега Риверу, чувеног мексичког муралисту и једног од највећих сликара 20. века. Сликарство Фриде Кало јесте особено – сликала је најчешће аутопортрете. И то у маниру солидног наивног сликара. Али у поређењу са Миленом Павловић Барили, Фрида Кало је обична аматерка. Друга је ствар што је Мексико већа земља од Србије и што се нешто написано на шпанском више чита и даље чује од литературе на српском језику. Али сликарство Милене Павловић Барили допуњује корпус светског сликарства својом оригиналношћу и маестралном изведбом. Да Фрида Кало никад није насликала ни једну слику, била би скоро исто оволико позната, а недостатак њеног сликарства у планетарном ликовном опусу био би невидљив. И то је тако! Бар док је пореди са Миленом Павловић Барили!

И да се зна: не љутим се ја на Фриду Кало. Она је одавно умрла и о свему овоме нема појма. Љутим се на оне инфериорне духове који као да су мртви и о Милени немају појма.

ВИТЕЗОВИ РЕДА ЗМАЈ
ДЕСЕТ МИЛЕНИЈУМА СК

Продор

Пише Живојин Андрејић

Уоптужбама које темпларе терете да су чаробњаци и вештци, тајни вештачи и алхемичари, може имати и истине. О томе говори опомена папе Иноћентија трећег из 1208. године због нехришћанског понашања и некромантије, односно призивања духова и врачана. Осим тога, у свакој покрајини су имали идоле – главе. Реду се придружио и гроф од Шампање, а било је познато да је на његовом двору у граду Троа, где је био чувени сабор, од 1070. године цветала утицајна школа кабалистичких и езотеричних учења. Темплари су често истицали да и сама дева Марија, којој је ред био

ВИТЕЗ КРСТАШ

посвећен, има своје место и у „Курану“ код муслимана. Зна се да су им биле добро познате езотеријске доктрине Блиског истока.

Покушај краља Филипа да уклони темпларе изван Француске није успео. Енглески краљ Едвард други се у почетку придружио одбрани реда, а ред никада није званично забрањен у Шкотској и одржао се још четири века. У Немачкој су их прогласили невиним, а када је ипак ред био званично распуштен многи немачки темплари су нашли уточиште код витезова Св. Јована и реда Тевтонаца. У Шпанији су такође одолели наставши уточиште код других редова. У Португалији су били прочишћени истрагом, а потом су изменили име поставши ред Христових витезова. Под тим именом су деловали до краја 16. века, а чланови су се по-

ПРИВЕНЕ ТРАДИЦИЈЕ ЕВРОАЗИЈЕ (4)

На православни исток

светили поморству. Васко де Гама је био витез Христовог реда, а принц Хенри Морепловац био је велики мајстор реда. Њихови бродови су имали над собом познати црвени шапасти крст као и три каравеле Христофора Колумба које су отпловиле до Новог света. Колумбо је био ожењен ћерком једног од витезова Христовог реда те је поседовао драгоцене карте свога таста.

Малтешки витезови

Темплари су се појавили у Угарској, Хрватској и Славонији у 12. веку, између Другог и Трећег крсташког рата. У народу су били познати као божјаци. Тврђава Врана код Задра им је било седиште, а имали су поседе од Сења до Загреб, од Нашице до Постојне и Випаве. Они су имали двоструки задатак, а то је борба против богумила у Босни и заштита поклоника на путу ка Светој земљи. Чланови реда су били најчешће из Француске, а појавили су се и домаћи витезови. По укидању реда прешли су у друге редове, а њихова имања су преузели Хоспиталци Св. Јована. Један од најпознатијих приора Јовановаца из Вране био је Иван Палижана.

Витешки ред Темплара на нашим просторима појављују се прво у католичкој Хрватској, где их је довео херцог Андрија у 12. веку. На просторима Србије нису познати такви редови, али није искључено да су имали своје редовнике у католичким енклавама трговаца или војника плаћеника. Постоје подаци да је папа Гргур једанаести заповедио 1375. године да се због одбране Бугарске и Србије од Турака упути петсто витезова. Таква енклава постојала је врло дуго и на Руднику, где се данас налази српско село Ивановци.

Сва добра Темплара су уступана реду Хоспиталаца или Јовановаца који су основани још 1070. године у Јерусалиму као монаси болничари. Касније су добили задатак да бране Палестину, а после пада Јерусалима 1.187. године повукли су се на Кипар, потом на Родос и најзад на Малту 1530. године, по чему су прозвани Малтешки витезови.

Темплари су својевремено председавали у оснивању витешког реда Тевтонаца, где су претежно били Немци и Пруси. Они су се окренули ка православном североистоку Европе где су на обали Балтика формирали и независну кнежевину Орденштат - Држава реда. Врло познат је био и немачки ред витезова Мачоносаца. Пруски сродници темплара су одбацили своју верност Риму и 1522. године пружили подршку бунтовнику и јеретику Мартину Лутеру који је имао печат са ружом и крстом. Из Свете земље су се повукли и витезови Св. Лазара. Велики мајстор Св. Лазара Томас де Сенвил седиште овог реда преместио је у Орлеан.

Ред Ружиног крста наводно је основао Кристијан Розенкројцер који је рођен 1378. године у породици сиромашних племића. Замонашен је у четвртој години, а као дечко је са неким калуђером ишао на ходочашће у Јерусалим да би остао у Дамаску, где је био познат као успешан лекар. Затим је отишао у митско место Дамкар у Арабији. Пошто је студирао ботанику и зоологију у Египту, кабалу и магију у Фецу, био је комплетно обучен. Вратио се у Немачку где је са још седам калуђера основао ред, а потом су се разишли по Европи. Много касније је утврђено да је све ово написао лутерански ђакон Андреа који је и био оснивач овог братства тек у 17. веку.

У Португалији и Шпанији су познати редови за одбрану од Са-

рацена: Алкантара, Калатрава, Св. Јакова од мача и Меркедарио. Неки редови постају као институција владара у коју су примани рођаци и припадници високог племства који су одликовани посебним заслугама, а одликовања су носили на ланцима око врата: ред Подвезице у Енглеској, Златног руна у Бургундији, Лава у Данској и Змаја у Угарској. Ред Подвезице је средином 14. века основао енглески краљ Едвард трећи који је окупирао и многе стране владаре.

Витешки редови у Византији

Витезови-ритери су по правилу и даље храбри и несечични, одани цркви и свом сениору. Они су побожни, великодушни, смели, бранитељи слабих и женске части, заштитници удовица и сиромашних. Многи витезови су се понашали и као обичне меџанције. О томе најречитије говори Бохеомонд из Тарента: „Ја сам чист Француз и од племените лозе и ево шта ја знам. Има у мојој земљи једна раскрсница, где се налази једна стара капела; ко год жели да победи противника у појединачној борби, дође ту, моли се да му Бог помогне и чека онога који ће се усудити да се мери с њим. Ја сам тамо често ишао, али нико није дошао.“

Продор западњака на православни исток донео је и обичаје витезова и борби. У 14. веку византијски цар Андроник Палеолог је унајмио шест хиљада каталонских и бискајских плаћеника, на челу са витезом темпларом Роже де Флором, за борбу против Турака. Тако се лагано и византијски двор преображавао. Манојло Комнин воли заморне забаве, лов, витешка надметања, а задовољство му је да се бори с најбољим франачким витезовима. Византинци су заволели и витешке романе, па је под тим утицајима дошло до еволуције и античких предања. Сами хероји „Илијаде“ преображавају се у блудеће витезове. Ахил постаје лепог витеза који лута по свету са својих дванаест другова и тражи пустиловине и најзад умире у тројанској цркви.

У свему осталом Византија је остала на својим традицијама.

Међутим, постоје несигурни записи о присуству витешких редова и у Византији. За цара Исака другог Анђела се верује да је 1191. године обновио царски ред Св. Ђорђа који је основао Константин Велики. Последњи велики мајстор реда био је неки Ђовани Андреа Анђело Флавије Комнин Ласкарис Палеолог, дукс Тесалије, принц од Македоније, гроф Дриваста, Драча и тд. Он је као последњи мушки потомак своја овлашћења и свој ред 1697. године преписао војводи од Парме Франческу Фарнезију. Припадници Константиновог реда Св. Ђорђа веровали су да је он први те врсте и да га је основао Константин Велики 312. године.

Други византијски витешки ред био је под именом „Константинов анђеошки ред свете мудрости (Св. Софије)“ под управом Св. Василија из Цезареје. Сматра се да је основан 1290. године у Јањини од стране деспота Епира Нићифора Комнина Анђела. Тврдило се, на основу фалсификованих докумената, да је Константин једанаести Палеолог Драгаш 1452. године даровао привилегијама велике мајсторе реда. Један Енглец, Питер Френсис Милс, из Њупорта на острву Вајт, који је умро 1988. године, себе је називао принц Петар Палеолог као, наводно, наследник византијских царева. Титулисао се као Петар први, деспот и аутократор Римљана, принц Палеолог, а у заглављу његових писама била је титула великог мајстора реда Св. Ђорђа: „Ордо Импералис Цонстантинианус Милитарис Санцти Георгии“. За ове тврдње Никол сматра да су тотална измишљотина јер мисли да западњачко устројство реда и његови грбови, као и хералдика, нису били познати у византијском свету!

Тајни витешки ред у Србији

Слична ситуација била је и у Србији. Плаћеници са запада јављају се већ почетком 14. века. У служби краља Уроша 1304. године ис-

ВИТЕШКИ МАЧ ПОЉСКОГ КРАЉА

такао се Франциско из Тревиза, код Дечанског су најамници Арагонци и Шпанци, а телесна стража цара Душана била је састављена од 300 Немаца. У српској посади у Бери био је витез Палман са одељењем немачких коњаника. Сасвим усамљен је, и вероватно нетачан, податак да је у Србији постојао тајни витешки ред Св. Стефана који су основали Немања и његови потомци. Постоје примери о произвођењу витезова од стране српских владара, а у који ред су их заређивали нема података. Не може бити да су из заређивали у неке друге редове већ у свој владарски ред.

У једном извору од 1304. године неки Франциско де Саломон је за посебне заслуге од стране краља Милутина произведен за витеза. Познато је да су вођени преговори 1308. године о поновној удаји Зорице, кћери краља Милутина, овога пута за Карла, сина Карла од Валоа, који је био један од најистакнутијих темплара Француске. Постоје претпоставке да је Зорица, ако је била удата по трећи пут, страдала са Валоама у покољу темплара 1312. године у Паризу.

Да је Немања могао помишљати о витешком реду може се само претпостављати и из тога што се он сусрео са крсташима немачког цара Фридриха Барбаросе који су прошли кроз Србију на путу за Свету земљу. Немања је пре тога послао једно посланство у Нирнберг 1188. године при чему је изразио велико задовољство поводом предстојећег царевог пута. Немања га је известио да му припрема свечани дочек у Нишу који намерава да учини престоницом.

Већ идуће године огромна крсташка војска се упутила преко Угарске у Србију. Немања је са својим братом Страцимиром и великом пратњом изашао пред најмоћнијег владара Европе, а потом га најсвечаније угостио износећи му у преговорима своје планове. Немања је изразио жељу да учествује у рату немачког цара против Византије са 20.000 ратника и понудио вазалски однос да би добио потврду на заузете територије и будућа освајања. Током разговора је било договорено да се Тољен, син Немањин, жени кћерком истарског маркгрофа Бертолда од Андекса, који је имао значајну улогу у преговорима Срба са Немцима. Договорено је и да кнез Тољен наследи оца пре своје браће. Међутим, до рата са Византијом није до-

шло.

Одметнувши се од Латинског царства каталонски витезови су опустошили Тракију, потом се 1307. године повукли у Касандрију, а затим безуспешно напали Солун. Угрожавали су и Свету Гору, а њихов напад на српски манастир Хиландар одбио је игуман Данило са калуђерима. Крсташи су успели да спале и опљачају Св. Пантелејмон и многе друге манастире. Многи од ових витезова касније се налазе у српској најамној војсци. Само код цара Душана их је било 1.300. Пајсије Хиландарац каже да их је било чак 10.300, сви пореклом Немци. Орбини, доста некритички, каже да су Немци решили битку код Велбужда у корист Стефана Дечанског. Код Срба су били и италијански војници од којих је једног краљ Милутин поставио за витеза 1304. године. У служби краља Милутина билу су бродни Каталонци - Шпанци који су се чак и побунили и довели га у незавидан положај, али је успео да их савлада. Врло важно је поминути да су каталонски витезови били везани за арагонски ред Змаја још од краја 13. века.

Први већи сукоб крсташа са Турцима на простору Балкана одиграо се 1396. године код Никопља. Угарски краљ Сигисмунд је сакупио француске и немачке витезове, као и витешке редовнике са Родоса. Ова војска је опљачкала Србију и дошла до Никопља где се утаборила. До борбе је дошло 25. септембра, а на страни Турака била је врло моћна српска коњица на челу са младим кнезом Стефаном Лазаревићем. Крсташи су потучени катастрофално, а краљ је једва успео да се спасе.

Већ од 1398. године Стефан Лазаревић постаје «по савету неких друг с Угрима». Вероватно да је у томе главну улогу одиграо Филип де Сколарибу, угарски војсковођа, познатији као Пипо Спано и Пипо од Озоре. Ратовао је уз Србе па је прозван и Филип Мауарин. Врло срдачни односи између, сада деспота Стефана и краља Сигисмунда настали су крајем 1403. године када му краљ даје Београд и Мачву, а касније добија нека места у Мађарској као и рудник сребра и злата у жупанији Сатмар. Већ 1405. године они су «у великој љубави и јединству» када после похода на Босну Сигисмунд жени у Крапини Варвару, кћер Хермана грофа Целског.

ГРБ НЕМАЊИЋА И ОРДЕН РЕДА Св. СТЕФАНА

САТИРА

Бренд

Пред почетак Светског сајма туризма, директор ме је позвао у страну.

- Миливоје, добио си специјалан задатак да аранжираш наш српски штанд. И молим те, потруди се да на најбољи могући начин представиш нашу земљу!

Лако је то рећи.

Међутим, кад нешто не знаш, види ко зна!

Осмотрио сам мало околу.

Енглези су ставили виски и чајеве. Паметно.

Код Француза коњак и сиреви.

Искусно.

Италијани су поређали пице и вино.

Оригинално.

По тој логици, најпаметније би било да ми ставимо шљивовицу и ајвар!

Пред сам почетак, приђе ми колега Словенац.

- Закај си ставил наш ајвар, си понорен?!

Испоставило се да су Словенци регистровали ајвар као њихов национални производ!

Док сам склањао ајвар пришао ми је колега Хрват.

- Чуј стари, није лијепо краст нашу лијепо шљивовицу лијепо наше!

И наравно, покаже ми решење о регистрацији шљивовице као хрватског националног пића!

ВИЦ НЕДЕЉЕ
КОНОБАРА
ЈАНКА

Мост

Отишао наш стручњак за инфраструктуру у Грчку код колеге. Тамо установи да Грк живи у невиђеном луксузу. Пита он њега како је успео да стекне толико богатство.

- Видиш тамо онај мост? - узне Грк да му објашњава.

- Видим - каже наш стручњак.

- Е, тај мост је требало да буде широк 20 метара. Ја сам га направио са 15 метара и ето богатства!

Следеће године дође Грк код нашег експерта и код њега види три пута веће богатство.

Сад он њега пита како је у томе успео.

- Видиш онај мост тамо? - показује му руком наш стручњак.

Грк врти главом и збуњено одговара: - Не видим!
- Ееееее!

Сајам само што није почео, па сам морао брзо да реагујем.

На отварању пришао ми је директор бесан као рис.

- Миливоје, за ову срамоту ћеш сигурно одговарати! Па добро, човече, можеш ли да ми објасниш, зашто једино на нашем штанду нема НИШТА!?

Насмејао сам се на толико незнање.

- Господине директоре, како не разумете?! НИШТА - то је српски бренд!

Слободан СИМИЋ

Преокрет

Наша држава је последња по здравственој заштити у Европи.

На самом дну је по просечним зарадама.

Иста ствар је са пензијама.

Фењераши смо на Старом континенту по квалитету образовања.

Најмање се у нашој земљи улаже у наводњавање обрадивог земљишта.

Најгори смо по куповној моћи. Иза свих смо по стопи продуктивности.

Од нас нема лошијих кад се говори о здравом начину исхране.

По безбедности у саобраћају нема нам премца на негативној листи.

Зачеље у овом делу света држимо по броју неписмених.

Сви су испред нас по улагањима у инфраструктуру.

Нико није лошији од нас по коришћењу алтернативних извора енергије.

Све то је било документовано ранг листама по којима смо као држава били на последњем месту.

- Мора нешто да се предузме, и то хитно - резонувао је Феликс.

- Од следећег дана новине морају обавезно да се читају наопако - гласила је његова наредба.

Александар ЧОТРИЋ

Књиге

Цео мој живот је саткан од некавих папира. Још увек чувам пун кофер разних писама која сам у младости добијала. Потом су ту поруке и целулице од драгих људи. Онда, фотографије! Кућа ми је пуна књига. И сама се већ осећам као један папирус. Потребно је само правилно ме одмотати!

Ипак, некако пресудну улогу у мом животу имају књиге. Читала сам и што је требало, и што није. Читала сам лектиру, па онда књиге које су у датом тренутку биле у тренду, потом неке за које сам мислила да ћу након читања бити много паметна, али и лагане бестселере. Начитала сам се правописа, граматика, речника и енциклопедија.

Како то само судбина зна да намести, као средњошколка сам целог једног лета са младим истраживачима - археолозима, прекопавала Косанчићев венац. Тако су ми под руку долазили угљенисани остаци који су се ту вијали деценијама након бомбардовања библиотеке. Лагано би их вадила шапаклицом, узимала у руку и фасцинирано и нежно покушвала да датирам спаљене странице.

Онда сам и сама почела да радим у библиотеци. Ту су ми књиге, дефинитивно, дошле главе. Моја склоност алергијама је сада потпуно неизлечива. Више не могу да се одбраним од гриња и разних микроорганизама. Просто, храним се њима. И они мноме. Али је то, изгледа, рецепт за добру линију. Успут се и трујем разним отровима, незаобилазним сасатом сваког папира. Због књига сам изгубила оно мало доброг гласа што сам имала. Сада промукнем сваког понедељка када при доласку на посао удахнем устајао ваздух помешан са књишким запаром.

Често кажем како књиге више очима не могу да видим. На хиљаде су ми прошле кроз руку. Док су их паметне жене шетале на општем главама, не би ли усавриле правилан ход и тако освајале мушкарце, ја сам обрађивала и заводила књишки фонд. Понеке сам, успут, и читала што је, истина, умногоме допринело мојој елоквентности и богатству духа. Опет, то ми баш и није много помогло у животу, па су ове прве, "штачице књига", имале, углавном, више успеха код мушкараца, него ја, која сам их "прогутала". Не мушкарце, књиге!

И поред свега тога, обрадовала сам се, ономад, "Ноћи књиге" и отишла у књижу под изговором да купим детету који комад. Примео се на некакву едицију дечијих хорор комедија. Нити ми је јасно како то може да чита, а још мање су ми јасни ликови који тако нешто, за децу, могу да пишу. А онда сам се, махинално, латила за неко хит издање. Понећу је на море, оправдавала сам саму себе док сам чекала у реду да је платим.

И, шта се десило? Па, прво ми је било бескрајно лепо што је књижа била пуна купаца и што сам, након свих бескорисних и понижавајућих редова у којима сам у животу чекала, дочекала да цупкам пред касом, не би ли платила књиге. А потом сам, када сам са малом кесицом изашла из књижаре схватила да сам неизмерно срећна. Знате онај непоновљив осећај када купите књигу и једва чекате да стигнете кући и почнете да је читате. Лека ми нема, помислила сам. Никада се нећу књишки излечити. То је једна од оне врсте љубави које су, ипак, непролазне, ма колико се трудили да је отерамо од себе. Исконски нагон, генетска предиспозиција, устаљени рефлекс, непролазна зависност, шта ли је већ.

По доласку кући, узела сам књигу, тек да је прелистам. Онако, професионално, као библиотекар, да видим да ли је све на свом месту. А онда ме је, увече, пред спавање, она некако заводнички гледала са стола. Скоро да сам сигурна да ми је намигивала. Са њених корица ми се кезио поднаслов: "Нема лека за љубав, него волети и даље". Копкало ме је, зашто би неко бежао од љубави и тражио лек за њу. У ствари, добро је писало, али сам ја лоше прочитала: није потребан лек против љубави, већ лек да би волели и до те љубави стигли. Наравно да је једино решење да јој увек изнова хрлимо, ма колико се успут саплитали, падали и ране биле болне са ожиљцима које би оставиле и који би нас жигали бар са променом времена.

Тако је са сваком врстом љубави. Па и са књигом. Када је једном заволите, значи да вам је убризган лек, нешто попут вакцине, који ће вас стално штитити од престанка те љубави, ма колико се опирали.

Када сам отишла, својевремено, на студије, мајци сам се јавила разгледницом која је, уместо слике, имала натпис: "Читање књига је опсано за ваше духовно здравље"! Али, тада је већ било касно. Навелико сам била накљукана тим сирупом који изазива љубав према књизи. Дозу, још увек, сваким даном, све више повећавам, као класичан зависник.

ЛЕПА ЈЕЛА

На лето ћемо пут Грчке,
а на јесен грчким путем!

Александар ЧОТРИЋ

Народ се увек снађе.
Сада проси!

Милан Р. СИМИЋ

Карикашура: Горан МИЛЕНКОВИЋ

■ Боље је бити домаћи издајник, него страни плаћеник. Више си цењен.

■ За рађање проблема, код нас су сви дани плодни.

Раге БЕРГОВИЋ

■ Полицијски досије: биографија на повећаном броју страна!

■ Нико не зна када ће заседати Суд историје. За сваки случај, ангажовао сам адвоката!

Милан Р. СИМИЋ

Горан Миленковић

ОДВАЛЕ

АНА НИКОЛИЋ, певачица:
- Ласка ми што хаљине из моје колекције носи Оливера Ковачевић, а њих бих волела да видим и на Јелени Триван, Северини, Наташи Беквалац и Јелени Карлеуши.

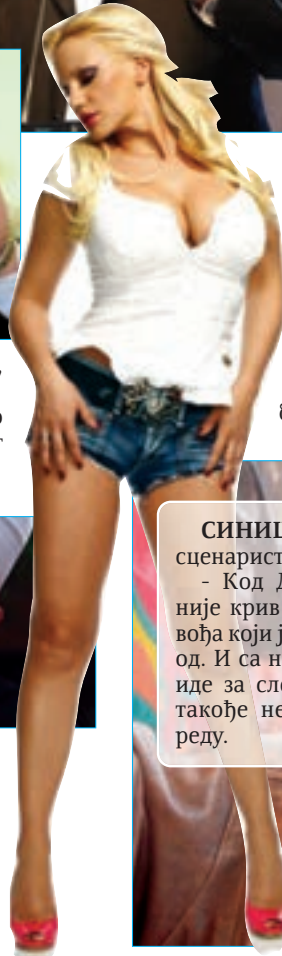
АЛЕКСАНДАР ВУЧИЋ, в.д. председника Српске напредне странке:
- Избор Томислава Николића за председника Србије допринео је дипломатској победи Вука Јеремића.

ТОМИСЛАВ ЈОВАНОВИЋ, познатији као Тома Пантер, музичар:
- Вероватно сам једина беба коју породица из породици није однела кући, већ право у кафану. Сели отац и стричеви да наздраве што сам се родио.

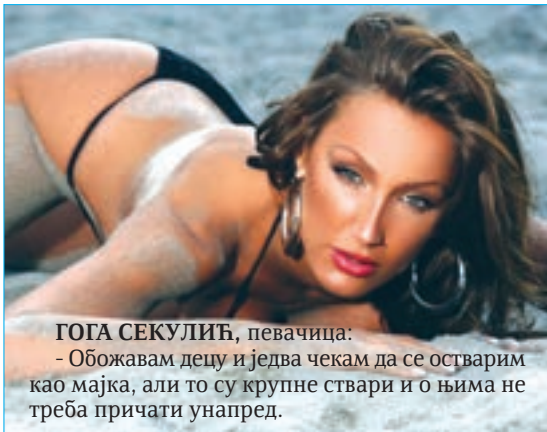

ДРАГАН МАРКОВИЋ ПАЛМА, председник Јединствене Србије:
- Кад је била у моди дуга коса, могао сам да пратим тај тренд, а онда ми је бог помогао да опет будем у моди.

АНА КОКИЋ, певачица:
- Опробала сам се у сликарству, плесу, писању и компоновању песама, свирам клавир. Све што има везе са уметношћу добро ми иде.

ДУШКО ТОШИЋ, фудбалер, на питање да ли је волео музику супруге Јелене Карлеуше и пре него што су те упознали:
- Ја одмалена слушам Јелену.

ГОГА СЕКУЛИЋ, певачица:
- Обожавам децу и једва чекам да се остварим као мајка, али то су крупне ствари и о њима не треба причати унапред.

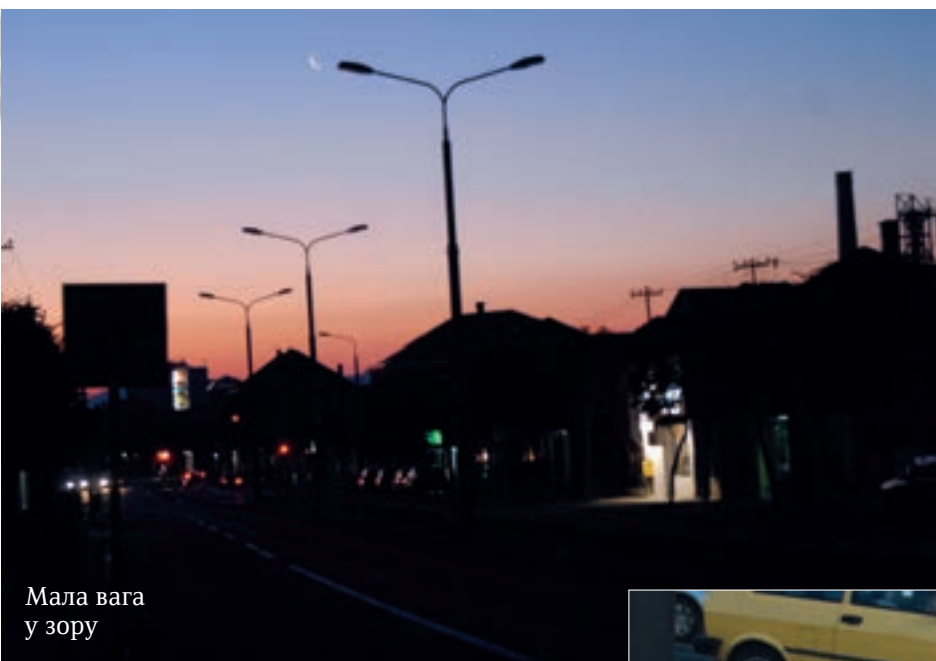

МУАМЕР ЗУКОРЛИЋ, муфтија:
- Ако бирам између лицемерног демократе и искусног четника, више волим да имам овог другог, јер за њега знам шта ми мисли.

СИНИША ПАВИЋ, сценариста:
- Код Домановића није крив само слепи вођа који је повео народ. И са народом који иде за слепим вођом такође нешто није у реду.

ЗУМ
Милош Игњатовић

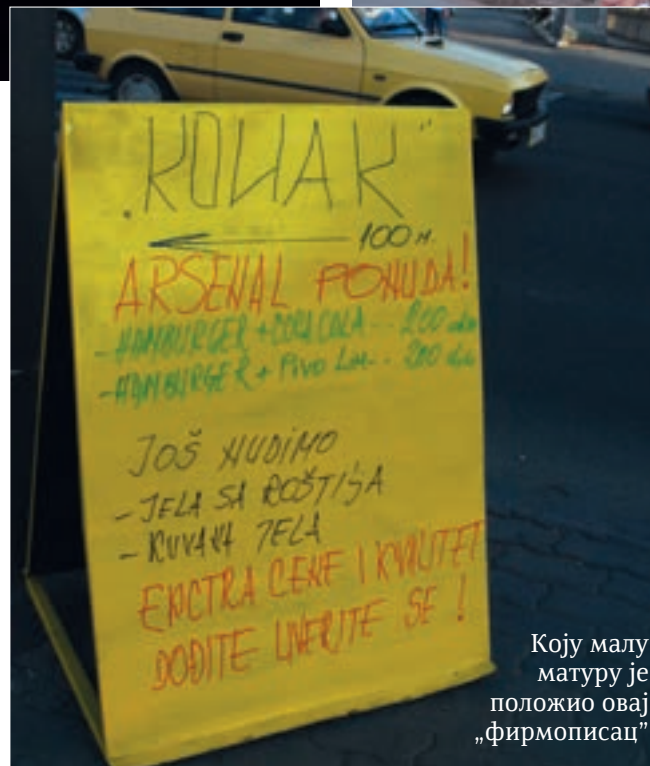
Мала вага у зору

Слика из Крагујевца, не из Париза

Нови ослободилоци – правац „Арсенал фест”

Ипак је издражао овај саобраћајни знак

Коју малу матуру је положио овај „фирмописац”

JKP „ЗЕЛЕНИЛО“
Крагујевац, Светозара Марковића бр. 109
Тел.: 034/370-035; Факс: 034/370-116

На основу Одлука Управног одбора: бр.294 од 09.02.2011. и бр.295 од 21.02.2012.године., расписује се

ОГЛАС

ЗА ПРОДАЈУ ПУТЕМ УСМЕНЕ ЈАВНЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ РАСХОДОВАНИХ ОСНОВНИХ СРЕДСТАВА, И ТО:

Ред. бр.	Опис	Инв. бр.	Јед. мере	Количина
1.	Самоходна ротациона косачица	65	ком	1
2.	Моторна косачица Лукс 5	94,95	ком	2
3.	Моторна коса (Силк)	74	ком	1
4.	Моторна коса 453 БП	91,92,93	ком	3
5.	Моторни култиватор ЦРТ 81	107	ком	1
6.	Моторна коса фл "Олео мак" 746	161,162,163	ком	3
7.	Самоходна косачица ротациона	55	ком	1
8.	Прорајдер	79	ком	1
9.	Моторна травокосачица Лукс 53	96	ком	1
10.	Моторна коса	177	ком	1
11.	Моторна коса	167	ком	1
12.	Маказе за живу ограду 323 хд-60	486	ком	1
13.	Маказе за живу ограду хц-80	471	ком	1
14.	Рачунар 433	53	ком	1
15.	Мобилни НОКИА	277	ком	1

1. Продаја наведених основних средстава обавиће се у суботу 23.06.2012. године, са почетком у 10 сати у просторијама ЈКП "Зеленило" Крагујевац, ул. Светозара Марковића бр.109.
2. Средства ће се продавати на основу почетних цена које ће бити видно истакнуте на сваком средству изложеном продаји на дан разгледања и саме лицитације.
3. Право надметања имају сва правна и физичка лица која уплате кауцију од 10 % на благајни предузећа на дан лицитације (пре почетка лицитације). Кауција се одмах враћа у случају некуповине средстава.
4. Понуђена средства могу се разгледати на дан лицитације (23.06.2012.године) у времену од 08.00.-10.00. сати у кругу ЈКП "Зеленило" Крагујевац, Светозара Марковића бр.109, особа за контакт Горан Симић тел. 034/370-035 или 065/602-52-62.

**JKP "ПАРКИНГ СЕРВИС
КРАГУЈЕВАЦ"**
ул. Војислава Калановића бб
КРАГУЈЕВАЦ

УПУЋУЈЕ

ЈАВНИ ПОЗИВ СОПСТВЕНИЦИМА МОТОРНИХ ВОЗИЛА

Позивамо све сопственике возила, смештена на плацу - депоу у Крагујевцу, ул. Краљевачког батаљона бб, а која је наше предузеће преместило на депо по налогу надлежних државних органа или надлежних органа локалне самоуправе, да изврше преузимање својих возила у року од 8 (осам) дана, рачунато од дана објављивања овог позива.

Сопственици су дужни, да пре преузимања возила, предузећи измире трошкове уклањања и смештаја возила, у противном, предузеће ће по истеку наведеног рока, ради накнаде ових трошкова, бити принуђено да сва непреузета возила изложи јавној продаји као отпадна.

Све информације сопственици ових возила могу добити на телефон 034 338 780 сваког радног дана од 7:30 – 15:00 часова или на телефон 034 338 309 сваког дана од 00:00 – 24:00.

Мали огласи

Продаја

ДОРЂОЛА 27-59 квм, ЦГ, лифт, директно од инвеститора.

063/107 11 11
ДОРЂОЛ, пословни простори, 30-104 квм, ЦГ, лифт, директно од инвеститора.

063/107 11 11
СКЕНДЕР-БЕГОВА 3, 59 квм, двособан, П, ЦГ, лифт, директно од инвеститора, 130.000.

063/107 11 11
СКЕНДЕР-БЕГОВА 3, пословни простор, 53 квм, П, ЦГ, лифт, директно од инвеститора, 109.800.

063/107 11 11
ВРАЧАР, 49-92 квм, директно од инвеститора.

063/107 11 11
RENTHOUSE, ВРАЧАР, ДОРЂОЛ, 73-146 квм, директно од инвеститора.

063/107 11 11
ПРОДАЈЕМ ИЛИ МЕЊАМ локал у Тополи, на пијаци, за стан у Крагујевцу. Телефон: 064 22 41 883

ПРОДАЈЕМ стан од 71 квм, Ердоглија, Даничићева 89. Очуван. Телефон: 064 22 77 33 7.

ПРОДАЈЕМ стан, Ердоглија, 80квм. Телефон: 060 316 26 77.

ПРОДАЈЕМ фрезу 506, приколицу за путнички аутомобил и стону бушилицу. Тел: 587 334.

ПРОДАЈЕМ Ладу самару, 90-то годиште, први власник, прва боја, плин. Телефон: 063 642 952.

Издавзње

ИЗДАЈЕМ намештену гарсоњеру за две особе, Аутокоманда, Београд, комплетно опремљена новим стварима, кабловска, телефон. Телефон: 064 665 739 8

Услуге

МАТЕМАТИКА, механика, физика – сви узрасти. Пријемни (више и високе школе и факултети).

Телефон: 034 360 202, 063 77 11 002, Арсић.

АУТОПЕРИОНИЦА

„ВОЈА“

26 година
са вама

АКЦИЈА ДО 30. ЈУНА 2012.

- Прање споља и унутра – 350 динара
- Дубинско прање, Прање мотора
- Прање тепиха 80 динара по 1квм

По завршетку акције
нова изненађења!

*Ми трајемо,
нама се верује!*

Таковска 16,
Телефони: 322 084, 318 130

У недељу, 10. јуна 2012. године, умрла је

Драга Марковић

из Кормана
1923 – 2012.

Сахрањена је на гробљу у Корману 11. јуна 2012. године.

Живеће увек у мислима и осећањима сина Драгутина, снахе Гордане и унука Предрага

25. јуна 2012.године навршава се четрдесет дана од како је заокружио свој животни круг

Милорад Петровић Цинге

дипл. економиста
1940 – 2012.

Својом културом и духовном лепотом улепшао је и мој живот и живот својих пријатеља.

У незабораву тугује његова Драгана

**Казаковић
Дејан**

Тешко је прихватити истину да живот тече даље без тебе, зато ћеш живети вечно у нашим срцима јер вољени никада не умиру.

Твоји најмилији

У суботу, 23. јуна 2012. године, у 12 сати, на Варошком гробљу, даваћемо годишњи помен нашем драгом

Раковић Ратку

1942 – 2011.

Заувек ћеш остати у нашим срцима.

Сестра Љиљана, супруга Марушка,
ћерке Љиљана и Мирјана
и унуци Немања и Стефан

Прошло је четрдесет тужних дана како није са нама наша вољена девојчица, наш анђео

Ива Михајловић

2003 – 2012.

Помен ће се одржати у суботу, 23. јуна 2012. године, у 11 сати, на гробљу Бозман.

Позивамо рођаке и пријатеље да присуствују помену.

Дани пролазе као вечност, ниједан без туге и сећања на тебе.

Неутешни без тебе, твог гласа и осмеха, без радости коју си нам пружала твоји: отац Предраг, мајка Ана, брат Ђорђе, породице Михајловић, Мрдаковић, Мијаиловић, Миковић и Јововић

ЉУБАВИ

До сада сам те чувала ја, а од сада анђели.

Почивај у миру.

Твоја Нада

27.6.2002 –
27.6.2012.

Новица
Обрадовић

И после десет година чезнемо за твојом љубављу и подршком.

Са великом празником у срцу, поносни смо што смо те имали.

Породица
Обрадовић

Последњи поздрав

Шерету

Зоран, Љиља и Милош

„Живот је мол са кога се непрестано маше онима који отпловљавају, остављајући нас саме“.

Ђурђа, Селена, Ненад и Јелена

СЕЋАЊЕ

Драгој и вољној

др Весни Чолић

24.6.2009 – 24.6.2012.

*Када би љубав мојла
Живој да врати,
Наша би ти љубав
Подарила вечност.*

Твоји Жика и Јеца

Последњи поздрав вољеном брату

Шерету

Твоја сестра Гере

Последњи поздрав вољеном ујаку

Шерету

Твоји Милена и Пеђа

ТЕЛЕВИЗИЈА КРАГУЈЕВАЦ

ТВ ПРОГРАМ
од 21. до 27. јуна

Четвртак 21. јун	Петак 22. јун	Субота 23. јун	Недеља 24. јун	Понедељак 25. јун	Уторак 26. јун	Среда 27. јун
						
07.00 Јутарњи програм 07.00 Јутарњи програм 09.00 Вести 09.05 Музички програм 10.00 Кулоница р. 10.30 Црње брнаре-Таково р. 11.00 Анализа р. □ 12.00 Вести 12.05 Кулоница 12.35 Кућица у цвећу р. 13.00 Музички програм 14.00 Комунални сервис р. 15.00 Цртани филм 15.30 Раскрића р. 16.00 Вести 16.05 Анализа р. □ 17.00 Мозаик 18.00 Књижевни магазин 18.30 Мобил Е 18.40 Хит дана 19.00 Хроника 1 19.30 Цртани филм 20.00 Стане ствари 21.00 Анализа □ 22.00 Хроника 2 22.30 MegaFon Music 23.30 Атлас 00.00 Вести 00.05 Хит дана	17.00 Моја Шумадија 07.00 Јутарњи програм 09.00 Вести 09.05 Музички програм 10.00 Кулоница р. 10.30 Књижевни магазин р. 11.00 MegaFon Music р. 12.00 Вести 12.05 Кулоница 12.35 АБС шоу 13.00 Музички програм 14.00 Стане ствари р. Цртани филм 15.30 Атлас р. 16.00 Вести 16.05 Анализа р. □ 17.00 Моја Шумадија 18.00 Fashion Files р. 18.30 Мобил Е 18.40 Хит дана 19.00 Хроника 1 19.30 Цртани филм 20.00 Раскрића 20.30 Акција 21.00 Анализа □ 22.00 Хроника 2 22.30 Анализа □ 23.30 Илузиониста р. 00.00 Вести 00.05 Хит дана	23.00 Повратак ■ 08.45 Најава програма 09.00 Вести 09.05 Цртани филм 09.35 Хорзон р. 10.00 Документарни програм: Пропаст света 11.00 Нокаут р. 11.30 Улови трофеј р. 12.00 Вести 12.05 Шумадијски праг р. 13.00 Кућица у цвећу 13.30 Fashion files 14.00 Shopping avantura 15.00 Документарни програм 16.00 Вести 16.05 Кино/Лика ■ 18.00 Раскрића р. 18.30 Акција р. 19.00 Хроника 1 19.30 Цртани филм 20.00 Лек из природе 20.30 Илузиониста 21.00 Концерт 22.00 Хроника 2 22.30 АБС шоу 23.00 Повратак ■ 00.00 Вести 01.00 Хит дана	20.00 Стаклено звоно 08.45 Најава програма 09.00 Вести 09.05 Цртани филм 09.35 Мрачна страна дигиталног света р. 10.00 Биографије познатих 11.00 Кућица у цвећу 11.30 Лек из природе 12.00 Вести 12.05 Шумадијски праг 13.00 Агро дневник 14.00 Снимак утакмице 16.00 Вести 16.05 Елементарне честике ■ 18.00 Нокаут 18.30 Улови трофеј 19.00 Хроника 1 19.30 Цртани филм 20.00 Стаклено звоно 20.30 Мрачна страна дигиталног света 21.00 Концерт 22.00 Хроника 2 22.30 Култура 23.00 Господин Н ■ 00.00 Вести 01.00 Хит дана	17.00 Мозаик 07.00 Јутарњи програм 09.00 Вести 09.05 Музички програм р. 10.00 Кулоница р. 10.30 Кућица у цвећу р. 11.00 Серија р. □ 11.55 Хит дана 12.00 Вести 12.05 Кулоница 12.35 Стаклено звоно р. 13.00 Музички програм 14.00 Шолинг авантура р. 15.00 Цртани филм р. 15.30 G.E.T. Report 16.00 Вести 16.05 Анализа р. □ 17.00 Мозаик 18.00 Све о животињама 18.30 Мобил Е 18.45 Хит дана 19.00 Хроника 1 19.30 Цртани филм 20.00 Extreme & Adventure 21.00 Анализа □ 22.00 Хроника 2 22.30 Анализа □ 23.30 Нокаут р. 00.00 Вести 00.05 Хит дана	19.30 Цртани филм 07.00 Јутарњи програм 09.00 Вести 09.05 Музички програм р. 10.00 Кулоница р. 10.30 Кућица у цвећу р. 11.00 Анализа р. □ 11.55 Хит дана 12.00 Вести 12.05 Кулоница 12.35 Стаклено звоно р. 13.00 Музички програм 14.00 Shopping avantura р. 15.00 Цртани филм р. 15.30 G.E.T. Report 16.00 Вести 16.05 Анализа р. □ 17.00 Мозаик 18.00 Све о животињама 18.30 Мобил Е 18.45 Хит дана 19.00 Хроника 1 19.30 Цртани филм 20.00 Extreme & Adventure 21.00 Анализа □ 22.00 Хроника 2 22.30 Анализа □ 23.30 Нокаут р. 00.00 Вести 00.30 Хит дана	19.00 Хроника 07.00 Јутарњи програм 09.00 Вести 09.05 Музички програм р. 10.00 Кулоница р. 10.30 Све о животињама р. 11.00 Анализа р. □ 11.55 Хит дана 12.00 Вести 12.05 Кулоница 12.35 Агро дневник р. 13.00 Музички програм 14.00 Extreme & Adventure р. 15.00 Цртани филм р. 15.30 G.E.T. Report 16.00 Вести 16.05 Анализа р. □ 17.00 Мозаик 18.00 Ного на путу 18.30 Мобил Е 18.45 Хит дана 19.00 Хроника 1 19.30 Цртани филм 20.00 Саманта Браун-Пулописи 21.00 Анализа □ 22.00 Хроника 2 22.30 Анализа □ 23.30 Документарни програм Пропаст света р. 00.00 Вести 00.05 Хит дана

■ филм □ серија

НАМА СЕ НАЈВИШЕ ВЕРУЈЕ

www.rtk.co.rs

Izvod iz programa
regionalne Televizije **Kanal 9****OBJEKTIV 2 U 19.00**

Pored ovog, svakog dana još dva izdanja najaktuelnijih vesti iz grada i regiona u 15.30 i 22.30

ТАЧНО U 09:00

Jutarnji matine, servisne informacije, dešavanja iz grada i regiona. Svakog radnog dana, ТАЧНО U 09:00!

PULS

Politički talk – show, autor Sonja Radošević, premijera petkom u 20.05, a repriza subotom u 14.00

ŠUMADIJSKA RAZGLEDNICA

Region na dlanu, sva aktuelna dešavanja iz regiona, premijera ponedeljkom 20.05h, repriza 12.30h

ARS ANTIKA

Antikviteti i umetničko stvaralaštvo u novom terminu nedeljom u 17.30

CASINO CLUB

Muzički talk - show, i dalje premijerno četvrtkom u 20.05, repriza petkom u 12.30

FLASH

Kulturni show biz magazine u "novom ruhu" i novim terminima 10.00, 16.00, 18.00, 22.00, 00.00

K9 NEDELJOM

Provedite nedeljno popodne uz bogat zabavni sadržaj – muzika, film, moda, sport, kultura, uz zanimljive goste iz regiona. nedeljom od 16.00 h

SERIJSKI PROGRAM

„Lola“ (Nova TV novela na programu TV Kanal 9...) premijera radnim danima u 21.00, repriza narednog dana u 10.15

„Inspektor Mors“ (Kriminalistička serija) premijera radnim danima u 16.15

Dok vi nas gledate, mi vas slušamo!

Regionalna Televizija Kanal 9 tel./faks (034) 331-509 marketing (034) 337-667

СКАНДИНАВКА

134	ПИСМЕНИ ДОГОВОР ДВЕЛУ СТРАНА	ФРАНЦУСКИ СЛИКАР	РИВАРСКА МРЕЖА
ИМЕ ГЛУМЦА ТУРМАНА			
СТАНОВНИК СТАРЕ ГАЛНИЈЕ			
ЦЕНОТОР СВО КОЛО			
ВИСОКО-КВАЛИФИКОВАН (СКР.)			
ОСНОВНА ШКОЛА		УЧЕНИ КОЈИ КАЖЕ ДА ЈЕ УНАПРЕД СВЕ ОДРЕМНО	
ПОЛИЦИЈА			
	ГАЛИЈУМ	НАША АТЛЕТИЧАРКА СА СТОЈЕ	ГРАД У СЕВЕРНОЈ ИТАЛИЈИ
	ПРОЈЕКТНИ ГРАЂЕВИНСКИ МИРО	ЧУВАРИ ШУМЕ	МАЛИ ПРАМЕИ
			ДВО ЦВЕТА, МЕДИЦИ
ВРСТА КОЛАРА			
ВЕЛИКЕ ГЛАВЕ (ПОГРЕД.)			
ВЕЛНИЦА	БРОЈ ЖАН БАТИСТ		
	ОНИ КОЈИ НЕШТО ДАЈУ		
	ИДУМ АЛФРЕДА НОБЕЛА		
	ПОВРНИНА		
ПАЗАРНА РОБА			
	ИНСЕКТ МРЕЖО-КРИЛАЦ		
	ЉУБИЧАСТА БОЈА		
ИЗАЗИВНА РЕША (ЕНГ.)		АМБЕР	ИСТОК
		ШАМПИИ НАЗИВ ЗА ВОЛЮБАНИ	ИМЕ СЛИКАРА МАНЕА
ИЗВРШНИ ОДБОР		ХЕЛЕНСКИ ПЕСНИК	
		СТРУЧНАК ЗА ВИНО	
МЕРИЛО ШКОЛСКОГ ЗНАЊА			ДЕЈАН УДОЈИЧЕВИЋ
			ВЕШТ ПОТЕ МАРАР
ВРСТА ПОДНЕ ОБЛОЖЕ			
ЕНЕРГИЈА	СЛУЖБЕНА ПОТВРДА		ВЕЛИКА РЕКА У ТАКИСТАНИ
	ЕВО, ГИЕ		
ИМЕ ГЛУМЦА САВАСА		ЈЕЗЕРО У СЕВЕРНОЈ АМЕРИЦИ	
		АРСЕН	
	ОВЕ ПОНИ		НЕУТРОИ
	РЕОМИР		УРУГАИ
ИЗРАСТАЈ НА ГЛАВИ НЕКИХ КИВОТНИЈА		ХЛАДНОА СТУДЕН	

ИНИЦИЈАЛНА ОСМОСМЕРКА

Код ове осмосмерке дата су само почетна слова речи које сами уписујете, а списак речи је дат по смеровима. Нека слова су почетна за две речи. Ваш задатак је да потпуно реконструирате осмосмерку.

С	И	К		Т			
							П
Т							А
П						М	
			З				
			Г				Т
							А
		Е					
О			М				С
П		Т			Д		К
О	У						
	М				К		
О	К						П
				Х			
И	О				Г	О	

- ЕМИСАР, КОНВОЈ, КОНТАКТ, ПАРАБЕЛУМ, ТЕЛЕВИЗИЈА, ТРЕНД, ХАУБА
- ← ГИЊОЛ, ЗВОНО, КЛИС, ОГРНАК, ПОРУЧНИК
- ↓ КЛИПАН, МЕМОРИЈАЛ, МЕСО, ПОЛУЛОПТА, ТУЗЛА
- ↑ ГУЈА, ИЗОТОП, ОБАЛА, СТАТОР
- ↖ АМАЛИН, ГАВРАН, КАРАМЕЛ, ПЛЕНУМ
- ↘ ИКЕБАНА, СИЛАЗАК, УЛОГА
- ↙ АМАНДМАН, АРЕНА, ГУМА, ДРЕНАК, ТОАЛЕТА
- ↗ ГАЛИОТ, МИКСЕР, ОГРИЗ, ОДОРА, ОМОТ, ОСВЕТА

БЕЛА УКРШТЕНИЦА

	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								

ВОДОРАВНО: 1. Један школски предмет (0), 2. Наш зимски туристички центар (0), 3. Град у САД (Тексас) - Хемијски симбол радијума (1), 4. Уверити кога у нешто (1), 5. Лудост, глупост (тур.) (0), 6. Острво у Јадрану - Област у источној Грчкој (1), 7. Иста слова - Место код Шапца (1), 8. Персија - Кретање кроз ваздух (1), 9. Италијански писац, Пјетро (1), 10. Месио (енг.) - Италијанска новинска агенција (1), 11. Стварно - Ознака за реомир (1).

УСПРАВНО: 1. Направити рупу - Хемијски симбол иридијума (1), 2. Рањиве тачке (изр.) (0), 3. Надареност - Нојева барка (1), 4. Од тог тренутка, од тада - Пре нове ере (скр.) - Ознака за литар (2), 5. Сателитски пријемник - Шкотски племић (1), 6. Информбиоро (скр.) - Мали италијански аутомобил (1), 7. Холандски филмски режисер (1), 8. Шарени папагај - Плочник (1).

РЕШЕЊА ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

СКАНДИНАВКА: космајке, аква парк, теолог, л. ка, алоје, анико дер, дино, иде, а, слонар, штитар, шните, ег, рет, тада, анубис, л, потесати, ик, неман, елче, али, лекторат.

БЕЛА УКРШТЕНИЦА: кајмани, аунтет, пажљиво, ирна, ен, станар, л. монах, акони, е, рур, лос, арабист, сврло, указ, он.

САБЕ: доплер, палета, чарапа, дракар, аладин, дарвин, барака, нишава, лешник, стабло, вангла, орнела, сомбор, магија, пирога, бамако, ајкула, парсек, насамо, полуга, сараге, немница, пагине, хангар. **АНАГРАМ:** такси возило.

СУДОКУ: а) 542-361-987, 936-827-451, 187-594-623, 421-736-895, 678-945-132, 395-218-764, 819-453-276, 763-182-549, 254-679-318, б) 516-937-482, 928-451-376, 734-682-519, 647-298-153, 359-176-824, 182-345-967, 895-763-241, 461-829-735, 273-514-698.

СУДОКУ

НИВО ТЕЖИНЕ: средњи

6	9		3	2			
4	1		6			2	8
5						9	
		9			3	4	
		1	4				
	4	6	9	2		8	
	8			4	9		
	7			8	4		
	6		7			5	

НИВО ТЕЖИНЕ: средњи

1			4				5
3			5	8	6		4
8			3				9
			7				
	9	8		6			5
		4		1		8	
	7						1
		3		2		5	
			4		3		

ФУДБАЛ

КУЗЕЉЕВИЋ И ДАЉЕ НА КЛУПИ РАДНИЧКОГ 1923

Очекивани договор

НИШТА ненадано није се догодило при продужавању уговора руководства ФК Раднички 1923 и шефа струке "црвених" Славенка Кузељевића, те је са њим озваничена још годину дужа сарадња, до лета 2014. Амбиције су се поклопиле, па оно што функционише није ни имало потребе мењати.

- Циљеви су нам исти, афирмисање младих играча и што бољи резултати, па смо се релативно

лако и брзо договорили.

Ипак, стабилизација клуба је најбитнија, а играчки кадар ће сигурно претрпети одређене измене, у складу са потребама клуба. Жеља је да се састави тим који ће изнова моћи да парира суперлигашким такмацима, те да наши навијачи наставе да гледају добар и узбудљив фудбал - изјавио је тим поводом Кузељевић.

В. У. К.

ЈЕДНИ
ОДЛАЗЕ,
ДРУГИ
ДОЛАЗЕИграчки
кадар
склон
мењању

ТРЕНУТНО најактуелнија тема у Радничком јесте она у којој се говори о томе који ће од играча досадашњег погона остати у клубу, а ко отићи, те о именима појачања крагујевачког суперлигаша. У ту сврху већ се обављају интензивни разговори са појединим фудбалерима о наставку

сарадње, а ништа мање и са евентуалним придошлицама.

За сада је познато да ће Опанчина и Видић, са којима је раскинут уговор, променити средину, као и голман Пустињаковић, чија је уговорна обавеза према "црвенима" истекла. Неизвестан је још капитен Милошевић, са којим се преговара, али је сигурно да ће најмање још петорица оних који су конкурисали за први тим у управо окончаној сезони, али нису били ослонац, напустити клуб. И то мимо фудбалера за које постоји интересовање других, попут десног бека Павловића или првог стрелца Спалевића, коме је опет актуелна селидба у Кину.

На "улазној" страни, одлазак играча са

левог бока, бека Ненадића и крила Костића, неумитно намеће тражење правих решења на тим позицијама. Такође, у игри је и нови офанзивни везни играч, а повратак голмана Трифуновића и везисте Милосављевића, који су се лепо показали у српсколигашу Победи из Беловшеца, није споран, као и намера клуба да конкуренцију додатно поостри играчима из млађих селекција.

Како је Кузељевићев помоћник, Миодраг Старчевић, тренерску каријеру наставио у крушевачком Напретку, и у стручном штабу доћи ће до персоналних промена. Најизгледнија варијанта је да то место попуни неко из струке млађих погона Радничког.

В. У. К.

ОДМОР НА ИЗМАКУ

Припреме у
Словенији

ЗА седам дана, наредног четвртка, предвиђена је прва прозивка фудбалера Радничког 1923. Реч је о, наравно, премијерном окупљању пред припреме за нову суперлигашку сезону.

Првих 10-15 дана "црвени" ће вежбати у Крагујевцу, да би се половином јула преселили у Словенију на две недеље. Потом следи уобичајена "глазура", одигравањем последњих контролних сусрета.

В. У. К.

ЗАБРАНА РЕГИСТРАЦИЈЕ

Платити, шта друго

ДИСЦИПЛИНСКА комисија Фудбалског савеза Србије обзнанила је да, према коначним одлукама Арбитражне комисије и других органа ФСС, а услед нерегулисаних финансијских обавеза на релацији клуб-клуб, клуб-играч, клуб-тренер, клуб-службена лица, тренутно девет клубова Супер лиге неће бити у могућности да региструје нове играче. Међу њима се налази и Раднички 1923, коме стоји обавеза да надокнади штету Црвеној звезди, причињену од стране његових навијача у Београду.

Трансфер нових играча биће дозвољен сваком клубу одмах по измирењу дуговања, а у Радничком други одговор на ову тему немају, сем да се ова одлука мора испоштовати.

В. У. К.

ОДБОЈКА

РАДНИЧКИ КРЕДИ БАНКА

Решен либеро

УСПЕШНО су завршени разговори са досадашњим либером клуба, те ће тако Срђан Пантелић најмање још годину дана остати члан Радничког Креди банке. Он је бранио боје крагујевачког клуба у последње четри године, па ће сарадња бити продужена.

Ипак, уговор о наставку играња у црвеном дресу, иако понуђен, пријемач Владан Ђорђевић није прихватио. Односно, две стране нису нашле заједнички језик, тако да је бивши репрезентативац сада слободан играч.

Истовремено, клубу је приступио Крагујевчанин Душан Вуловић, који је прошао млађе селекције Радничког, играо неко време у ОК Крагујевац, а последње две сезоне провео у пожаревачком Младом Раднику. Договор је озваничен на годину дана.

М. М.

ЖОК РАДНИЧКИ

Две принове

СЕЛИДБА играчица по крагујевачким клубовима, члановима Прве лиге Србије траје из сезоне у сезону, па је тако и уочи овог прелазног рока. Сара Радашиновић, која је прошле године из Радничког отишла у Смеч 5, вратила се у старо јато, на своје место, техничара екипе. Заједно са њом у пакету дошла је и коректор Нина Коцић. Уговор са "црвенима" на још годину дана продужила је Александра Фрајтовић, што ће тренеру Мирку Ристовићу дати неопходан избор на позицији техничара.

Клуб је у преговорима са још неколико играчица, али њихова имена до постизања договора, како кажу у клубу, нису за јавно објављивање.

М. М.

ВИП БИЧ ВОЛЕЈ

У Парку

НАШ град и ове сезоне биће домаћин првог од седам турнира за шампионат државе у ВИП Бич волеј лиги. Такмичење је предвиђено за наредни викенд, а трајаће три дана. У петак су квалификације за обе конкуренције, сутрадан се играју утакмице главног жреба, а у недељу на програму су полуфинала и финала.

Укупни наградни фонд је 10 хиљада евра, победник у мушкој добија 1400, а у женској конкуренцији 300 евра мање.

Паралелно, сва три дана, биће одржана и бесплатна школа одбојке на песку, коју води прослављени репрезентативац Вања Грбић. По први пут, ове године терени ће бити постављени у Великом Парку.

М. М.

Репрезентативна тројка

Јуниорска селекција Србије ове године учествоваће на Балканском јуниорском такмичењу у Зрењанину почетком августа и Европском, домаћини су Белгија и Пољска, крајем истога месеца.

Селектор Милан Жарковић објавио је широки списак од чак 49 имена на која рачуна за репрезентативне акције током лета. Међу њима су и тројица играча Радничког Креди банке, коректор Пејтар Премовић и средњи блокер Александар Блајковић и Никола Гојић. Почетак припрема заказан је за 10. јул.

М. М.

КАРАТЕ

Прође и
17-годишњица

ТРАДИЦИОНАЛНО, 12. јуна Карате клуб Крагујевац прославио је 17. година постојања. Близу 150 присутних имало је прилику да поздраве најуспешније појединце овог клуба, којима су том приликом додељиване награде за најбоље такмичаре, као и дипломе за положена ученичка звања.

Најбољи у прошлој години, Невена Петровић и Александар Петухов, прваци државе и носиоци бројних медаља, додатно су од стране Синеплекса награђени са три месеца бесплатних посета биоскопу.

Славље су увеличали и многобројни гости, пре свега спортски пријатељи, најбољи јуниори и сениори, као и тренери карате клубова Младост, Раднички и Јуниор. Од познатијих званица, ту су се нашли и члан Градског већа задужен за спорт проф. др Петар Веселиновић, спортски радник и привредник Обрен Ђетковић, те Милутин Лешевић, председник Такмичарске комисије Шотокан федерације.

В. У. К.

КАРАТЕ КЛУБ КРАГУЈЕВАЦ У ПУНОМ САСТАВУ

ИЗБОРИ
У РЕГИОНАЛНОМ
САВЕЗУЖарко
на челу
Зайага

ИЗБОРНА Скупштина Фудбалског савеза региона Западне Србије за свог новог председника изгласала је Жарка Стевановића, дугогодишњег првог човека крагујевачке „куће“ фудбала. Од 53 делегата, за Стевановића гласало је 34, док је његово противкандидат, Хаџи Горан Миловановић, некада центарфор и председник ФК Раднички, добио повеће 17 делегата.

Поред председника, изабрано је и 14 чланова Извршног одбора, а три преостала места биће допуњена накнадно. Савез западне Србије најбројнији је у држави и има чак 763 регистрована клуба.

М. М.

НИЖЕ ЛИГЕ

Прва трагска лига, 30. (последње) коло: Сушица - Азбест 3:2, Маршић - Ердолија 1931 1:1, Шумагинац - Јагран 3:1, Селјак (МП) - Будућност 3:0 (п.ф.), Славија - Шумагинац (Ч) 7:1, Слоја (Д) - Виногради ДБ 2:1, Слоја (Л) - Јединство 1:6, Арсенал - Колонија 3:0 (п.ф.).

Табела: Славија 66, Арсенал 62, Сушица 49, Јединство 47, Маршић 47, Јагран 46, Колонија 44, Селјак (МП) 42, Слоја (Д) 47, Будућност 39, Ердолија 1931 38, Шумагинац 38, Виногради ДБ 36, Шумагинац (Ч) 34, Азбест 31, Слоја (Л) 7 бодова.

Славија ће се од наредне сезоне такмичити у зони „Морава“, док из лиге испада Слоја (Лужнице). Бараж за ишину Прве трагске лиге играју Азбест (Сираџари) и Гава, а штермини су 23. и 27. јун.

Друга трагска лига, 30. (последње) коло: Млагосић - Кошућњак 2:0, Хајдук - Шумарице 2008 2:0, Бајремар - Селјак (Ц) 0:4, Корићани - Крајујевац 2:1, Бошунџе - Кременац 4:0, Колектив - Србија 1:7, Млагосић Теферич - Гава 0:1. Слободна је била Добрача.

Табела: Корићани 75, Гава 64, Србија 60, Бошунџе 48, Млагосић 39, Бајремар 39, Млагосић Теферич 38, Селјак (Ц) 37, Хајдук 36, Кошућњак 32, Кременац 30, Добрача 29, Шумарице 2008 29, Крајујевац 27, Колектив 5 бодова.

Корићани ће се од наредне сезоне такмичити у Првој трагској лиги, а из лиге испада Колектив. Бараж за ишину Друге трагске лиге играју Крајујевац и Борац (Дреновац), а штермини су 24. и 28. јун.

Трећа трагска лига, 18. (последње) коло: Дивосићин - 21. октобар 1:3, Засјава - Кушловица 1:1, Велика Сушубина - Сивуденац 0:3, Борац - Трмбас 3:0 (п.ф.), Сираџари момци - Буриселац 3:0 (п.ф.).

Табела: Кушловица 49, 21. октобар 45, Сивуденац 30, Борац 30, Дивосићин 25, Засјава 23, Сираџари момци 21, Велика Сушубина 13, Трмбас 12, Буриселац 9 бодова.

Кушловица и 21. октобар ће се наредне сезоне такмичити у Другој трагској лиги.

КОШАРКА

Николићу четворогодишњи мандат

КАКО се између редова у интервјуу нашем листу у прошлом броју могло прочитати, Мирослав Николић остаје шеф струке Радничком и у наредном, четворогодишњем периоду. Најпре су на састанку у Београду, на коме су присуствовали градоначелник Кр-

агујевца Верољуб Стевановић, почасни председник клуба Млађан Динкић, председник Иван Грујин и директор Александар Митровић, предочене намере клуба у наредном периоду, а неки дан касније озваничена је сарадња.

Разговоре смо дефинисали и завршили. Они су се односили на стратегију развоја крагујевачке кошарке у наредном периоду и добио сам уверавања да ће се тражити само бољитак и напредак. Овај клуб је моја професионална амбиција и жеља, спортски мотиви вежу ме за овај град. Са Верољубом Стевановићем утврдио сам детаље везане за даљи развој кошарке, најпре стабилне изворе финансирања. Један од задатака биће ми да укључим младе снаге из Крагујевца као кандидате за први тим, а у плану је побољшање инфраструктуре, дакле градња нове хале.

Одмах почињем са планирањем састава за наредну сезону. Уговоре имају само Бирчевић и Синоре, дакле поново иде све из почетка. Планови су велики, играћемо на три фронта, Јадран и домаће првенство, али и у Куп. Финални турнир је у фебруару у Крагујевцу, дакле спремамо се да суграђанима подаримо први пехар у историји овадшње кошарке - каже Мирослав Николић.

М. М.

ЕКСТРЕМНИ СПОРТ

Још један јуриш на Панчево

ПОСЛЕ такмичења за државно првенство у спринт триатлону, панчевачки клуб Тамиш наредне недеље организатор је и сусрета најбољих а-кватлонаца Србије. Шампионат ће се одржати на дистанцама од хиљаду метара пливања и пет километара трчања.

Најбољи овогодишњи такмичар у Србији, Крагујевчанин Страхина Тракић, покушаће да се поново попне на највишу степену победничког постоља, а да ли ће му се у таквој намери придружити још који клупски друг, знаће се тек уочи такмичења.

М. М.

ЛАМБАША (5) НА СТАРТУ СЕЗОНЕ ДВА ПУТА ТРЕЋИ

АУТОМОБИЛИЗАМ

Ко то тамо лудо вози

СЈАЈНИ су били крагујевачки возачи на отварању сезоне трка на кружним стазама, која је почела прошле недеље у Краљеву, на Брановцу. Љубитељи ауто спорта имали су прилике, тако, да уживају, два дана, с обзиром да су вожене две трке које се бодују за шампионат Србије.

Такмичари АСК Крагујевац били су најдоминантнији на стази, по броју учесника али и броју освојених медаља. Оба дана апсолутно су владали класом 2, најбројнијом и најинтересантнијом категоријом возила, популарних "југића", љубоморно приграбивши сва три прва места. И то овим редоследом: Ненад Мијаљевић, Дарко Живковић, Предраг Ламбаша. Слично је било и у другој трци, осим што су први и други, Мијаљевић и Живковић заменили места на подијуму.

Интересантно је напоменути да је првог дана, такође у овој класи, четврто место припало још једном

Крагујевчанину, Виктору Давидовском.

Леп успех возачи АСК Крагујевац остварили су и у класи 1. Жељко Писарић је освојио друго, а Ђорђе Милосављевић треће место, првог дана, док је у другој трци Милосављевић био други, а Писарић тек 10. због проблема са возилом.

И то није крај одличном издању крагујевачких аутомобилиста. У два дана надметао се и Драган Стојковић у класи 7, који је заузео најпре друго, а потом треће место.

Одлична вођња допринела је да се наш клуб и екипно пласира ви-

Бирчевић на списку

СЕЛЕКТОР универзитетске селекције наше земље Дејан Мијатовић објавио је списак од 14 играча који ће обавити припреме овог лета. Крилни центар Радничког Стефан Бирчевић добио је поверење тренера, па ће тако са тимом од 22. до 29. јуна учествовати на међународном турниру у кинеским градовима Куншану и Јонгченгу. Ривали српској репрезентацији биће селекције домаћина, Црне Горе и Хрватске.

Наредни сусрет најбољих студената-спортиста света биће у руском Казању до године, а наши кошаркаши су двоструки узастопни победници овог такмичења.

А одоше Сајмон и Павке

КАКО се и претпостављало, најбољи играч овогодишње АБА лиге, центар Радничког Дејвид Сајмон, одмах по завршетку шампионата спаковао је кофере и променио средину. Нова играчка дестинација је главни град Казахстана Астана и тамошњи истоимени клуб. Екипа има велике амбиције, сходно томе и новца, а такмичи се у регионалној ВТБ лиги.

Ако се од Сајмона очекивао одлазак, то се никако није могло од Миљана Павковића. Ипак, добио је одличну понуду, па му је клуб изашао у сусрет и споразумно раскинуо уговор. Тако ће бивши капитен каријеру наставити у чешком Нимбурку, екипи која је пре две године имала не баш запажену ролу у Јадранској лиги, а сада се такмичи у регионалној ВТБ.

М. М.

соко, тако да се АСК Крагујевац првог дана нашао на челној, а другог на вицешампионској позицији.

Велики успех поздравила је целокупна крагујевачка јавност, али оно што посебно прија овом клубу, јесу похвале из локалне самоуправе, пре свих Зорана Јовановића и Јована Павловића Бојацића.

Постигли смо заиста изузетан успех на старту сезоне, а похвале пријају јер то значи да смо оправдали поверење, али и средства уложена у овај спорт. Али, не треба ту стати. Ваља пронаћи нове спонзоре како би се још више побољшали услови за наше такмичаре на свим нивоима - каже секретар АСК Крагујевац Предраг Гавриловић.

На кружној трци у Краљеву, иначе, није се појавио актуелни шампион класе 2 Радослав Вукосављевић, члан АСК СББ КГ 07, који је, како сазнајемо, ове сезоне одлучио да се такмичи искључиво „на брду“.

С. М. С.

БАДМИНТОН

Бронзана Ања

У ДУБЛУ на Балканским играма у Истанбулу, бадминтонашица крагујевачког Равенса Ања Велемир освојила је бронзану медаљу. Она је, заједно са бугарском партнерком Маријом Делцевом, лако дошла до полуфинала, где су поражене од Туркиња.

У разговору са представником Србије и крагујевачког клуба на овом такмичењу, Андрејем Тодоровићем, сазнали смо да је највећи проблем „нашег“ дубла био неуиграност, упркос великој жељи коју су обе играчице приказале.

Ања Велемир надметала се и у синглу, али упркос нешто повољнијем жребу и практично отвореном путу до полуфинала, није умела то да искористи.

Првенство
за јуниоре

КРАГУЈЕВАЦ је овог викенда домаћин првенства Србије за јуниоре, односно такмичаре узроста од 11, 13, 15,

17 и 19 година. Организатор је Бадминтон клуб Равенс КГ, уз подршку Министарства омладине и спорта и Града Крагујевца.

Надметања су на програму у спортској хали „Парк“.

Првог дана, од 10 до 17 часова, једни на друге намериће се појединци у категоријама од 11 до 15 година, док ће у недељу, у истом термину, наступити најстарији такмичари.

С. М. С.

АТЛЕТИКА

Анић предводник генерације

НАЈУСПЕШНИЈИ представник Радничког на Првенству Србије за сениоре и сениорке, које је одржано протеклог викенда у Новом Саду, био је скакач Лазар Анић, окитивши се са две медаље. Златну је освојио првог дана, победом у скоку удаљ са достигнутих 7,50 метара, што је његов нови лични рекорд и уједно свега 10 сантиметара краћи скок од норме за Европско првенство млађих сениора. Сутрадан, да узме више од

бронзе у троскоку, Анића је спречила повреда.

Својим достигнућима истакли су се препонаши „црвених“, који су у трци на 110 метара заузели два места на победничком постољу, друго и треће. Наиме, Александар Миленковић се у тој дисциплини нашао тик испред Марка Мишковића.

На најкраћој деоници, 100 метара, обрадовао нас је Милош Савић, пласманом на друго место.

И јуниори успешни

УВОД у сениорско било је првенство Србије за јуниоре, где су млади атлетичари Радничког показали таленат освојивши чак четири медаље. Од тога две најсјајније, златне, те по једну сребрну и бронзану.

Најзначајније остварење имао је спринтер „црвених“ Александар Стојановић, који је поставивши лични рекорд - 10,90 секунди, убедљиво тријумфовао у трци на

100 метара. Одмах до њега је скакач увис Петар Љушић, чијих је 198 сантиметара, захваљујући мањем броју покушаја у односу на још двојицу такмичара са достигнутом истом висином, такође означило победу.

И Сава Милосављевић наставио је традицију наших троскокаша, те је са 13,80 метара заузео треће место. Код девојака, до медаље, сребрне, стигла је Марија Милутиновић, и то скоком удаљ од 5,51 метра.

В. У. К.

НЛС

7. (последње) КОЛО: Војводе - Моцарт Дивљи Вепрови 7:65, Плави Змајеви - Пантери 36:20, Краљевске Круне - Вукови 36:56. Слободни су били Анђеошки Ратници.

Вукови	6	6	0	278:137
Дивљи Вепрови	6	5	1	303:82
Краљевске Круне	6	4	2	162:152
Плави Змајеви	6	3	3	100:171
Војводе	6	2	4	108:179
Пантери	6	2	4	128:235
Анђеошки Ратници	6	0	6	120:251

У полуфиналу плеј офа (23/24. јуна) састају се: Вукови - Плави Змајеви и Моцарт Дивљи Вепрови - Краљевске Круне.

Из лиге су испали Витезови (одустали од такмичења) и Анђеошки Ратници.

ШАМПИОНСКА СЛИКА КОЈУ БИ ВАЉАЛО ПОНОВИТИ

АМЕРИЧКИ ФУДБАЛ

ВОЈВОДЕ - МОЦАРТ ДИВЉИ ВЕПРОВИ 7:65

Залет за плеј-оф

СВЕ боље, сигурније, самоувереније и опасније по ривале делују Дивљи Вепрови како се ближи почетак расплета борби за

титулу шампиона Србије. У последњем колу Националне лиге „почистили“ су са терена стадиона „Кабел“ Војводе са убедљивих 7:65, по деоницама 7:28, 0:14, 0:13, 0:10.

Новосађани су успели да поведу успешним враћањем кик офа Марка Ђанића за 85 јарди, али после тога уследила је права канонада напада гостију. Цереми Пејтон четири пута, а Никола Симовић, Александар Ристић, Никола Томић, Иван Радојичић и Михаило Новаковић по једном, уз успешна претварања Ружића, направили су одличну увертуру за предстојећа такмичења.

Како стоје ствари, уколико се не догоди нешто непредвиђено, и ове године се очекује велики дерби у финалу плеј-офа. Последња три кола показала су да доласком Церемија Пејтона Вепрови имају снаге да се равноправно супротставе Вуковима. Хоће ли бити тако, показате скорашњи расплет у Националној лиги Србије за ову годину.

М. М.

Полуфинале са Крунама

ЛИГАШКИ део првенства завршен је протекле недеље, па се сада иде у борбе за титулу. За крагујевачки спорт интересантнији полуфинални пар је комшијски дерби Моцарт Дивљих Вепрова и краљевачких Краљевских Круна. Наш састав, који ће у том мечу бити домаћин, кроз завршетак лиге показао је одличну игру, па мада су ривали напредовали великим корацима ове године, ипак не би требало да представљају озбиљнију препреку ка финалу. У другом полуфиналном сусрету игра се београдски дерби између Вукова и Плавих Змајева. На програму је само један меч, а термини су 23. или 24. јун.

Два кола пре краја из Суперлиге иступили су Витезови из Клека, а њима ће се у нижем рангу до године придружити и чачански Анђеошки Ратници.

М. М.

СТРЕЉАШТВО

Стева у жижи

ГЛАВНА фигура Првенства централне Србије у гађању малокалибарском пушком био је Стеван Плетикосић, победивши у обе дисциплине.

Стрелац „Чика Мате“ славио је при 60 метака лежећи, погодивши 592 круга, седам више од другопласираниог, а чак 15 у односу на клупског друга Милутина Стефановића, иначе трећег на крају. У троставу Стефановић се потпуно равноправно носио са Стевом, обојица су имали по 1.141 круг, али је злато опет отишло у Плетикосићеве руке због боље последње серије.

До најсјајнијег одличја стигла је и јуниорка Селена Чоловић, упуцавши 577 кругова у 60 лежећи. Сребрну медаљу у дисциплини тростав освојила је Андреа Спасојевић, још једна Крагујевчанка, док је ту Чоловићевој припала бронзана, иако је погодила истих 551 круг. Опет је у питању била боља завршна серија.

В. У. К.

Нема пара за младе

ЈУНИОРИ „Чика Мате“, Селена Чоловић, Јована Мирчески и Милош Ивановић, требало би од 23. до 29. јуна да бораве у кампу Стрелачког савеза у Сремској Митровици. Све у оквиру припрема за Првенство Европе, које је на програму од 10. до 15. јула у Болоњи.

Кажемо, требало би, јер Савез нема пара за најмлађе категорије, па ће се одлука о одласку донети тек данас.

С. М. С.

БИЦИКЛИЗАМ

52. ТРКА „КРОЗ СРБИЈУ“

Промоција Србије и Крагујевца

СПУШТЕНА је завеса на овогодишњу, 52. трку „Кроз Србију“, која се возила под слоганом „Туризам, култура и бициклизам заједно“. И то кроз осам градова Србије и Републике Српске, укупне дужине 774,7 километара, подељених у шест етапа.

Посебан печат овогодишњем бицикличком каравану дали су такмичари Радничког, чиме су допринели да наш тим буде најбоље пласирана српска екипа, освојивши шесто место са 25 минута и 12 секунди заостатка за победничком Итера Каћушом из Русије.

И у генералном пласману Крагујевчани су имали најбољег возача међу српским такмичарима. Небојшу Јовановића, који је у коначном збиру заузео 16. место. Сам Јовановић, како је после завршетка трке изјавио, није био задовољан том чињеницом, сматрајући да су могућности српских бициклиста далеко веће.

Посебно радују добри резулта-

ти младих крагујевачких бициклиста, па је тако Дејан Марић на крају заузео 27. место, док је Светислав Благојевић био 52, али је сјајно возио последњу етапу од Руме до Београда, коју је на крају завршио као петопласирани возач. Од осталих „црвених“, још увек недовољно опорављени Есад Хасановић пласирао се на 42. позицију, а Горан Шмелцеровић 46. Са трке је изостао наш најбољи бициклиста, Жолт Дер, који се још није опоравио од повреде.

И на крају нешто и о победнику. Ове године то је Немац Стефан Шумахер, који је имао пех, јер је на два километра од циља пао са још десетак бициклиста, па је због прелома руке пребачен у болницу. За оне који не познају бициклическа правила, пошто се све догодило на мање од три километра до циља, по пропозицијама овог спорта, то се рачуна као време победника.

С. М. С.

ДОЧЕК СРПСКОГ ТУРА И СЛАВЉЕ ЕНРИКА РОСИЈА

Печат нашег града

Један од центара највеће бициклическе догађаја у Србији, два дана, био је и град Крагујевац.

Најпре је дочекао такмичаре ио завршетку друге етапе, а затим их, уз велико интересовање грађана који су прошло четвртка изашли на улице да поздраве све учеснике, и испратио, јер је старт шреће етапе ка Бајиној Башњи био баш из центра нашег града.

